ಬೊಂತೆಲ್-ಜಾರ್ದೆ-ಪೆರಾರ್ದೆ

ಮದಿಪು

7

ತೆನ್ಕಾಯಿ

1997

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಮುಡಿ-೨ ಬೊಂತೆಲ್-ಜಾರ್ದೆ-ಪೆರಾರ್ದೆ ತೆನ್ಕಾಯಿ

ಮದಿಪು

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ

ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ

ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಕುಡಲ - ೫೭೫ ೦೦೩

Madipu - A quarterly on Tulu language, literature and culture : Published by Karnataka Tulu Sahitya Academy, Mangalore - 575 003

Chief Editor : Prof. B. A. Viveka Rai

Editors : A. Balakrishna Shetty Polali
Dr. Vamana Nandavar

Managing Editor : Dr. Palthady Ramakrishna Achar

Printed at : Sharada Press, Car Street, Mangalore - 575 001

Pages : 64

Vol. : 2 Issue : 3

October - November - December - 1997

Price: Rs. 10/-

ಚಂದಾ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರತಿಕುಲು :
ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು - 575 003

ಎದುರು ಪುಟ : ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈಕುಳೆಗ್ ಭಾಷಾ ಸಮ್ಮಾನ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಪಿರವು ಪುಟ : ವಿಶುಕುಮಾರ್ ಸಂಸ್ಮರಣ ಉದಿಪನೊ ಕೂಟೊ

ಬಲೆ: ಪತ್ತ್ ರುಪಾಯಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ

ಸದಸ್ಯೆರ್

1. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ	2. ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ
3. ಡಾ. ಯು. ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ	4. ಪಿ. ಎಸ್.ರಾವ್
5. ಸೀತಾರಾಮ ಕೆದಿಲಾಯ	6. ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ
7. ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದವಾರ	8. ಕೆ. ಗುಣಪಾಲ ಕಡಂಬ
9. ಮಾಧವ ಕುಲಾಲ್	10. ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ
11. ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ	

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪ್ರಕಟಣೆಲು

'ಮದಪ್ಪಿಯರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್' ಮಾಲೆ

1. ರೆವರೆಂಡ್ ಅಗಸ್ಟ್‌ಮೇನರ್ (1995) : ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ
2. ಬಾಯಾರು ಸಂಕಯ್ಯ ಭಾಗೋತೆರ್ (1995) : ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ
3. ಬಡಕೈಲ್ ಪರಮೇಸ್ರಯ್ಯೆರ್ (1995) : ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್
4. ಮೂವೆರ್ ತಿಂಗಳಾಯೆರ್ (1995) : ಯಜ್ಞಾವತಿ ಕೇಶವ ಕಂಗೆನ್
5. ಎನ್.ಎ. ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್, ಪೊಳಲಿ (1995) : ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ
6. ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜಯ್ಯ ಹೆಗ್ಗಡೆರ್ (1995) : 'ನಾ' ಉಜಿರೆ
7. ಎನ್.ಎಸ್.ಕಿಲ್ಲೆ (1995) : ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ
8. ಎಸ್. ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿ (1996) : ಮುರಳೀಧರ ಉಪಾಧ್ಯ ಹಿರಿಯಡಕ
9. ದೂಮಪ್ಪ ಮಾಸ್ಟರ್ (1996) : ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ
10. ಮಟ್ಟಾರು ವಿಠಲ ಹೆಗ್ಡೆ (1997) : ಎಂ. ರತ್ನ ಕುಮಾರ್
11. ಸತ್ಯ ಮಿತ್ರ ಬಂಗೇರ (1997) : ಡಾ. ಪೀಟರ್ ವಿಲ್ಸನ್ ಪ್ರಭಾಕರ್
12. ವಿಶುಕುಮಾರ್ (1997) : ಮಾಧವ ಕುಲಾಲ್
13. ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ : ಎನ್. ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ

ಬೇತೆ ಪ್ರಕಟಣೆಲು

1. ಆಕಾಶವಾಣಿ ತುಳು ಕತೆಕುಲು (1996) : (ಸಂ) ವಸಂತ ಕುಮಾರ್ ಪೆರ್ಲ
2. ಬೀರದ ಬೊಲ್ಪು (1997) : ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್
3. ಉಳ್ಳಾಲ ಇತಿಆದಿ (1997) : (ಸಂ) ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಕೆ. ಆರ್.ಚಂದ್ರ

ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಡ್ ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತಿ ಬೂಕುಲು

1. ಮುಗೇರರು - ಜನಾಂಗ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ : ಡಾ. ಅಭಯ ಕುಮಾರ್ ಕೌಕ್ರಾಡಿ
2. ಡಾ. ಬಾಬಾ ಸಾಯೇಬ ಅಂಬೇಡ್ಕರ : ಪಿ. ಡೀಕಯ್ಯ
3. ನಿಲೆ (ತುಳು ದಲಿತ ಕಾದಂಬರಿ) : ಮಾಧವ ಪೆರಾಜೆ

ಮದಿಪುಗು ಲೇಖನ ಕಡಪುಡುನಕ್‌ಲೆಗ್

ಸೂಚನೆ

- ಕತೆ/ಕಬಿತೆ/ಅಧ್ಯಯನ ಲೇಖನ/ಹರಟೆ/ಪ್ರವಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಮದಿಪುಗು ಕಡಪುಡು ಕೊರೊಲಿ.
- ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆಕ್ ಸಮ್ಮಂದ ಪಟ್ಟಿನ ಲೇಖನೊಲೆಗ್ ಆದ್ಯತೆ.
- ಲೇಖನೊಲು ಫುಲ್ ಸ್ಕೇಪ್ ನಾಲ್ ಪುಟತ್ತ ಉಲಯಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಎಡ್ಡೆ.
- ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಕಾಕಜಿದ ಒಂಜೇ ಪುಡೆಟ್ ವಿರಳವಾದ್ ಪೊರ್ಲುಡೇ ಬರೇದ್ ಕಡಪುಡಿ.
- ಲೇಖಕೆರೆನ ಪುದರ್ ಪತ್ತೆ ದಾಂತಿ ಬರವುಲೆನ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ಪುಜಿ.
- ಬೇತೆ ಬಾಸೆಲೆಡ್ದ್ ಅನುವಾದ ಮಲ್ತ್ ಕಡಪುಡುನಕುಲು ಮೂಲ ಲೇಖಕೆರೆನ ಒಪ್ಪಿಗೆನ್ ಬರವುಡು ದೆತೊಂದು ಕಡಪುಡು ಕೊರೊಡು.
- ಪ್ರಕಟ ಆವಂದಿ ಬರವುಲೆನ್ ಪಿರ ಕಡಪುಡುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಜ್ಜಿ.

ಸಂಪಾದಕೆರ್ : ಮದಿಪು,
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ,
ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು - 575 003

ಪೊಸ ಬೂಕುಲೆನ್ ಕಡಪುಡ್ದ್ ಕೊರ್ಲೆ

ಪೊಸ ಬೂಕುಲೆ ಪರಿಚಯ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪಿನವುಲಾ ಮದಿಪುದ ಕೆಲಸ. ಬರಹಗಾರೆರ್ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಪ್ರಕಾಶಕೆರ್ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಬೂಕುದಲಾ ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಪ್ರತಿಕುಲೆನ್ ಸಂಪಾದಕೆರೆಗ್ ಕಡಪುಡು ಕೊರೊಡುಂದು ಕೇಂಡೊನುವ.

ಸಂಪಾದಕೆರ್: ಮದಿಪು
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ,
ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು-575 003

ಒಂಜಿ ವರ್ಸದ ಕಿಸ್ತ್‌ದ ಪಣವು ರೂ. 40/- ಕಡಪುಡುದು ಕೊರಿನಕುಲೆಗ್ ವರ್ಸೊಡು ಬುಡುಗಡೆ ಆಪುನ ನಾಲ್ ಮದಿಪು ಬೂಕುಲೆನ್ ಟಪ್ಪಾಲ್ಡ್ ಕಡಪುಡುದು ಕೊರ್ಪೊ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ನ ಮದಿಪು

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಗಡಿ-ತೆನ್ಕಾಯಿಡ್ ರಾಮೇಶ್ವರ ಮುಟ್ಟ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರ ಉಂಡು. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪಡವುಲು ಕೊಚ್ಚಿಗ್ ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆಗ್ ಪೋವೊಂದಿತ್ತೊ. ತೆನ್ಕಾಯಿದ ನೀಲೇಶ್ವರ ಮುಟ್ಟ ತುಳುವೆರ್ನ ಒಳಸರಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬೂತೊಳೆನ್ ಪತ್ಯೆರೆ ಕೊನೊಯೆರೆ ನೀಲೇಶ್ವರದ ತಂತ್ರಿಲು ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದೇ ಮಲಯಾಳದ ಊರುಡು ತುಳುವೆರ್ ಪ್ರಾಕ್‌ಡ್ದಿಂಚಿ ನಿಲೆ ಊರುದುಲ್ಲೆರ್. ತುಳುತ್ತ ಲಿಪಿತ ಭಾಗವತೊ, ಕಾವೇರಿ, ದೇವಿ ಮಹಾತ್ಮೆ ಮಾತಾ ತಿಕ್‌ದ್‌ನೆ ತುಳುಮಲಯಾಲದ ತೆನ್ಕಾಯಿದ ಊರುಲೆಡ್. ಇತ್ತೆ ರಾಜಕೀಯ ಕಾಸರಗೋಡು ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ದ್ ಕಡಿದ್ ಪೋತ್‌ಂಡಲಾ ಅವು ಇತ್ತೆಲಾ ತುಳುವೆರ್ನವೇ ಊರು.

ತುಳುವೆರ್ನ ಅಳಿಯ ಸಂತಾನ ಕಟ್ಟ್‌ಲಾ ಮಲಯಾಳದಕ್ಲೆನ ಮರುಮಕ್ಕತಾಯಲಾ ಒಂಜೇ ರೀತಿದ ರಿವಾಜಿಲು. ಪೊಂಜೆನಕ್ಲೆಗ್ ದಿಂಜಿದಿ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊರ್ಪುನವು ತೆನ್ಕಾಯಿದ ಒಂಜಿ ಕ್ರಮೊ. ತುಳುವೆರ್ನ ದೈವೊಲುಲಾ ಕೇರಳದ ತೆಯ್ಯಂಲಾ ಒಂಜೇ ನಮೂನೆದ ಆರಾಧನ ಶಕ್ತಿಲು.

ಅನಂತಶಯನೊ (ತಿರುವನಂತಪುರ) ದೇವಸ್ಥಾನೊಡು ಪೂಜೆಗ್ ಪೋಯಿನ ತುಳು ಬ್ರಾಣೆರ್ ದೇವೆರೆ ಪೂಜೆ ಮಲ್ತೊಂದು ಹೋಟೆಲ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಅವುಲೇ ನಿಲೆ ಊರ್ದೆರ್.

ಈ ಸರ್ತಿದ ತೆನ್ಕಾಯಿದ ಮದಿಪುಡು ತೆನ್ಕಾಯಿದಕ್ಲೆನ ಬರವುಲೇ ಜಾಸ್ತಿ ಉಂಡು. ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ, ಗಣಪತಿ ದಿವಾಣೆರ್ ಅನಂತಶಯನೊಡು ಇಪ್ಪುನ ರಾಮೆರ್ ಮೊಕುಲೆನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಮೂಡಯಿದಕ್ಲ್‌ಲಾ ಸೊರದನಿ ಕೊರ್ತೆರ್. ಪಡ್ಡಯಿದಕ್ಲೆಗ್‌ಲಾ ಬಡಕಯಿದಕ್ಲೆಗ್‌ಲಾ, ತೆನ್ಕಾಯಿದಕ್ಲ್‌ಲಾ ಮೂಡಾಯಿದಕ್ಲ್‌ಲಾ ಒಂಜೊಂಜಿ ಇನೆಬಲ ಇತ್ತಿಲೆಕೊ.

ಈ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಮದಿಪುಗು ತನ್ಕುಲೆ ಅನುಭವ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಒದಗಾದ್ ಕೊರ್ದು ಉಂದೆತ್ತ ಎಡ್ಡೆಪುಗು ಸಾಯಸಕಾಯ ಕೊರಿನ ಮಾತ ಬರವುದಕ್ಲೆಗ್‌ಲಾ, ಉಂದೆನ್ ಸಂಪಲಿತ್, ಕೊರಿನ ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿದಾರೆಗ್‌ಲಾ, ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರರೆಗ್‌ಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪುದರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೆ. ಉಂದೆನ್ ಪೊರ್ಲುಡೆ ಮೊಡೆದ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕೊರಿನ ಶಾರದಾ ಪ್ರೆಸ್ಸ್‌ನ್‌ಲಾ, ಮದಿಪುದ ಓದುಗೆರೆನ್ಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ ನೆನೆತೊಂದುಂಡು.

ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ
ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್

ತೆನ್ಕಾಯಿ ಮದಿಪು

ಮಿತ್ತ್‌ಮಿರಿಲೋಕೊಡ್ದುಗೆ ತಿರ್ತಬರಿನಾಡ್‌ಗೇ ತುಳುವಪ್ಪೆಗೊಸಯ ಕೊನರು ಕುಸೆಲೆಂಚಗೆ? ಸಾರಾಲ ಸಭಿತ ಅಪ್ಪಣೆ ಆಂಡೆ. ಎಣ್ಣೆ ಬೂಳ್ಯದ ಮದಿಪುಗು ಅನುತಿಕ್ಕಂಡೆ. ಅರೆವಾಳ ಅಯಿತೊಡಾಯೊ, ಗಗ್ಗರದೆಚ್ಚಿದ ಮದಿಪು ಪಡೆಯೊ. ಸಿರಿಸಿಂಗಾರದ ಅಣಿಟ್ಟಾಯೊ. ಬಾರಣೆಗ್ ಅಪ್ಪಣೆ ಆಂಡ್. ಸಂತೋಸುಡು ಮದಿತೊಂಡ. ಮೂಡಾಯಿ ತೂಯೊ. ಉದಿಪನದ ಮದಿಪು ಸುಗಿತೊ. ಪಡ್ಡಾಯಿ ದಿಟ್ಟಿದೀಯೊ. ಎಡ್ಡೆಪುಡೆ ಮದಿತೊಂಡ. ತೆನ್ಕಾಯಿಡ್ದ್ ಒಸಯೊ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. ಅನಂತಶಯನೊಡು ತುಳು ಅಯನೊಗೆ.

ಅಜಿಪ್ಪತಾಜಿನೆದ ಅಬತಾರದೊಸಯಾದ್ ಮದಿಪು ಕೊರಿ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಸೀಮೆದ ಕಯ್ಯಾರದಾರ್, ಅಜಿಪದ ಮದಿಪುಕೊರಿ ಚೌಟೆರ್, ಅಪ್ಪೆಬಾಸೆದ ಬೆನ್ನಿದ ಮದಿಪು ಪಂಡಿ ರಾಮೆರ್, ಬದ್ಕ್‌ವಾಟೊದ ನುಡಿಕೊರಿ ದಿವಾಣೆರ್, ಪೊಸ ಅಂಗಿ ತೋಜಾಯಿ ಜತ್ತಪ್ರಾಳ್, ನಿಲೆತ ನಿಲೆ ತೂದು ಮದಿತಿ ಶೇಣಿದಾರ್. ಕೊರಿನುಡಿತ ಒಟ್ಟುಡೇ ನಾಲ್ ಪಕ್ಕೊ ಸೀಮೆದಕುಲೆ ಮದಿಪು ಕೇಂಡೊ. ಏಲ್ಯೊಡು ಏಳೆತ ಎಡ್ಡೆ ಮದಿಪು ಕೊರ್ಯೆರ್. ಅನೇಕ ಪೊರ್ಲಾಂಡ್‌ಗೆ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಮದಿಪು. ಅಂಕೋಲೆ ಗಡಿಡ್ದ್ ತೆನ್ಕಾಯಿ ರಾಮೇಶ್ವರ ಮುಟ್ಟ, ಮೂಡಾಯಿ ಗಟ್ಟೊಡ್ದು ಪಡ್ದಯಿ ನುಗುರು ಪೊಯ್ಯೆ ಮುಟ್ಟ ನಾಲ್‌ಮೆಯಿ ನಡು ಇಡೆಪುಡೆ ತುಳು ರಾಜ್ಯಗೆ. ಬಡಕಾಯಿ ಗಂಗೆಗೆ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಶೀರ್ತಗೆ.

ತೆನ್ಕಾಯಿ ಕೇರಳದ ಕಡಲ ಕರೆಟ್ಟ್ ಮೀನ್ ಪತ್ತುನಕುಲು ಚಂಗ(ಶಂಕ) ಜನೊಕುಲುಗೆ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಕೊಲ್ಲಂ (ಕ್ವಿಲನ್) ಪಿರಾಕ್‌ದ ಚಂಗನಾಡ್‌ಗೆ. ಚಂಗನಾಡ್‌ದ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಗೆ. ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿದ ನಿರೆಟ್ಟ್ ನಾಗರಕೊಯಿಲ್‌ಗೆ. ಮಲೆಯಾಳದ ನಾಯರ್ ಜನೊಕ್ಲೆ ಪುದರ್ ನಾಗರ್ ಪನ್ಪುನೆದ್ದೇ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. ತೆನ್ಕಾಯಿ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈಗುಳಿಂಚ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ನಾಗರ ಖಂಡೊಗು ನಾಯರ್ಖಂಡಂದೇ ಪುದರ್ ಇತ್ತ್‌ನೆಕ್ಕ್ ಶಾಸನದ ಮುದೆಲ್ ತೋಜಾದೆರ್‌ಗೆ. ಉಂದು ದಾದ ಪನೊಂದುಂಡುಗೆ? ಬಡಕಾಯಿ ರಾಜ್ಯೊಡ್ದು ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಮುಟ್ಟ ಶಂಖಕುಲತ್ತ ನಾಗೆರ್ ಜನೊಕುಲು ನಿಲೆಯಾದಿತ್ತೆರ್ಂದತ್ತ? ಅಂಚಾದೇ ನಾಗಾರಾಧನೆ ಮುಲ್ಪ ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ದೇ ಬತ್ತಿ ಪರಂಪರೆಗೆ. ಅವು ನಮ್ಮ ಜಮ್ಮ ಮೂಲ ಆದಿ ಆಲಡ್ದ್‌ಲಾ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡುಗೆ.

ಆತೆತ್ತ್ ಮುಂಬಾಯಿ ಅಧಿಪತ್ಯೊ ಥಾನಾ ಜಿಲ್ಲೆದ ವೈತರಣೆ ಸುದೆಡ್ದ್ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿ ಮುಟ್ಟದ ಜಾಗ್ ಪರಶುರಾಮನ ಕ್ಷೇತ್ರಗೆ. ಅವ್ವೇ ಸಪ್ತಕೊಂಕಣಗೆ. ಕೇರಳದ ಬಡಕಾಯಿ ಭಾಗದ ಪಡ್ದೆಯಿ ಕರೆನಾಡ್ ಸತಿಯ ಪುತ್ರ ಪನ್ಪಿ ದೇಶಗೆ. ಅವ್ವೇ ತುಳುನಾಡ್‌ಗೆ. ತಾಮ್ರಪರ್ಣಿ ಸುದೆತ್ತ ತೆನ್ಕಾಯಿ ದೇಶ ಕೇರಳ ಪುತ್ರಗೆ. ಕೂಪಕ, ಮೂಷಿಕ, ಆಲುವ, ಪಶು, ಕೊಂಕಣ, ಬೊಕ್ಕ ಪರ ಕೊಂಕಣ ಪನ್ಪಿ ಏಳ್‌ದೇಶೊಲೆ ಜಾಗೆ ಅವುಗೆ. ಅಯಿಟ್ ತಿರುವಾಂಕೂರು ಕೊಚ್ಚಿ, ಮಲಬಾರ್ (ಮಲೆಯಾಲ), ತುಳುನಾಡ್, ಬಡಕ್ಕಾಯಿ ಕನ್ನಡ, ಗೋವೆ, ರತ್ನಗಿರಿ, ಕೊಲಾಬಾ, ಥಾನಾ ಜಿಲ್ಲೆಲು ಉಲ್ಲೊಗೆ.

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಕೇರಳಗೆ. ಕೇರಳದ ಬಡಕ್ಕಾಯಿ ತುಳುನಾಡ್‌ಗೆ. ತೆನ್ಕಾಯಿ ಬಡಕ್ಕಾಯಿ ತೂಂಡ ಒಂಜೇ ರೀತಿ ರಿವಾಜಿಗೆ. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಗರೊಡಿ ವಿದ್ಯೆ, ಕೇರಳದ ಕಳೊರಿಗೊಬ್ಬು ಕೊಳಲೊ ದಂಡ್‌ಗ್ ಪೋಪಿ ಜಟ್ಟಿಲೆ ಮಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆ ಮಾತ ಒಂಜೆಗೇ. ಕೇರಳ ದೇಶೊದಕ್ಲು ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಗರಡಿ ವಿದ್ಯೆ ಕಲ್ತ್‌ದ್ ಚೇಗವೆರಾದ್ ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಮುಲ್ಪದಕುಲು ಅಡೆಪೋದು ಗರಡಿ ವಿದ್ಯೆ ಕಲ್ಪವೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಅಳಿಯ ಕಟ್ಟ್, ಮಲೆಯಾಳದ ಮರುಮಕ್ಕಂತಾಯ ಕಟ್ಟ್ ಎಚ್ಚಿಕಮ್ಮಿ ಒಂಜೆಗೆ. ಇಂಚ ತುಳು ಮಲಯಾಳ

ಕೂಡು ಕಟ್ಟ್‌ ಸಮ್ಮಂದ ಮಾಮಲ್ಲವುಗೆ. ಮುಲ್ಪದ ದೈವ ಅಲ್ಪದ ತೆಯ್ಯಂ ಒಂಜೇ ಶಕ್ತಿಲುಗೆ. ಸುಳ್ಯದ ಮಿತ್ತೂರುಡುಪ್ಪು ಜೋಡು ಬೂತ-ನಾಯರ್ ಬೂತ ಮಲಯಾಲ ನಾಡ್ಡ್‌ದ್ ಬತ್ತಿ ಚಂದು ಚಾತು ಮೆಗ್ಯೆ ಪಳೆ ಬಿರ್ಸೆರ್ ಬೀರೆರ್‌ಗೆ. ಮಂಗಳೂರು ಪುದರ್, ಕೇರಳದ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಮಂಗಳೆ, ನೇತ್ರಾವತಿ ಸುದೆಬರಿಟ್ ನಿಲೆಯಾಯಿನೆಡ್ಡ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ.

ನಂಕ್ ಬಡಕಾಯಿ ಮೂಡಾಯಿ ಕರ್ನಾಟಿಗೆರ್, ತೆಲುಗೆರ್, ತಮಿಳೆರ್ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಮಲೆಯಾಳಿದಕುಲು 'ಕೂಡು ಕುಟುಮಗೆ'. ಆಪೊಂದಿಪ್ಪಡ್ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಮದಿಪು ನಮಗೇನೊನೇಪಲ ಮೆನ್ಕಾವು ನೆಂಪುಗೆ. ಸಾರ ಒರ್ಸೊಗು ದುಂಬೇ ಮಾಮಲ್ಲ ಕವಿ ಪಂಪೆ ಅಪ್ಪೆತ್ತ ನಡಿಕೊರ್ತುನೆ. 'ತೆಂಕನಾಡ ಮರೆಯಲ್ಕಿನ್ನೇಂ ಮನಂ ಬರ್ಕುಮೇ'? ಪತ್ತೂರು ಸುತ್ತಾಟ ನಾಲೂರು ತಿರ್ಗಾಟ ಬೋಡು ನಂಕ್‌ಗೆ. ಪತ್ತ್ ಮೆಯಿಡ್ಡ್‌ಲಾ ಬರೊಂದಿಪ್ಪಡ್ ಎಡ್ಡೆಪುದ ಮದಿಪುಗೆ.

ಎಡ್ಡೆಪುದ ಮದಿಪು

- ಈ ಒರ್ಸೊ (1997) ಡಿಸೆಂಬರ್ 11ಡ್ದ್ 14 ಮುಟ್ಟ ಕುಡಲಗ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ನಗರೊಡು ನಡತ್ತಿನ ಅಖಿಲಭಾರತ 66ನೆದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪಟ್ಟ ಏರ್ದ್ ಸಮ್ಮೇಳನೊನು ಅನೇಕ ಪೊರ್ಲುಮಲ್ತ್ ಕೊರಿನ, 'ಎನ್ನಪ್ಪೆ ತುಳುವಪ್ಪೆ' ಪಂಡ್ದ್ 'ಏತ್ ಪೊರ್ಲುದ ಬಾಸೆ ನಮ ತುಳು, ಸಾರ ಎಸಳ್‌ದ ತಾಮರೆ'ಂದ್ ಸುಗಿತ್‌ದಿತ್ತಿನ, ಅಂಚನೆ ಮಣಿಪಾಲ ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಆಫ್ ಜನರಲ್ ಎಜುಕೈಶನ್, ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್, ರೋಟರಿ ಕ್ಲಬ್, ಉಡುಪಿ-ಮಣಿಪಾಲ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಲು ಒಟ್ಟಾದ್ ಕೊರೊಂದುಪ್ಪುನ ಈ ಸರ್ತಿದ ಪೊಸ ಒರ್ಸೊದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿನ ತುಳು ಕನ್ನಡದ ಕವಿ ***ಶ್ರೀ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈಕುಳೆಗ್*** ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಎಡ್ಡೆಪುದ ಮದಿಪು ಪಂಡೊಂದುಂಡು.
- ಈ ಸರ್ತಿದ 'ಪೊಳಲಿ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗಡೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ' ಪಡೆಯಿನ ಹಿರಿಯ ಸಂಶೋಧಕೆ ಬೊಕ್ಕ ವಿದ್ವಾಂಸೆರಾಯಿ ***ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮುಕುಂದ ಪ್ರಭುಕುಳೆಗ್*** ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಎಡ್ಡೆಪುದ ಮದಿಪು ಪಂಡೊಂದುಂಡು.
- ಉಳ್ಳಾಲ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ರಾಣಿ ಉತ್ಸವ ಸಮಿತಿದ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆದ ಸುರುತ 'ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ' ತುಳುತ್ತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೇಖಕಿ, ಸಂಶೋಧಕಿ ***ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆರೆಗ್*** ತಿಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಆರೆಗ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಎಡ್ಡೆಪುದ ಮದಿಪು ಪಂಡೊಂದುಂಡು.
- ಉಳ್ಳಾಲ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ರಾಣಿ ಉತ್ಸವ ಸಮಿತಿ ಕೊರ್ಯೆರೆ ಸುರುಮಲ್ತಿನ 'ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಪುರಸ್ಕಾರ' ಪಡೆಯಿನ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರೀಡಾಪಟು ***ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾನುಮತಿ ಮೆಂಡನ್*** ಆರೆಗ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಎಡ್ಡೆಪುದ ಮದಿಪು ಮದಿಪು ಪಂಡೊಂದುಂಡು.
- ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಳಟ್ಟ್ ಎಡ್ಡೆ ಬೆನ್ನಿ ಬೆಂದ್‌ದ್ ತುಳು ತುಪ್ಪೆ ದಿಂಜಾಯಿ ***ಶ್ರೀ ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪಾಲೆಗ್*** ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸುರುತ ಭಾಷಾ ಸಮ್ಮಾನ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ತಿಕ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಆರೆಗ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಎಡ್ಡೆಪುದ ಮದಿಪು ಪಂಡೊಂದುಂಡು.
- ತುಳು ಮಹಾಕಾವ್ಯ 'ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ' ಬರೆದ್ ತುಳು ಮಹಾಕವಿಂದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿ ***ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರೆಗ್*** ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸುರುತ ಭಾಷಾ ಸಮ್ಮಾನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಂದೊಡಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇನಿ ನೆಂಪಾದ್ ಒರಿತ್‌ನ ಆರೆನ ಪುದರ್‌ದ ಪ್ರಶಸ್ತಿನ್ ಆರೆನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಜಲಜಾಕ್ಷಿ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ತೆರ್.

ಮದಿಪುಡು......

- ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರೆ ಮದಿಪು 5
- ತೆನ್ಕಾಯಿ ಮದಿಪು 6
- ಎಡ್ಡೆಪುದ ಮದಿಪು 7
- ಆಯ ಬೀರದ ವಕ್ಕನೆ - ನಂದೊಳಿಗೆದ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗಡೆ 9
- ತುಳುಟ್ಟು ಭಾಷಾ ಸಂಶೋಧನೆದ ಬೆನ್ನಿ - ಡಾ. ಎಂ. ರಾಮ 12
- ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯೊಡು ತುಳುವೆರ್ - ರಘು ನರ್ಕಳ 18
- ತುಳು ಕೂಟದ ಸ್ಥಾಪಕೆರ್ ಎಸ್. ಆರ್. ಹೆಗ್ಡೆ - ರತ್ನಕುಮಾರ್ ಎಂ. 23
- ಕಾಜೂರ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ - ಕೆ. ಅನಂತರಾಂ ಬಂಗಾಡಿ 25
- ಪರಬನ್ ಪಾತೆರ್ಪಾಯೆ - ಎ. ಪುರಂದರ ರೈ 29
- ಮಲ್ಲ ಮನಸ್ - ಸಂಕಲ ಕರಿಯ ಕೃಷ್ಣ ಸಾಲಿಯಾನ್ 33
- ತುಳುನಾಡ ಗೀತೆ - ಬಿ. ಮೋಹನಪ್ಪ ತಿಂಗಳಾಯೆರ್ 35
- ಪೊಸ ಅಂಗಿ - ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ 36
- ಪನ್ನೆ ಒಂಜೇ ಸೊರೊಟು - ತುಳುನಾಡ್ - ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ 37
- ಎನ್ನಜ್ಜೆ ಕಾರಂತಜ್ಜೆ - ಗುಂಡಿಬೈಲು ಶ್ರೀನಿವಾಸ 39
- ಅಜಿಪ - ಆನಂದಕೃಷ್ಣ 41
- ಬದ್ಕ್‌ದಾಟೊ - ಗಣಪತಿ ದಿವಾಣ 42
- ರಂಗಿಲೋ ಮಂಗಿಲೋ - ಎ. ಶಿವಾನಂದ ಕರ್ಕೇರಾ 43
- ಸುರುತ ದಲಿತ ಕಾದಂಬರಿ : ನಿಲೆ - ಕಿಶೋರ್ ಕುಮಾರ್ ರೈ ಶೇಣಿ 45
- ಅಕಾಡೆಮಿದ ಕಜ್ಜೊಲು 47
- ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು 52
- ತುಳು ಸುದ್ದಿಲು 57
- ಕರಿಪೋಯಿ ಚೇತನೊಗು ಬಕ್ತಿದ ಸೊಲ್ಮೆಲು 60
- ಈ ಒರ್ಸೊದ ಬೂಕುಲು 61
- ಮದಿಪುದ ಲೇಖಕೆರ್ 64

ಆಯಬೀರದ ವಕ್ಕನೆ

(ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ)

ಓ ತುಳುನಾಡಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲೇ! ಇಂಚೊಂತೆ ಕೆಬಿ ಕೊರ್ಲೇ! ಕೇನ್ಲೆ!

ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್ ಇನ್ನಿನವು ಇನಿ ಕೋಡೆದವತ್ತ್‌ನ್ದ್ ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲಾ ಗೊತ್ತಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಪೂರಾ ಗುಟ್ಟು ನನಲಾ ತಿಕ್ಕ್‌ಜಿ. ಆಂಡ ದಿಂಜ ಕಾಲೊಡುದುಂಬು ಈ ತುಳುನಾಡ್ ನಾಗಲೋಕ ಇನ್ನಿ ಪಾತಾಳಲೋಕೊಗು ಸೇರ್ದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ನ್ದ್‌ದ್ ನಾಗಬೆರ್ಮೆರೆನ ಕತೆಡ್ದ್‌ಲಾ, ಪಾಕ ಪಾಡ್ದನೊಡ್ದ್‌ಲಾ ಇತ್ತೆ ಗೊತ್ತಾವೊನ್ಸು ಬೈದ್‌ಂಡ್.

ಈ ಪಾತಾಳೊನು ತಿಂಗೊಲ್ದೇವೆರೆ ಸನ್ತಾನದ ತುರುವಸು ಇನ್ನಿ ಅರಸು ಕುಟುಂಬದಾಕ್ಲು ಆಳಿಯೊನ್ತಿತ್ತಿನೆಡ್ದ್ ತುರುವನಾಡ್‌ನ್ದ್‌ದ್‌ಲಾ, ಈ ರಾಜ್ಯ ತಗ್ಗ್‌ಡ್ ಇತ್ತಿನೆಡ್ದ್ ತಲನಾಡ್‌ನ್ದ್‌ದ್‌ಲ್ ಪನ್ಪೇದೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಅವ್ವೇ ತುಳುನಾಡಾದ್ ಪೋಯಿ ಲೆಕ್ಕ ತೋಜುಂಡು. ಈ ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ನಿ ಪುದರ್ ಕರ್ನಾಟಕಿರಾದುಪ್ಪು ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸುಲ್ನಾಕ್ಲೆಕಾಲ ಕರಿಸೆಂಗೆಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಉನ್ದೆಕ್ "ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ" ಇನ್ನಿ ಪುದರ್ ಕೊರುದು ನಮ್ಮ ತುಳುನು ಮದೆಟ್ಟ್ ಕುಲ್ಲಾಯೆರ್. ಉನ್ಸು ದಾಯೆಗಾಂಡ್‌ನ್ದ್ ಪಿನಿಯೆರ್ ಎಂಕ್ ತೆರಿಯುಜಿ. ಆಂಡ 'ಮೌನಂ ಪಂಡಿತಲಕ್ಷಣಂ" ಇನ್ನಿ=ನಮ ಮನಿಪನ್ದೆ ಬಿರ್ಸೆರಾದ್ ಕುಲ್ಲಿನೆಡ್ದೇ ಈ ಪುದರ್ ತಿಕ್‌ದುಪ್ಪೊಡು. ನಂಕ್ ಬಡಕಾಯಿ-ಮೂಡಾಯಿ ಕರ್ನಾಟಕೆರ್ಲಾ, ತೆನ್ಕಾಯಿ ಮಳೆಯಾಲದಕ್ಲುಲಾ ಕೂಡು ಕುಟುಂಬಾದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ನಮ್ಮ ಪುಟ್ಟುಬಾಸೆಗ್ ಕೂಡಿನವು ಉನ್ದತ್ತ್. ಅಂಜಾಯಿನೆಡ್ದ್ ನಮ ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ಆ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಏತ್ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣ, ಮನ್ತ್ರ-ತನ್ತ್ರ ಮರ್ದ್-ಮಾಯದ ಪುಸ್ತಕಲು ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಕುರುಡಗ್ ಕನ್ನಡಿ ಕೊರಿಲೆಕ್ಕಲಾ, ಕೆಪ್ಪಗ್ ಬೀನೆ ಊಡಿಲೆಕ್ಕಲಾ ಆತ್‌ಂಡ್ ದಾನೆನ್ದ್‌ಂಡ ಆ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಓದಿನಾಂಡ ನಂಕ್ ದಾಲಾ ಗೊತ್ತಾಪುಜಿ. ನಂಕ್ ನಮ ಬಾಸೆಡ್ ಪುಸ್ತಕಲೆನ್ ಬರೆಪಿನಾಕ್ಲು ಬರೆವನ್ನಿನವೇ ಮಲ್ಲ ಸೋಲು. ಆಯಿಡ್ದಾವರ ನಮ್ಮ ಪುಟ್ಟುಬಾಸೆ ಮದತ್‌ದ್ ಪೋವರೆ ಸುರು ಆತ್‌ಂಡ್. ನಮನ್ ಪೆದಿಯಪ್ಪೆ ತುಳುನಾಡಾದ್ ಇತ್ತೆ ತಾಂಕಿಯೆಪ್ಪೆ ಕರ್ನಾಟಕೆದಿ ಆಂಡಲಾ ಪೆದ್ದಿಯಪ್ಪೆನ್ ಮದಪ್ಪೆರೆ ಆವನ್ದ್‌ನ್ನಿನವು ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ತೆರಿಯು. ಎಂಚನ್ದ್‌ಂಡ-'ತನ್ನ ತಾನರಿತವ ತಾನಾದಾನು ತನ್ನ ತಾ ಮರೆತವ ತಾ ಹೋದಾನು' ಇನ್ನಿ ಕರ್ನಾಟಕೆರೆ ಗಾದೆನಾಂಡಲಾ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ನಮನ್ ನಮ ಮದಪರೆ ಆವನ್ದ್.

ಇತ್ತೆ ನಮನ್‌ನಮ ಮದತ್ತ್‌ದ್ ಪರದೇಶ ಬಾಷೆಲೆಗ್ ಮರ್ಲಾದ್ ಆಕ್ಲೆ ಲೆಕ್ಕನೇ ಆವೊಡ್‌ನ್ದ್ ಪೇಜಾಡ್‌ದ್ ಆಕ್ಲೆ ಊಳಿಗದಾಕ್ಲಾದ್ ದಿನ ಕಾಲೊಡು ನಮ ಒನ್ತೆ ದಿನತಗನೇ ಮಾರಾಟಿಲೆ ಒಟ್ಟುಗಾವಡ್, ಮಳಿಯಾಲಿಲೆ ಕುಟೊಗಾವಡ್ ಸೇರ್‌ದ್ ಆಕ್ಲೆ ಜಾಕ್ರಿ ಮಲ್ಪು ಕಾಲ ನಮ ಬುದ್ಯನ್ತಿಗೆಡ್ ಬರನ್ದೆ ಉಪ್ಪನ್ದ್. ಅಯಿಡ್ದಾವರ ನನಾಂಡಲಾ ತುಳುವೆರಾದುಪ್ಪು ನಮ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಬಾಸೆ ಆದುಪ್ಪು ಹಿಂದೀಬಾಸೆನಿಯೇ ಶಾಲೆಲೆಡ್ ಕಲ್ಪಾದ್ ತುಳುನು ಮದಪನ್ದೆ ಉಪ್ಪುಲೆಕ್ಕಲಾ, ಈ ನಾಡ್‌ಗ್ ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ದ್ ದುಂಬುದ ಪುದರ್‌ನ್ ದೀದ್ ತುಳುಬಾಸೆಲೆಡ್ ಎಲ್ಯೆಲ್ಯ ಪುಸ್ತಕಲೆನ್ ಬರೆಯಿನಾಂಡ ಒನ್ತೆ ಆಂಡಲಾ ಉಪಕಾರಾವುನ್ದ್ ಎನ್ನುವೆ. ಇತ್ತೆ ಪಾಕ ಜನ ತೆರಿನಾಕ್ಲು ಕೂಡ್ದು 'ತುಳುವ ಮಹಾಸಭೆ' ಮಲ್ತ್‌ತ್ ಕೆಲವು

ಪುಸ್ತಕಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಆಕ್ಲೆಡಪ್ಪ ಯಾನ್‌ಲಾ 'ತುಳುವಾಲ ಲಿಯೇಂಪ್ರೆ' ಇನ್ನಿ ಒಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಪುಸ್ತಕನಿಲಾ, ಮದ್ಮಾಲೆನ್ ಒಚ್ಚಿದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಅಜ್ಜೆರೆ 'ಮಂಡಲ ಮದಿಪು' ಇನ್ನಿ ಪುಸ್ತಕನಿಲಾ ಬರೆತೆ. ಆ ಮಾತ ಪುಸ್ತಕಲೆನ್ ನಿಕ್ಲು ಓಮದುಪ್ಪರ್. ಬೊಕ್ಕ ಸತ್ಯನಾಪುರದ ಸಿರಿನ ಕತೆ ಬರೆವೊಸ್ತುಪ್ಪುನಗ ಕರಿವರ್ಸ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾನ್ಧಿಯೆರೆನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಪಗ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಸರಕಾರದಾಕ್ಲು ಮಾರ್ಗೊಗ್ಗಿದು ಸಜ್ಜಿಡೆ ನೋತುದು, ಪಾಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ 1000 ರುಪಾಯಿ ದಂಡಲಾ, ಐಸರೆ ತಿಂಗೊಳು ಜೈಲ್‌ಗ್ಲಾ ಪಾಡಿಯೆರ್. ಜೈಲ್‌ಡ್ ಉಪ್ಪನಗ ಎನಡಪ್ಪನೇ ಜೈಲ್‌ಗ್ ಬತ್ತಿನ ಬೊಳ್ಳಿಪಾಡಿದ ವೆಂಕಪ್ಪ ರೈಗುಳು ತುಳುಟು ಗಾದೆಲೆನ್ ಬರೆವರೆಲಾ, ತುಳುವೆರೆ ಕಟ್ಟ್‌ನಿಟ್ಟ್‌ನ್ಲಾ ಬರೆವೊಡ್‌ನ್ದ್ ಪಂಡೊನ್ದಿತ್ತೆರ್. ಆ ಬೇಲೆ ನನಲಾ ಅಂಚನೇ ಉಂಡು. ಎಂಕ್ಲು ಜೈಲ್‌ಡ್ ಉಪ್ಪುನಗ ಅವ್ವೆ ಜೈಲ್‌ಗ್ ನಮ ಜಿಲ್ಲೆದ ಸುಮಾರ್ 20 ಜನೊನು ಕಡಪುಡಿಯೆರ್. ಅಯಿಟ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪಣೆಯಾಡಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಉಪಾದ್ಯಾಯೆರ್‌ಲಾ, ಕೂಳೂರುದ ಕಿಲ್ಲೆ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್‌ಲಾ ಇತ್ತೆರ್. ಒಂಜಿ ದಿನ ರಾತ್ರೆಡ್ ನಿದ್ರೆ ಬರನ್ದಿನೆಕ್ಕ್ ಕಿಲ್ಲೆ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಒಂಜಿ ಕತೆ ಪಂಡೆರ್, ಮನದಾನಿ ಎಂಕ್ ಬೇಲೆ ಇಜ್ಜಾನ್ದಿನೆಕ್ಕ್ ಆ ಕತೆ ಬರೆವರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆ. ಬೊಕ್ಕ ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಉರಿಬೆರ್ಮೆರೆ ಕತೆನ್ಲಾ ಮಿನಿ ಯಾನ್ ಪನ್ಪಿನ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ತುಳುಬಾಸೆದ ಪೊರ್ಲು ಪೊಲ್ಯೊನು ಸೆನತ್‌ದ್ ತುಳು ಬಾಸೆಡೇ ಸುಮಾರ್ ಪೊರ್ಲುಪೊರ್ಲುದ ನಲ್ಪತೆಡ್ಮ ಪಮೊಕುಳೆನ್ ಕಿಲ್ಲೆರ್ ಬರೆಯಿ 'ಕಾನಿಗೆ' ಇನ್ನಿ ಮೈಮರ್ಲುನ ಪುಸ್ತಕಲೆನ್ ಬರೆಯೆರ್. ಉನ್ದೆನಿ ತೂಮು ಪಣೆಯಾಡಿಲು ಎಂಕ್ಲೆನ್ ಬೊಕ್ಕಲಾ ಉಬ್ಬಾಯೆರ್. ಆರ್ ತುಳುಬಾಸೆಗ್ ವ್ಯಾಕರಣ ಬರೆಯೆರ್. ಈ ಪುಸ್ತಕಲೆನ್ ನಿಕ್ಲು ಓಮದುಪ್ಪೆರೆಗ್ ಇಯ್ಯಾವು.

ಅಂಡ ಈ ಕತೆನ್ ಕಿಲ್ಲೆ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಪಂಡಿನೆಡ್ದ್‌ಲಾ, ಉನ್ದೆನ್ ನಾರಾಯಣ ಬಟ್ರೆನ ಕತೆ ಆದ್ ನಾರಾಯಣದೇವೆರೆನ್ ಮೋಸೊಡು ಪಾಡಿ ಕತೆ ಆಯಿನೆಡ್ದ್ ನೆಕ್ಕ್ "ಮಿತ್ಯ ನಾರಾಯಣ ಕತೆ" ಇನ್ನಿ ಪೊಸ ಪುದರ್ ಕುಸಾಲ್‌ಗ್ ದೀತೆ. ಈ ಕತೆ ಪುರಾಣಕತೆ ಆಂಡಲಾ ನೆಟ್ಟ್ ಉಪ್ಪು ಸಂಗತಿಲು ಮಾತ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮುಂಬುದು ಚರಿತ್ರೆಡ್ದ್‌ಲಾ, ಪಾಡ್ದನೊಡ್ದ್‌ಲಾ, ಪಾಕ ಕಟ್ಟ್‌ನಿಟ್ಟ್‌ದ ನಡತೆ ಆದಿತ್ತಿನೆಡ್ದ್ ನೆಟ್ಟ್ ಉಪ್ಪುನ ನಾಗ ಬೆರ್ಮೆರೆ ಕತೆ, ಪುರಾಲ್‌ದ ಕತೆ ಮಿನಿ ಮಾತ ನಮ ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ಪೊರ್ಲು ತೆರಿಯರೆ ಬೋಡಾದ್‌ಲಾ ಮಲ್ಲಮಲ್ಲಾಕ್ಲೆ ಪೊಡುಂಜೇವುಲು ಪೊಕ್ಕಡೆ ಹಾಳು ಪರಟೆ ಪಾತೆರ್ದ್ ಸೀರೆಪವ್ವಯಿಲೆಗ್ ಬೋಡಾದ್‌ಲಾ ಮರ್ಲ್‌ಕಟ್ಟುನ ಮಿನಿ ರಗಳೆ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ ಜೊಡ್ಡಾಯಿನೆನ್ ಬುಡುದು ಬೋಡಾಯಿನೆನ್ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ದೆತ್ತೊನ್ದ್ ನಮ ಅಪ್ಪೆಬಾಸೆ ಆದ್ ಉಪ್ಪುನ ತುಳುಬಾಸೆಡ್ ಇತ್ತಿ ಬ್ರಾಣೆರೆ ತುಳು, ಉದ್ಯಾವರ ತುಳು, ಕಾರ್ಲದ ತುಳು, ಉಬಾರ ತುಳು (ಉಪ್ಪಿಂಗಡಿ ಪುತ್ತೂರು) ಕನಿಯಾರ ತುಳು (ಕಾಸ್ರಗೋಡು) ಪಲ್‌ಮಾರ್ ತುಳು (ಮೂಲ್ಕಿ-ಪಡುಬಿದ್ರೆ) ಪುರಾಲ ತುಳು ಇನ್ನಿ ಆಜೇಳ್ ತರತ ತುಳು ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ ಮಾತ ಕಡೆತ ಬಾಸೆಲು ಎಂಕ್ ತೆರಿಯನ್ದಿನೆಡ್ದ್ ಪುರಾಲ ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಈ ಕತೆ ಬರೆತೆ. ಬಾಕಿ ಊರುದಾಕ್ಲುಲಾ ಆಕ್ಲಾಕ್ಲೆ ಊರುಡು ಪಾತೆರು ಬಾಸೆಡೇ ಪುಸ್ತಕಲೆನ್ ಬರೆಯೆರ್‌ಡ ತುಳು ನಿಘಂಟ್‌ಲೆನ್ ಬರೆಯಿನಾಕ್ಲೆಗ್‌ಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಪಡ್ಕೆ ತೆರಿಯೊನರೆಲಾ ಸಕಾಯ ಆವು. ಈ ಪುಸ್ತಕಡ್ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಬೇತೆ ಬಾಸೆದ ಪಾತೆರೊಲು ಸೇರ್‌ದ್ ಉಪ್ಪೆರೆಗಿಯ್ಯಾವು. ಅವು ಬಾಸೆದ ತಪ್ಪು ಅತ್ತ್. ಎಂಕ್ ತುಳು ತೆರಿಯನ್ದಿನೆಡ್ದ್ ಬರೆವೊಡಾಂಡ್. ತಪ್ಪು ಎನ್ನ ಪಾಲ್‌ದವೇ.

ಈ ಪುಸ್ತಕನ್ ಬರೆನಗ ದಾಲಾ ಅಡ್ಡ ವಿಡ್ಡೂರ ಬರನ್ದಿ ಲೆಕ್ಕ ಬರೆಪಾಯಿನ ಪುರಾಲ್ದ ಅಮ್ಮೂರೆಗ್ಲಾ, ತುಳುನಾಡಪ್ಪೆಗ್ಲಾ ಅಡ್ಡ ಬೂರೊನುವೆ. ಉಸ್ದೆಕ್ಕ್ ದುಂಬುದ ನುಡಿ ಬರೆದ್‌ಕೊರಿನ ಎನ್ನ ಗುರು ಉಭಯಭಾಷಾಕವಿ ಬಡಕಯಿಲ್ ಪರ್ಮೇಶ್ರಾಯೆರೆಗ್‌ಲಾ, ಈ ಪುಸ್ತಕನ್ ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಓದಿಯೆರೆ ಬೋಡಾದ್ ಅಜ್ಜಿ ಮಲ್ಪಾದ್ ಕೊರಿನ ಎಸ್. ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿಲೆಗ್ಲಾ, ಈ ಕತೆನ್ ಪಂಡ್‌ದ್‌ಕೊರಿ ಎನ್ನ ಬಂಧು ಕಿಲ್ಲೆ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆಗ್‌ಲಾ ಉಪಕಾರದ ಸೊಲ್ಮೆನ್ ಸನ್ದಾವೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಪಲು ಪತ್ತ್ ಬಗೆತ ಅಬಿಪ್ಪಿರಾಯೊಲೆನ್ ಕೊರ್ದು ಸಕಾಯ ಮಲ್ತಿನಾಕ್ಲೆನವುಲಾ, ಈ ಪುಸ್ತಕನ್ ಓದುದು ಪನ್ಪಿ ಕ್ಲೆನವುಲಾ ಉಪಕಾರೊನು ಮದಪೆಯೆ.

ತುಳುನಾಡಪ್ಪೆನ ಊಳಿಗದಾಯೆ,

ನಂದೊಳಿಗೆದ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗಡೆ
ಅಮುಂಜಗುತ್ತು, ಪುರಾಲ್

ತುಳುನಾಡ ಯುವಕ ಸಂಘ,
ಪುರಾಲ್,
ಗಾಂಧಿ ಶಕ ೬೩ನೇ
ಪ್ರಜಾಪತಿ ವರ್ಷದ ಪೆರಾರ್ದೆ

ತುಳುಟು ಭಾಷಾ ಸಂಶೋಧನೆದ ಬೆನ್ನಿ

✍ ಡಾ. ಎಂ. ರಾಮ

ಕರ್ನಾಟಕದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ, ಕೇರಳದ ಕಾಸರಗೋಡು ಜಿಲ್ಲೆದ ಚಂದ್ರಗಿರಿ ಸುದೆಡ್ದ್ ಬಡೆಕ್ಕಾಯಿ ಭಾಗೊಡು ಹೆಚ್ಚದ ಮಟ್ಟೊಡು, ಭಾರತದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾಗೆಲೆಡ್ ಎಲ್ಯ ಮಟ್ಟೊಡುಲ ಆದ್ ಇನಿ ಸಾದಾರ್ನೆ ೨೦ ಲಕ್ಷ ಜನಕ್ಕುಲು ಪಾತೆರುನ ಒಂಜಿ ಸಂಪನ್ನ ಭಾಷೆ ತುಳು. ತುಳುಕ್ಕು ಲಿಪಿ ಇಜ್ಜಿ, ಸಾಹಿತ್ಯೊ ಇಜ್ಜಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ತುಳುನು ತಳ್ಳ್‌ದ್ ಕಿನ್ಯ ಭಾಷೆಲೆ ಪಟ್ಟೆಡ್ ಸೇರ್‌ಸಾದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಇನಿತ್ತ ತುಳು ಭಾಷೆದ ಸ್ಥಿತಿ ಅಂಚತ್ತ್. ಪರತ್ತ್ ಪೊಸತ್ತ್ ಆದ್ ಧಾರಾಳ ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯವುಂಡು, ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಯಿನ ಆಳ ಅಂತರದ ಎಡ್ಡೆವ್ಯಾಕರಣವುಂಡು. ಬಾಯಿ ಪಾತೆರೊಡ್ದ್ ಬರಹ ಭಾಷೆ ಆದ್ ಬುಳೆವೊಂದುಂಡು. ಮೂಲ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಡ್ದ್ ಒಡೆದ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾಷೆಲು ಪನ್ಪಿನಿಲೆಟ್ಟ್ ಉಂತಿನ ಅತಿ ಪಿರಾಕ್‌ದ್ ಭಾಷೆಲೆಡ್ ತಮಿಳ್‌ಸ್ ಬುಡ್‌ಂಡ ಬುಕ್ಕದ ಸ್ಥಾನ ಉಪ್ಪುನಿ ತುಳುಕ್ಕ್. ಅತ್ತಂದೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇತ್ತ್‌ಸಲ ಇದ್ಯಂದಿನಲ ಆದ್ ಎಲ್ಯಮಲ್ಲ ಭಾಷೆಲು ಪಂಡ್‌ದ್ 26 ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಲೆಡ್ ತಮಿಳ್, ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು, ಮಲಯಾಳ ಭಾಷೆಲೆಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕದ ಸ್ಥಾನ ತುಳುಭಾಷೆಗುಂಡು. ಇತ್ತೆದ ಪೊಸ ಯುಗೊಟ್ಟು ಭಾಷೆಲೆಗ್ ಲಿಪಿ ಒಂಜಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅತ್ತ್. ಲೋಕದ ಏತೋ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಭಾಷೆಲೆಗ್ ಅವೆತ್ತ ಸ್ವಂತ ಲಿಪಿ ಇಜ್ಜಿ. ಇನಿ ಲೋಕದ ಒಂಜನೇ ಭಾಷೆ ಆಯಿನ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ದ ಸ್ಥಿತಿ ದಾದವು? ಅಂಚ ತೂನಗ ತುಳುಕ್ಕು ಲಿಪ್ಪಿ ಇಜ್ಜಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಪಾದನೆ ಮಲ್ಪುನ ಅಗತ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಇದ್ಯಂದಿ ಲಿಪಿನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಆಯಿನ್ ಕಲ್ಪುನ, ಕಲ್ಪಾವುನ ಕಾರ್ಯೊಡು ಮಂಡೆ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ಪುನ ಅಗತ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಭಾಷೆ ಉಪ್ಪುನಿ ಆಶಯ ವಿನಿಮಯೊಗು. ಅವು ಬಾಯಿ ಪಾತೆರೊಡುಲ ಬರಹ ಮೂಲಕಲ ಆವೊಲಿ. ಅವು ತುಳುಟ್ಟು ಬಾರಿ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾದ್ ನಡಪ್ಪುಂಡು. ಬುಕ್ಕ ದಾದ ಜೋಡು?

ತುಳು ಭಾಷೆ, ಆಯಿತ್ತ ಉಪಭಾಷೆಲು, ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊ, ಚರಿತ್ರೆ, ಪಾಡ್ದನ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯೊಲೆಡ್ ನಡತ್ತಿ ಸಂಶೋಧನೆ ದಾಲಾ ಕಮ್ಮಿ ಅತ್ತ್. ಆಧುನಿಕ ಭಾಷಾ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞೆರೆನ್ ತುಳು ಭಾಷೆ ಬಾರಿ ಆಕರ್ಷಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಪ್ರಕಟನೆ ಆಯಿನಲ ಆವಂದಿನಲ ಸೇರ್‌ದ್ ಸಾದಾರ್ನೆ 250 ಹೆಚ್ಚ ಸಂಶೋಧನೆದ ಪ್ರಬಂಧೊಲು ತುಳುತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಬತ್ತ್‌ದುಂಡು. ಅತ್ತಂದೆ ಏಳ್ ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧೊಲುಲ ಬತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್ ಪನ್ನಗ ತುಳುಭಾಷೆಗಿಪ್ಪುನ ಹಿರಿಮೆನ್ ಅಭಿಮಾನೊಡು ನೆನೆತೊನೊಲಿ. ಆ ಪ್ರಬಂಧೊಲು ಮಾಂತ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಡ್ ಬರೆಯಿನವು. ಅವು ಅತ್ತಂದೆ ತುಳುತ್ತಮಿತ್ತ್ ಕನ್ನಡಡುಲ ತುಳುಟ್ಟುಲ, ಮಲಯಾಳ ಭಾಷೆಡ್‌ಲ ಬರೆಯಿನ ಸಂಶೋಧನೆದ ಪ್ರಬಂಧೊಲು ಬೇತೆಲ ಮಸ್ತ್ ಉಂಡು. ಅತ್ತಂದೆ ಭಾಷಾ ಸಂಪತ್ತ್‌ನ್ ದೆತ್ತ್ ತೋಜಾವುನ ಪರಂಪರೆ ವ್ಯಾಕರಣಲುಲ, ಶಬ್ದಭಂಡಾರದ ವಿಪುಲತೆನ್ ತೋಜಾವುನ ಶಬ್ದಕೋಶಲುಲ, ಪದವಿಜ್ಞಾನ ಕೋಶಲುಲ ತುಳುಟ್ಟು ಬತ್ತ್‌ದುಂಡು ಪನ್ಪಿ ಸಂಗತಿ ಭಾಷಾಭಿಮಾನಿಲೆಗ್, ಭಾಷಾ ಪ್ರೇಮಿಲೆಗ್, ಭಾಷಾ ಸಂಶೋಧಕರೆಗ್, ಅಂಚ ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲ ಅಭಿಮಾನದ ಸಂಗತಿ. ಪುಸ್ತಕ ರೂಪೊಡು ಪ್ರಕಟಣೆ ಆಯಿನ, ಬೇತೆ ಬೇತೆ ದೈನಿಕ, ಮಾಸಿಕ,

ತ್ರೈಮಾಸಿಕ, ಅರ್ಧ ವಾರ್ಷಿಕ, ವಾರ್ಷಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಲೆಡ್ ಪ್ರಕಟ ಆಯಿನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸೆಮಿನಾರ್, ಕಾನ್‌ಫರೆನ್ಸ್ ಇತ್ಯಾದಿಲೆಡ್ ಓದ್‌ದ್ ಪ್ರಕಟಣೆ ಆಯಿನಲ ಆವಂದಿನಲ ಇಂಚ ತೂಯರೆ ತಿಕ್ಕಿನ ವಿಷಯೊಲೆನ್ ಒಂಜಿದಿಕ್ಕ್‌ಡ್, ಒಂಜಿ ಕೋಪೆಡ್ ಕೂರ್ಂಡ ತುಳುತ್ತ ಬಗ್ಗೆಲ, ಬುಕ್ಕಬೇತೆ ಭಾಷೆಲೆಡ್ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಸ್ಪುನಾಕ್ಲೆಗ್‌ಲ ಸಹಾಯ ಆವು ಪನ್ಪಿ ಆಶಯ ದೀವೊಂದು ಅವೆನ್ ಮುಲ್ಪ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಲ್ಪುನವು ಈ ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶ. ಅವೆನ್ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಲ್ಪುನ ಉದ್ದೇಶ ಮುಲ್ಪ ಇಜ್ಜಿ.

ತುಳು ದೇಶ ಭಾಷೆ, ಜನಾಂಗೊದ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಪರ ತಮಿಳ್ ಗ್ರಂಥೊಲೆಡ್ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಉಂಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ತುಳುತ್ತ ಪುರಾತನೊನು ನಾಡ್‌ಪತ್ತ್‌ದ್ ಪನರೆ ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಬರೆಯಿನ ಪ್ರಬಂಧೊಲು ಉಂಡು (See Karnataka Gazetteer-Tulu Language and Literature. M. Rama). ತುಳು ಭಾಷೆದ ಸುರುತ್ತ ವ್ಯಾಕರಣ ಪಂಡ 1872ಟ್ ರೆವರೆಂಡ್ ಬ್ರಿಗೆಲ್ ಪನ್ಪುನಾರ್ ತುಳು ಭಾಷೆಗ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಡ್ ಬರೆಯಿನ 'Grammar of Tulu Language' ಪನ್ಪಿ ಕೃತಿ. ಬುಕ್ಕ ಬರ್ಪುಂಡು ತುಳುವಪ್ಪೆನ ಅಭಿಮಾನ ಪುತ್ರೆ ಎಸ್. ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿ ಆರೆನ 'ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ' (1932). ಮಾಂತೆರ್ಲಾ ತುಳುವಪ್ಪೆ ಪುತ್ರರೇ. ಆಂಡ ಪಣಿಯಾಡಿಯೆರ್ ತುಳುಭಾಷೆಗ್ ತುಳುಟ್ಟೇ ವ್ಯಾಕರಣ ಬರೆಯಿನಾರ್ ಪನ್ಪಿ ಮೇಲ್ಮೆಡ್‌ದಾವರ ಆರೆಗ್ 'ತುಳುವಪ್ಪೆನ ಅಭಿಮಾನಿ ಪುತ್ರೆ'ಂದ್ ವಿಶೇಷಣ ಕೊರ್ನಿ.

ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಲೆನ್ ಹೋಲಿಕೆ ಮಲ್ತೊಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಡ್ 'A comparative Grammar of South Indian Languages (1856) ಪನ್ಪಿ ಗ್ರಂಥೊ ಬರೆಯಿನ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿ ರೋಬರ್ಟ್ ಕಾಲ್ಡ್‌ವೆಲ್ ಪನ್ಪಿನಾರ್ ತನ್ನ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆದ ಫಲವಾದ್ 'ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಲೆಡ್ ತುಳು ಎಡ್ಡೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿನ ಭಾಷೆ'ಂದ್ ಪನ್ತೆರ್. ತೆನ್ಕಾಯಿ, ಮಧ್ಯ, ಬುಕ್ಕ ಬಡೆಕ್ಕಾಯಿ ಈ ಮೂಜಿ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ಗುಂಪುಲೆಡ್ ತುಳುತ್ತ ಸ್ಥಾನ ನಿರ್ಣಯ ಮಲ್ತೊಂದು ಆಧುನಿಕ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಭ.ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪನ್ಪುನಾರ್ ತನ್ನ ಸುರುತ್ತ ಹೇಳಿಕೆಡ್ 'ತುಳು ಮಧ್ಯ ದ್ರಾವಿಡ ವರ್ಗೊಗು ಸೇರ್‌ನವು' ಪಂಡೆರ್. ಬುಕ್ಕ ಆರ್ ಮಲ್ತಿ ಸಂಶೋಧನೆಡ್ ತನ್ನ ಮುಂಬುದ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊನು ಬದಲ್ಪಾದ್ ತುಳು ತೆನ್ಕಾಯಿ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ವರ್ಗೊಗು ಸೇರುಂಡು ಪಂಡೆರ್. ಡಾ. ಪಿ. ಎಸ್. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಲೆ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತುಳುದಕ್ಷಿಣ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ವರ್ಗೊಡು ಸೇರುನವು ಎಂದೆರ್. ಡಾ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯೆರ್ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಧ್ಯ ದ್ರಾವಿಡ ಜನಾಂಗದಾಕ್ಲು ತೆನ್ಕಾಯಿಗ್ ವಲಸೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪಡ್ಡೆಯಿ ಕರಾವಳಿಡ್ ನಿಲೆಯೂರಿಯೆರ್. ಅಕ್ಲ್ ಪಾತೆರ್ನ ಭಾಷೆ ತುಳುಕ್ಕ್ ಸಮ ಪಂಡೆರ್. ಡಾ. ಎಂ. ರಾಮ ಬುಕ್ಕ ಡಾ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಟಿ. ಶೆಟ್ಟಿ ಮೊಕುಲು ತುಳು ತೆನ್ಕಾಯಿ ದ್ರಾವಿಡ ವರ್ಗಗು ಸೇರ್ನವುಂದ್ ಪಂಡಿನಾಕ್ಲು.

ಕ್ರಿಶ್ಚನ್ ಮಿಶನರಿಲು ತುಳು ನಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ (1834) Gospel of St. Mathew, New testament ಪನ್ಪಿ ಗ್ರಂಥೊಲೆನ್ ತುಳುಕ್ಕು ಭಾಷಾಂತರ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕ ತುಳು ಭಾಷೆಗ್ ಒಂಜಿ ಪೊಸ ಚಲನೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮುಖ್ಯವಾದ್ ತುಳು ಕಲ್ಪೆರೆ ಅಗತ್ಯವಾಯಿನ

ಬೂಕುಲು ತಯಾರಾಂಡ್. ಮಿಶನರಿಲು ತುಳುಭಾಷೆಗ್ ವ್ಯಾಕರಣ ಬರೆಯೆರ್, ತುಳು ನಿಘಂಟು ತಯಾರ್ ಮಲ್ತೆರ್, ಪಾಡ್ದನ ಗಾದೆಲೆನ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ತೆರ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪುಸ್ತಕಲೆನ್ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಲ್ತೆರ್. ರೆವರೆಂಡ್ ಜೆ. ಮಕ್ಕೇರ್ 1856ಡ್ ಸುರು ಮಲ್ತಿನ ತುಳು-ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಿಘಂಟ್‌ನ್ ರೆವರೆಂಡ್ ಮೇನರ್ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಲ್ತೆರ್. ಬುಕ್ಕ ಇಂಗ್ಲೀಷ್-ತುಳು ನಿಘಂಟ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್1886ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಈ ತುಳು-ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಡಿಕ್ಷನರಿನ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಮರಿಯಪ್ಪ ಭಟ್ರ್‌ಲ ಡಾ. ಶಂಕರ ಕೆದಿಲ್ಲಾಯೆರ್‌ಲ ಸೇರ್ದ್ ಪರಿಷ್ಕಾರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ (1967) ಮದ್ರಾಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊಡ್ದ್ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಆಧುನಿಕ ಸಂಶೋಧನಾಲೋಕೊಗು ಒದಗಾಯೆರ್. ಮಿಶನರಿನಾಕ್ಲೆ ಕೆಲಸ ಆತೇ ಅತ್ತಂದೆ ಅಕುಲು ತುಳುಗಾದೆಲು, ತುಳುವಗಾಥಾಮಂಜರಿ, ಡೆವಿಲ್ ವರ್ಷಿಪ್ ಓಫ್ ತುಳುವಸ್, ತುಳು ಜೋಕುಲೆ ಗೀತೊಲು ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೋಕೊಗು ಎಡ್ಡೆ ಕಾಣಿಕೆ ದೀತೆರ್. ಮಿಶನರಿನಕ್ಲೆನ ಸ್ವತಂತ್ರಕೃತಿಲು ಇದ್ದಿಂದೇ ಪಣೊಳಿ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ತೂನಗ 1910-1940 ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಮಧ್ಯೊಡು ವಂತೆ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಬರಹಗಾರೆರೆ ಒಂಜಿ ಗುಂಪು ದುಂಬು ಬತ್ತ್‌ದ್ ವಂತೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಆತ್‌ಂಡ್. ಸಂಶೋಧನೆದ ಬೆನ್ನಿ ಪನ್ಪಿ ಭಾಗೊಡು ಆ ಕೃತಿಕುಲೆನ್ ಸೇರ್‌ಸಾಯರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆವಂದ್. ಆಂಡ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ವಿಷಯದ ಮಿತ್ತ್ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ಪುನಾಕ್ಲೆಗ್ ಅವು ಮಾಂತ ಎಡ್ಡೆ ಸಹಾಯ ಆಪುನ ವಸ್ತುಲು. ಪಣೆಯಾಡಿಯೆರ್‌ನ 'ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ'ಲ ರಚನೆ ಆತ್‌ನೆ ಅವ್ವೇಕಾಲ ಘಟ್ಟೊಡು.

ಭಾರತೊಗು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಿಕ್ಕಿ ಬುಕ್ಕದ ಕಾಲಘಟ್ಟೊಡು ತುಳುಟ್ಟು ಬರೆಪ್ಪುನಾಕ್ಲೆನ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಶಾಖೆಲೆಡ್ ಮಸ್ತ್ ಬೂಕುಲು ಬತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಅವು ಮಾಂತ ಸಂಶೋಧನೆದ ಬುಳೆಯೆಂದ್ ಪಣೆಯರಾಯಿಜಿಂಡಲ ವಿವಿಧ ಭಾಗಲೊಡ್ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ಪುನಾಕ್ಲೆಗ್ ಅಗತ್ಯ ಬೋಡಾಯಿ ಆಧಾರ ವಸ್ತುಲಾದ್ ಉಂತುಂಡು. ಒಂಜಿ ಉದಾಹರಣೆ ಕೊರೊಳಿ. ತುಳುಟ್ಟು ಉಂಡಾಯಿ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣನ್ ಕನ್ನಡದ ತೊರವೆ ರಾಮಾಯಣತ್ತೊಟ್ಟುಗು, ಅತ್ತ್‌ಡ ಮಲಯಾಳದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ರಾಮಾಯಣತ್ತೊಟ್ಟುಗು, ಅತ್ತ್‌ಡ ತಮಿಳ್‌ದ ಕಂಬ ರಾಮಾಯಣತ್ತೊಟ್ಟುಗು ಹೋಲಿಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪೊಲಿ.

ತುಳು ಪಣ್ಣಗ ಆ ಶಬ್ದ ಕೇವಲ ಭಾಷೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತ ಆವಂದೆ ಅಯ್ತ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿ ನಾಡ್‌ಗ್‌ಲ, ಚರಿತ್ರೆಗ್‌ಲ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಗುಲ, ಜನಾಂಗೊಗುಲ ಮಾಂತ ಪರಡ್‌ದುಂಡು ಪನ್ಪಿನವು ಮಾಂತೆರ್‌ಲ ಒಪ್ಪುನ ಸಂಗತಿ. ಅಂಚಾಂಡ ತುಳು ಸಂಶೋಧನೆದ ಬೆನ್ನಿನ್ ಪಣ್ಣಗ ಈ ಮಾಂತ ಶಾಖೆಲೆಗ್‌ಲ ಕಣ್ಣ್ ಕೈ ಪೋವೊಡು ಪನ್ಪಿನವು ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಪುಂಡು.

ತುಳು ಜನಾಂಗದ ವಿಷಯೊಡು ಕೆಲವು ಭಾಗಿಕವಾಯಿನ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡತ್ತಿ ದಿನತ್ತಾಂದೆ ಒಂಜಿ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಪನ್ಪಿನವು ನಡತ್ತ್‌ದ್‌ಜಿ, ಚರಿತ್ರೆದ ವಿಷಯೊನುತೂನಗ ಬಿ. ಎ. ಸಾಲೆತ್ತೂರ್ ಆರ್ ಬರೆಯಿನ Ancient Karnataka Vol.1ಟ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಓಫ್ ತುಳುವ ಪನ್ಪಿ ಭಾಗೊನು ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಸಂಗತಿಯಾದ್ ಪರಿಗಣೆಪೊಡು.

ಡಾ. ಕೆ. ವಿ. ರಮೇಶ್ ಆರ್ ಬರೆಯಿನ 'A History of South Kanara' ಪನ್ಪಿ ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ ಗಾದ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಡ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತಿನ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧೊ, ತುಳುನಾಡ್ ಜನತೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಕಥೆನೇ ಅತ್ತಂದೆ ಬೇತೆ ಅತ್ತ್.

ಅವ್ವೇ ರೀತಿ ಗುರುರಾಜಭಟ್ರೆನ 'Studies in Tuluva History and culture' ಪನ್ಪಿ ಕೃತಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರಮದೆತ್ತೊಂದು ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ನಡತ್ತಿನ ಸಂಶೋಧನೆದ ಫಲವಾದ್ ತುಳುಕ್ಕ್ ತಿಕ್ಕಿ ಒಂಜಿ ಮಹಾಸಂಪತ್ತ್. ಈ ಮಹಾಕೃತಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಡ್ ಇತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ ತುಳುವೆರೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ತುಳುವೇತರ ಭಾಷೆ ಪಾತೆರುನಾಕ್ಲೆಗ್‌ಲ ಪ್ರತ್ಯೇಕಾದ್ ದ್ರಾವಿಡ ಜನಾಂಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಲೆ ಮಿತ್ತ್ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ಪುನಾಕ್ಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಪ್ರಮಾಣ ಗ್ರಂಥ ಆದ್ ಉಂತುಂಡು.

ಕೆ. ರಘುಪತಿಭಟ್ಟ್ (ಅರ್ರೆ) ಆರೆನ 'ತುಳುನಾಡಿನ ಸ್ಥಳ ನಾಮಗಳು 'ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಡ್ ಬರೆಯಿನ ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧೊ. ಊರ ಪುದರ್‌ಳೆ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ಪುನಾಕ್ಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಂತ್ರ ಅತ್ತ್ ದಾರಿದೀಪಲ ಆದುಂಡು.

ಡಾ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಮೇರ್ 'ತುಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಪನ್ಪಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಡ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತಿ ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧೊ ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧನೆದ ಲೋಕೊಡು ಒಂಜಿ ಮೇರು ಕೃತಿಂದೇ ಪಣೊಡು.

ನನ ತುಳು ಭಾಷೆದ ಬಗ್ಗೆ ನಡತ್ತಿ ಸಂಶೋಧನೆನ್ ಪನ್ನಗ ಅವು ಒಂತೆ ಉದ್ದದ ಪಟ್ಟಿಯೇ ಆಪುಂಡು. T.Burrow M.B. Emeneau ಮೆಕ್ಲ್ ಸೇರ್ದ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ 1960ಡ್ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಲ್ತಿ Dravidian Etymological Dictionary ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ಪು ನಾಕ್ಲೆಗ್ ತುಳುತ್ತ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ ಅಯ್ತ ಮೂಲ ರೂಪ ಸಮೇತ ತೆರಿಯೊನಿಯೆರೆ ಒಂಜಿಕೈದೀಪ ಆದುಂಡು.

ಉಡುಪಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಮೆಮೋರಿಯಲ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಸೆಂಟರ್‌ಡ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ರೆನ ನಿರ್ದೇಶನೊಡು ಡಾ. ಯು. ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆರೆನ ಸಂಪಾದಕತ್ವೊಡು ನಡತ್ತಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ಕೆಲಸೊಡು ತುಳು ಲೆಕ್ಸಿಕನ್‌ದ ಆಜಿ ಸಂಪುಟೊಲು ಬುಡುಗಡೆ ಆತ್‌ಂಡು. ತುಳು ಒಂತೆ ಪ್ರಚಾರೊಡಿತ್ತಿ ಎಲ್ಯ ಭಾಷೆಂದತ್ತ ಹೇಳಿಕೆ. ಅಯಿತ್ತ ಪದ ಸಂಪತ್ತ್‌ನ್‌ಲ ರಚನಾ ವೈವಿಧ್ಯಲೆನ್‌ಲಾ ಮಲ್ತಿ ಕೆಲಸದ ಹಿರಿಮೆನ್‌ಲಾ ದೆತ್ತ್ ತೋಜಾವುಂಡು. ತುಳು ಲೆಕ್ಸಿಕನ್ ತುಳು ಭಾಷೆಗ್‌ಂದ್ ಮಾಂತ್ರೆ ಅತ್ತ್ ಬೇತೆ ಭಾಷೆಲೆ ಸಂಶೋಧನಾರಂಗೊಡುಲ ಒಂಜಿ ಅಪೂರ್ವ ಕೊಡುಗೆ ಆದುಂಡು.

ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ ಪ್ರಬಂಧ ಪಂಡ ಸಂಶೋಧನೆಲೋಕೊಡು ಮಾಮಲ್ಲ ಕೆಲಸ. ತುಳು ಭಾಷೆದ ಮಿತ್ತ್ 7 ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧೊಲು ತಯಾರಾತೊ ಪಂಡ್‌ದ್ ಸುರುಟ್ಟೆ ಒರೊ ಸೂಚಿಸಾದಾತ್‌ಂಡ್. ಅವೆಟ್ಟ್ ಸುರುತ್ತವು ಡಾ.ಡಿ.ಎನ್.ಎಸ್. ಭಟ್ರ್ ಬರೆಯಿನ 'Studies in Tulu'. ಆಧುನಿಕ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನದ ತತ್ತ್ವೊಲೆನ್ ಪೂರ್ಣವಾದ್ ಸೇರ್‌ಸಾದ್ 1966ಟ್

ಪ್ರಕಟವಾಯಿನ ಆ ಗ್ರಂಥ ಅಯಿಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕದ ಸಂಶೋಧಕೆರೆಗ್ ಒಂಜಿ ದಾರಿದೀಪ ಆದುಂಡು. ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ ಪ್ರಬಂಧೊಗು ಸಮಾನ ಆದ್ ಉಂತುನ ಆರೆನ 'ಕೊರಗ ಲೇಂಗ್ವೇಜ್' ಪನ್ಪಿ ಕೃತಿಲ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಕೊಡುಗೆ. ಆರ್ ತುಳುತ್ತಮಿತ್ತ್ ಬರೆಯಿನ ಲೇಖನೊಲು ಪಂಡಿತ ಮಾನ್ಯವಾಯಿನವು. ಡಾ. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಭಟ್ ಸೂದ ಮೇರ್ 'A grammar of Tulu (A dravidian Language)ನ್ಪಿ ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ ಪ್ರಬಂಧೊ 1971ಟ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಆಂಡ ಅವು ಪ್ರಕಟಣೆ ಆತ್‌ಜಿ. ಬ್ರಾಣೆರೆ ತುಳುತ್ತ ವ್ಯಾಕರಣದ ವಿವರಣೆ ಆಧುನಿಕ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನದ ತತ್ವೊಲೆ ಬೊಳುಪ್ಪುಡು ಕೊರ್ತ್ತೆರ್ ಅತ್ತಂದೆ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ತುಳುತ್ತ ಉಪಭಾಷೆಲೆ ಪೋಲಿಕೆಲಾ ಕೊರ್ತ್ತೆರ್. ಆಧುನಿಕ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನದ ಬೊಳ್ಪೊಡು ತುಳು ಭಾಷೆದ ಬಗ್ಗೆ ತಯಾರಾಯಿನ ಮೂಜನೇ ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ ಪ್ರಬಂಧೊ ಡಾ. ಎಂ. ರಾಮೆರ್ನ 1978ಡು ತಯಾರಾಯಿನ 'Structural Description of Tulu' ಪನ್ಪಿ ಆ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧೊ ಒಟ್ಟುಗು ತೂನಗ ತುಳು ಭಾಷೆದ ಮಿತ್ತ್‌ಲಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆದ್ ಕುಲಾಲ/ಕುಂಬಾರ ಜಾತಿದ ಭಾಷಾ ಭೇದೊನು ತೋಜಾವುನಲ ಆಯಿನ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಕೃತಿ. ಆಂಡ ಅವು ಪ್ರಕಟಣೆ ಆತ್‌ಜಿ.

'The structure of Tulu verb-A Transformational Analysis' ಪನ್ಪಿ ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ ಪ್ರಬಂಧೊ ಡಾ. ಮಲ್ಲಿಕಾದೇವಿ 1979ಡು ತಯಾರ್ ಮಲ್ತಿನವು. ಪ್ರಕಟಣೆ ಆತ್‌ಜಿ. ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ಲೋಕೊಡು ಮಾಮಲ್ಲ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪಂಡಿತೆರ್ ನೋಮ್ ಚೋಂಸ್ಕಿ. ಆರೆನ ವ್ಯಾಕರಣ ವಿವರಣೆದ ಕ್ರಮನೇ ಬೇತೆ. ವಾಕ್ಯದ ಒಂಜಿ ರಚನೆಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ರಚನೆ ಎಂಚ ಉಂಡಾಪುಂಡು ಪಂಡ್ದ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆದ ಮೂಲಕ ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್‌ಪುನ ಕ್ರಮೊ ಚೋಂಸ್ಕಿಯೆರ ವ್ಯಾಕರಣದ ರೀತಿ. ಆರ್ ಪಂಡಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆದ ಕ್ರಮೊಟ್ಟು ಡಾ. ಮಲ್ಲಿಕಾದೇವಿ ಕೇರಳದ ತಿರುವನಂತಪುರೊಟ್ಟು ಸಾದಾರ್ನ 200 ವರ್ಷೊಗುದುಂಬು ಬತ್ತ್‌ದ್ ನೆಲಪತ್ತ್‌ನ ತುಳು ಬ್ರಾಣೆರ್ನ ಭಾಷೆದ ಕ್ರಿಯಾಪದೊಲೆನ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್.

ಅಯಿಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕ ತಯಾರಾಯಿನ ಒಂಜಿ ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ ಪ್ರಬಂಧೊ ಡಾ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಟಿ. ಶೆಟ್ಟಿ ಮೇರ್ನ 'Koraga Grammar'. ಕೊರಗೆರೆ ಭಾಷೆಲ ತುಳುವೇ. ಆಂಡ ಅಕ್ಲು ಪಾತೆರುಬಿ ತುಳುಕ್ಕು ನಾಗರಿಕ ಸಂಪರ್ಕ ಕಮ್ಮಿ ಆಯಿನೆಡ್ದಾವರ ಅವು ಪರಿಷ್ಕಾರ ಭಾಷೇಂದ್ ಪಣರೆಗ್ ಆಪುಜಿ. ಮೂಲ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆದ ಅಂಶೊಲು ಅಯಿಟ್ಟ್ ದಿಂಜ ಉಂಡು. ಆ ಭಾಷೆಗ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ವ್ಯಾಕರಣ ಉಂಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ತ್ತೆರ್ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ರ್. ಅತ್ತಂದೆ ಆರ್ ತುಳುವ್ಯಾಕರಣ ಪನ್ಪಿ ಒಂಜಿ ಬೂಕುನೇ ಬರೆತ್ತೆರ್.

ಡಾ. ಕೆ.ಪಿ. ಜಲಜಾಕ್ಷಿ ಪನ್ಪುನಾರ್ ''Tulu Language'' (Descriptive and comparative)ಪನ್ಪಿ ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ ಪ್ರಬಂಧೊನು 1980ಡು ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್.ತುಳುಭಾಷೆದ ರಚನೆದ ವಿವರಣೆಲ ಬೇತೆ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಲೊಟ್ಟುಗ್ ಹೋಲಿಕೆಲ ಈ ಪ್ರಬಂಧೊದ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯ.

ತುಳು ಭಾಷೆಡ್ ತಯಾರಾಯಿನ ಏಳನೇ ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ ಪ್ರಬಂಧೊ ಪಂಡ ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯೆರ್‌ನ್ನ 'A comparative study of Tulu dialects'. ಇಂಮು ತುಳುತ್ತ ಪ್ರಕಟಣೆ

ಆಯಿನ ರಡ್ಡನೇ ಕೃತಿ. ತುಳುಟ್ಟು ಬ್ರಾಣೆರೆ ತುಳು, ಜೈನೆರೆ ತುಳು, ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳು, ಹರಿಜನ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗದಾಕ್ಲೆ ತುಳು ಪನ್ಪಿ ಭಾಷಾ ಪ್ರಭೇದೊಲೆನ್ ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲಿಕೆ ಮಲ್ತೊಂದು ತಯಾರ್ ಮಲ್ತಿನ ಎಡ್ಡೆ ಒಂಜಿ ಕೆಲಸ ಆದುಂಡು ಕೇಕುಣ್ಣಾಯೆರ್ನ ಸಂಶೋಧನೆ.

ತುಳು ಭಾಷೆದ ಮಿತ್ತ್ ಬತ್ತಿ ಈ ಮಾಂತ ಪ್ರಬಂಧೊಲುಲ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಡ್ ಬರೆಯಿನೆಡ್ಡಾವರ ದೇಶ ವಿದೇಶೊಲೆಡ್ ಉಪ್ಪುನ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಲೆಗ್‌ಲ ಪಂಡಿತೆರ್‌ಸಾಕ್ಲೆಗ್‌ಲ ಎಡ್ಡೆ ಪ್ರೀತಿದ ಕೃತಿಕ್ಕಲಾತೊ. ಮೂಲು ಪಂಡಿ ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ ಸಂಶೋಧಕೆರ್‌ನ್ನ ತುಳು ಭಾಷೆದ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನೊಗು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿನ ಬೇತೆಬೇತೆ ಲೇಖನಗುಳು ಮಸ್ತ್ ಉಲ್ಲೊ. ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ ಪ್ರಬಂಧೊ ಅತ್ತಂದೆ ಆಧುನಿಕ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ತತ್ವೊಲೆ ಬೊಲ್ಪುಡು ಮಸ್ತ್ ಜನ ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ ಪ್ರಬಂಧೊಗು ಸಮಾನಾದ್ ಉಂತೆರೆ ಯೋಗ್ಯತೆಯಿತ್ತಿ ಮಲ್ಲಮಲ್ಲ ಪ್ರಬಂಧೊಲೆನ್ ಬರೆತ್ತೆರ್. ಆ ರೀತಿದ ಗಣನೀಯ ಕೆಲಸ ಪಂಡ ಡಾ. ಎಲ್. ವಿ. ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರ್ ಬರೆಯಿನ The Tulu verb; Tulu Affricants, sibilants, Tulu prose Text in two dialects, A sketch of Tulu Phonology, ತುಳು ಮಲಯಾಳ ವ್ಯಾಕರಣ ವ್ಯಾಸಂಗ ಪನ್ಪಿನವು ಮುಖ್ಯವಾಯಿನ ಲೇಖನೊಲು. ಇಂಚ ಸಂಶೋಧನೆದ ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಮುಲ್ಪ ಬರೆದ್ ತೋಜಾವುನವು ಬಾರಿಮಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಆಪುಂಡು. ಅತ್ತಂದೆ ಈ ರೀತಿದ ಲೇಖನೊಲೆನ್‌ಲ ಬೂಕುಲೆನ್‌ಲಾ ತೋಜಾವೊಂದು ಡಾ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಟಿ. ಶೆಟ್ಟಿ ಮೇರ್ ಕುಡ್ಲದ ತುಳುಕೂಟ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಲ್ತಿ "ಪಣೆಯಾರ" ಪನ್ಪಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಬೂಕುಡು 'ತುಳು ಭಾಷೆ'ನ್ಪಿ ಸುದೀರ್ಘ ಲೇಖನೊ ಬರೆತ್ತೆರ್. ಮುಲ್ಪ ಬರೆವೊಡಾಂಡಲ ಅವೆನೇ ಬರೆವೊಡಾಪುಂಡು. ಅವು ಒಂಜಿ ರೀತಿಡ್ ಆವರ್ತನೆ ಆಪುಂಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಮುಲ್ಪ ಬರೆಪ್ಪುಜಿ. ತುಳುಟ್ಟು ಆಯಿನ ಈ ಸಂಶೋಧನೆದ ಬೆನ್ನಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಭಾಷೆಲೆಡ್ ಬರೆಯಿನವು. ಮಲಯಾಳ ಭಾಷೆಡ್ ಪ್ರಕಟನೆ ಆಯಿನವು ಕಮ್ಮಿ ತೀರಾ ಇಜ್ಜೀಂದ್ ಪನೆರೆಗ್‌ಲಾ ಆಪುಜಿ. ಡಾ. ಎಂ. ರಾಮ ಮೇರ್ 1. ತುಳುಭಾಷೆದ ರಚನೆ 2. ಮಲಯಾಳದ 'ಇಲ್ಲಂ' ತುಳುತ್ತ 'ಇಲ್ಲ್' ಪುದರ್‌ಡ್‌ದ್ ಬತ್ತಿನವು ಪನ್ಪಿ ರಡ್ಡ್ ಸುದೀರ್ಘ ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಆರ್ ತುಳು ಭಾಷೆದ ಮಿತ್ತ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ ಬೇತೆಬೇತೆ ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಲು ಬರೆಯಿನ ಲೇಖನೊಲು, ಪುಸ್ತಕೊಲು ಇತ್ಯಾದಿಲೆನ್ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ನ ದೀರ್ಘ ಪ್ರಬಂಧೊ International Journal of Dravidian Linguistics . 1982ದ ರಡ್ಡನೇ ಬೂಕುಡು ಪ್ರಕಟಣೆ ಆಯಿನೆನ್‌ಲಾ ತೂವೊಲಿ.

ಇಂದೆನ್ ಮಾಂತ ತೂನಗ ತುಳುತ್ತ ಬಗ್ಗೆ ಆಯಿನ ಸಂಶೋಧನೆದ ಬೆನ್ನಿ ಬಾರಿ ಮಲ್ಲೆವುಂಡು ಎಂದ್‌ದ್ ಅಭಿಮಾನೊ ದೀದ್ ಪನೊಲಿ. ಆಂಡ ತುಳುತ್ತ ಬಗ್ಗೆ ಬೇತೆಬೇತೆ ಪಂಡಿತೆರ್ ಬರೆಯಿನ ಏತೋ ಲೇಖನೊಲು ಪ್ರಕಟಣೆ ಆವಂದೆ ಮೂಲೆಡ್ ಬೂರ್ದೊ. ಈ ಮಾಂತ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಪ್ರಕಟಣೆ ಆಯಿನಲ ಆವಂದಿನಲ, ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ಲೈಬ್ರೆರಿಡ್ ಶೇಖರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದೀಂಡ ನನ ಬರ್ಪಿ ಸಂಶೋಧಕರೆಗ್ ವಿದ್ವಾಂಸರೆಗ್ ಮಾಮಲ್ಲ ಉಪಕಾರ ಆವು. ಈ ಕೆಲಸೊನು ಕರ್ನಾಟಕದ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡಮಿದಾಕ್ಲು ಮುತುವರ್ಜಿ ದೀದ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಲೈಬ್ರೆರಿಡ್ ದೀವೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಎನ್ನ ಮೋಕೆದ ಕೇಳಿಕೆ.

ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯೊಡು ತುಳುವೆರ್

✍ ರಘು, ನರ್ಕಳ

ಭೂಲೋಕದ ಬಡಕಾಯಿ ಭಾಗೊಡು ಉಪ್ಪಿನ ನಮ್ಮ ತುಳು ನಾಡ್‌ಡ್‌ದ್ ಸುಮಾರ್ 10,000 ಕಿ.ಮೀ. ದೂರ. ಭೂಲೋಕದ ತೆನ್‌ಕಾಯಿ ಭಾಗೊಡು ನಮ್ಮ ದೇಶೊಗು ಮೂಡಾಯಿ-ಅಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕ್‌ಡ್ ಸಮುದ್ರ ಮಧ್ಯೊಡುಪ್ಪಿನ ಮಹಾದ್ವೀಪ ಖಂಡ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾಗ್ ಪೋದ್ ನೆಲೆಯಾದ್ ಉಂತಿನ (Migrated) ನಮ್ಮ ತುಳುವೆರೆ ಸಾಹಸದ ಇಲ್ಲ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ವಿಷಯೊ ಬರೆಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ಪುನಗ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಕಂಗಾರೂ (Kangaroo) ಪನ್ಪಿನ ಅಪರೂಪೊದ ವನ್ಯಜೀವಿದ ಚಿತ್ರ ಮನಸ್‌ಡ್ ಮೂಡುದ್ ಬರ್ಪುಂಡ್.

ಎನ್ನಂಚಿನ ಒರಿ ಪ್ರವಾಸಿ ಬೊಕ್ಕ ಆದ್ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ತುಳುವೆರೆ ಇಲ್ಲಗ್ ಪೋನಗ ಅಪ್ಪೆ-ಅಮ್ಮೆ ತುಳುಟ್ಟು ಸರಾಗ್ ಪಾತೆರ್‌ಪೆರ್. ಪಿಜಿರ್ ತೂಪಿನ ಮಗಲೆಡ ಪಾತೆರ್‌ನಗ 'ದಾಸೆ-ಎಡ್ಡೆ'ಂದ್ ಪಾತೆರ್‌ಪೊಲು; ಬರಿಟ್ ಉಂತುದಿನ ಮಗಟ್ಟ ಪಾತೆರ್‌ಂಡ ಮೋನೆ ತಿರ್ಗಾದ್ 'ಹೂಂ'ಕುಟ್ಟುವೆ, ಅತೆ. ಇಲ್ಲಲ್ ಮಾತೆರ್‌ಗ್‌ಲಾ ತುಳು ಪಾತೆರೆರೆ ಗೊತ್ತುಂಡು; ಅರ್ಥಲಾ ಆಪುಂಡು. ಅಂಡಲಾ ಬಾಯಿ ಅಂಗಾಯಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತೆರೆ ಬಾಯಿಡ್‌ದ್‌ಲಾ ಪಿದಯಿ ಬರ್ಪಿನಿ ಇಂಗ್ಲಿಷೇ.

ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾಡ್ ತುಳುನು ಒರಿಪೆರೆ, ತುಳು ಕಟ್ಟ್-ನಿಟ್ಟ್‌ಲೆನ್ ಒರಿಪೆರೆ, ತುಳು ಜೋಕುಲೆನ್ ಕಂಗಾರೊ ತನ ಕಿನ್ನಿನ್ ತಾಂಕಿಲೆಕ ತಾಂಕ್‌ಂಡ ಆವು. ಅಪ್ಪೆ ಕಂಗಾರೊ ಕಿನ್ನಿಕಂಗಾರುನು ತನ ಬಂಜಿದಕರತ್ತ ಪೂವೊಳು ಸಂಚಿದ (Pouch) ಉಲಯಿ ಪಾಡೊಂದು ಕಾತಿಲೆಕೊ ಕಲ್ತೆ-ಬಯ್ಯ, ಇರ್ಲ್-ಪಗೆಲ್ ತುಳು ಪಾತೆರೊಂದು, ಪಾತೆರ್ಪಾವೊಂದು ಇತ್ತ್‌ಂಡ ತುಳು ಭಾಷೆನ್ ಒರಿಪೊಲಿ ಎಂದ್ ತೋಜುಂಡು. ಇಜ್ಜಿ ಪಂಡ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪಾತೆರುನಕುಲೆ ನಡುಟು ತುಳು ಭಾಷೆನೇ ಅಪರೂಪಾವೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ನನ ನನ 'ಶೆಟ್ಟಿಗಾರ್, ನಾಯಕ್, ರೈ, ಅಡಪ, ಶೆಟ್ಟಿ'ಂದ್ ಪುದರ್ ಕೇಂಡ್‌ದೇ ತುಳುವೆರ್‌ಂದ ಪಿಂದೊನೊಡು. ನನಲ ಒಂತ ವರ್ಸೊ ಕರಿನಗ ತುಳುವೆ ಪುದರ್‌ಲಾ ಎಂಚೆಂಚನೋ ಆದ್ ವೆಸ್ಟ್-ಇಂಡೀಸ್ (WEST INDIES)ದ 'ಶಿವ ನರಯನ್ ಚಂದರ್‌ಪೆಲ್' ಮೊರಿಶಸ್‌ದ (MAURITIUS) ರಾಮ್‌ಗೂಲಮ್, ಇಂಡೋನೇಶ್ಯಾದ (INDONESIA) 'ಮೇಗವತಿ ಸುಕರ್ನೊಪುತ್ರಿ' ಲೆಕ ತುಳುವೆರೆ ಪುದರ್ ಸಾನ್ ಬದಲಾವೊಂದು ಬರು-ಇಂದ್ ಆಪುಂಡು.

ಬೃಹತ್ ಸಿಡ್ನಿ (GREATER SYDNEY)ದ ಒಂಜಿ ಭಾಗೊ ಆಯಿಂಚಿನ ಪರ್ರಾಮಟ್ಟ (PARAMATTA)ಪನ್ಪಿನ ಭಾಗೊಡು ನೆಲೆ ಉಂತಿನ ಎನ್ನ ಮಗಲ್ ವಿನಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮರ್ಮಯೆ ನಾರಾಯಣ ರೈ, ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ರಡ್ಡ್ ಜೋಕುಲು - ಅದಿತೇಜ, ನಿರ್ಮಯ (ಎನ್ನ ಮೋಕೆದ ಪುಲ್ಲಿಯಲ್ಲು) ಮುಕುಲೊಟ್ಟಿಗೆ ಸುಮಾರ್ ಒಂಜೊರ್ಮ (9) ತಿಂಗೊಳು ಇತ್ತೆ. 1996ನೇ ಇಸವಿ ಸೆಪ್ಟಂಬರ್ ಐನನೇ ತಾರೀಕ್‌ದಾನಿ (ಶಿಕ್ಷಕರೆ ದಿನ 5.9.96) ಬೆಂಗಳೂರ್‌ಡ್‌ದ್ ವಿಮಾನದ

ಮೂಲಕ ಸಿಂಗಾಪುರಕ್ಕಾದ್ ಸಿಡ್ನಿಗ್ ಪೋದ್ ಇತ್ತ್‌ದ್ 1997ನೇ ಇಸವಿ ಜೂನು 3ನೇ ತಾರಿಕ್‌ಗ್ ಪಿರ ಬತ್ತೆ.

ಎನ್ನ ಮಗಲ್, ಮರ್ಮಯೆ ಕೂಡ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸುಮಾರ್ 9-10 ತುಳು ಸಂಸಾರೊಲು ಪರ್ರಾಮಟ್ಟಡ್ ನೆಲೆ ಉಂತ್‌ದೆರ್. ಜಪನೆರ್-ಜಪ್ಪಂದೆರೆ ಕುಟುಂಬ. ಪ್ರತಿ ಶನಿವಾರೊ ಬಯ್ಯಗ್ (ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾಡ್ ಶನಿವಾರೊ, ಐತಾರೊ ರಜೆ) ಪರ್ರಾಮಟ್ಟದ ಮಲ್ಲ ಮೈದಾನ್‌ದ ಒಂಜಿಮೂಲೆಡ್ ವಾಲಿಬೋಲ್ ಗೊಬ್ಬುವೆರ್. ಆಂಜೊವು, ಪೊಣ್‌ಜೋವು ಮಾತೆರ್ಲಾ ಗೊಬ್ಬುನ ಕಲಕ್ಕ್ (COURT) ಜಪ್ಪುವೆರ್. ಆಜಾಜಿಂದ್ ಲೆಕ್ಕ ಇಜ್ಜಿ. ಏತ್ ಜನಲಾಕಲಕ್ಕ್ ಜಪ್ಪೊಲಿ (ಪುರಾಲ್‌ಡ್ ಚೆಂಡ್‌ಗೊಬ್ಬೆರೆ ಜತ್ತ್‌ಲೆಕ್ಕ) ವಾಲಿಬೋಲ್‌ನ್ ಎಂಚ ಬೋಂಡಲಾ ಹಾಕೊಲಿ. ಹಾಕುನ ತೂನಗನೇ ತೆಲಿಕೆ ಬರ್ಪುಂಡು. ಪಾಪ! ಕಷ್ಟ ಬರ್ಪಿನಿ ವಾಲಿಬೋಲ್ ಚೆಂಡ್! ನಾಲ್ ಸುತ್ತಲ್‌ಡ್ದ್‌ಲಾಗುದ್ದು!

ಚೇಲಾರ್ ಇಲ್ಲ್‌ದ ಅಡ್ಯಾರ್ ದಯಾನಂದ ಶೆಟ್ರ್ 'ಕೇಪ್ಟನ್'. ಬೆಂಗಳೂರುದ 'ಮೈಕೊ' (MICO)ಡು ಇತ್ತಿನಾರ್ ಸಿಡ್ನಿಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮಲ್ಲದ ಒಂಜಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಂಪೆನಿದ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ವಿಭಾಗೊಡು ಕೆಲಸ. ಬುಡೆದಿ ಶ್ರೀ ಶಶಿಲತಾ B.A., ಕಾರ್ಲದ ಸಕ್ಕೆರೆದಾರ್. ಆರ್‌ಲಾ ಕೆಲಸೊಡುಲ್ಲೆರ್. 'ಸೌಮ್ಯ, ಸಹನ' ರಡ್ಡ್ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲು. ಸಹ ಕೇಪ್ಟನ್ (Vice Captain) ಕಾಸರಗೋಡು (ಕೇರಳ) ಬಾಡೂರುದ ಪ್ರಸನ್ನ ಪೂಂಜೆರ್, B.E. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಕಂಪೆನಿಡ್ ಕೆಲಸ. ಬುಡೆದಿ ಶ್ರೀಮತಿ ನಿವೇದಿತಾ, B.Sc., ಬೇಂಕ್‌ಡ್ ಕೆಲಸ. ಪಿರ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಆಳ್ವೆರೆ ಕುಟುಂಬೊದಾರ್.

ವಾಲಿಬೋಲ್‌ನ್ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ಸರ್ವ್(SERVE) ಮಲ್ಪಿನ ಸ್ಪೆಷಲಿಸ್ಟ್ ಪಡುಬಿದ್ರಿ ಪ್ರೇಮಾನಂದ ಶೆಟ್ರ್, B.E. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್, ಬುಡೆದಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಪವಿತ್ರಾ, B.D.S. ಡೆಂಟಲ್ ಡಾಕ್ಟರ್, ಕುಡಲದಾರ್. ಪ್ರೇಮಾನಂದರೆನ ಮೆಗಿ ದಯಾನಂದ ಶೆಟ್ಟಿ, B.E. ಕೆಲಸೊಡುಲ್ಲೆರ್. ಇಂಚೊಗು ಮದ್ಮೆ ಆದ್ ಬುಡೆದಿನ್ ಲೆತೊಂದ್ ಬೈದೆರ್. ತಲಪಾಡಿ ನರೇಂದ್ರ ನ್ಯಾಕರ್, B.F.Sc., ಸಿಡ್ನಿಡ್, ದುಡ್ಡು ಎಕ್ಸ್‌ಚೇಂಜ್‌ದ ಮೆನೇಜರ್ (STERLING EXCHANGE MANAGER) ಬುಡೆದಿ ಶ್ರೀಮತಿ ನಮ್ರತ, B.E. (Electronics) ರಡ್ಡ್ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲು-ನಮ್ರತಾ, ಆಜಿ ತಿಂಗೊಲುದ ಛಾಯಾ.

ವಿನ್‌ಸ್ಟನ್ ಹಿಲ್ (WINSTON HILL)ದ ನವೀನ್ ಹೆಗ್ಡೆ, B.E. ಸಿಡ್ನಿದ ಫ್ರೆಯಿಟ್ ರೈಲ್ವೇಡ್ ಕೆಲಸ (FREIGHT RLY.) ಬುಡೆದಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಕವಿತಾ, B.A. ಬೇಂಕ್‌ಡ್ ಕೆಲಸ. ರಡ್ಡ್‌ಜನಲ ಕಾಪುದಕುಲು. ಮಗೆ ಶ್ರಿನಿಕ್ ಬೊಕ್ಕೊ ಎಲ್ಯ ಪೊಣ್ಣುಬಾಲೆ 3 ತಿಂಗೊಲು. ಸ್ವಂತ ಇಲ್ಲ್. ಏಣೆಗುಡ್ಡೆ ಶಂಕರ ಹೆಗ್ಡೆ, B.E. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಕೆಲಸ. ಆರೆನ ಅಮ್ಮೆರ್ 'ನವಭಾರತ' ಪತ್ರಿಕೆದ ಜೀವೊ ಆದಿತ್ತಿನ ಮಟ್ಟಾರ್ ವಿಠಲ ಹೆಗ್ಡೆ. ಬುಡೆದಿ ಶ್ರೀಮತಿ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ, B.Sc., ಬೇಂಕ್‌ಡ್ ಕೆಲಸ - ಕೆಲ್‌ರಾಯಿದ ಮಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬ.

ಪೆರಂಪಳ್ಳಿ ತೋನ್ಸೆ ಸಂಜಯ ಶೆಟ್ಟಿ, B.E. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಕೆಲಸ. ಬುಡೆದಿ ಪಡುಬಿದ್ರಿದ ಡಾ। ವಿದ್ಯಾ M.B.B.S. ಕೆಲಸೊಡುಲ್ಲೆರ್. ಸಾನ್ಸ್ ಸೆಸಿಡ್ (SANS SAUCI) ಸ್ವಂತ ಇಲ್ಲ್

ಮಲ್ತುದುಪ್ಪಿನ ಓಂಪ್ರಸಾದ್ ಹೆಗ್ಡೆ B.E., ಓಬ್ರಿಯಾನ್ ಗ್ಲಾಸ್ (OBRIEN GLASS)ಡ್ ಕೆಲಸ. ಬುಡೆದಿ ಅಪರ್ಣಾ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ ಕಂಪೆನಿಡ್ ಕೆಲಸ (HANNA PRINTERS). ಮಗಲ್ ಅನಿಶಾ. ಎನ್ನ ಮರ್ಮಯೆ ಪೆರುವಾಯಿ ಪೇರಡ್ಕ ನಾರಾಯಣ ರೈ, B.F.Sc., ಕೆಲಸದೊಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಡ್ನಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊಡು ಫುಡ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ (FOOD TECHNOLOGY) ಡಿಗ್ರಿ ಕೋರ್ಸ್ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ. ಮಗಲ್ ವಿನಯಲಕ್ಷ್ಮಿ M.A. (Psy) ಸಿಡ್ನಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊಡು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ Counselling Psychology ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲಲ್. ರಡ್ಡ್ ಆಣ್ ಜೋಕುಲು ಆದಿತೇಜ ರೈ ನಿರ್ಮಯಾ. ಪರಾಮಟ್ಟದ ತುಳುವೆರ್ 5-6 ವರ್ಷೊಡ್ದಿಂಚಿ ವಲಸೆ ಬತ್ತಿನಕುಲು.

ಸಿಡ್ನಿದ ಹಿರಿಯೆರೆ ಬೂಡುಲು

ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಸಿಡ್ನಿ ಪ್ರದೇಶೊಗ್ 25-30 ವರ್ಸೊ ದುಂಬುಡೇ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬೂಡುದಂಚಿನ 2-3 ಅಂತರದ ಇಲ್ಲ್ ಕಟ್ಟೊಂದು, ಎಡ್ಡೆ ದುಡ್ಡು ಮಲ್ತೊಂದು ಘನತೆಡ್ ಜೀವನ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾಡ್ 3 ವರ್ಷಗೊರೊ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆ. ಓಟುಗು ಉಂತುನ ಹಿರಿಯ ಮುಂದಾಳುನಕುಲು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯ ತುಳುವೆರೆ, ಅಕುಲೆ ದುಡ್ಡುದ ಗುರುತಪರಿಚಯ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ದಾಯೆಗ್‌ಂದ್ ಓದುನಕ್‌ಲೆಗ್ ಗೊತ್ತಾವು.

ಮೂಲ್ಕಿದಂಚಿದ ಶ್ರೀ ರಾಘವ ಶೆಟ್ಟಿಗಾರ್ ಸಿಡ್ನಿ ಪ್ರದೇಶೊದ ಗಿಲ್‌ಫರ್ಡ್ (GUILFORD)ಡ್ ಭಾರಿ ಪೊರ್ಲುದ ಇಲ್ಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದುಲ್ಲೆರ್. ಸಿಂಗಾಪುರೊಡು ಇತ್ತ್‌ದ್ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮಸ್ತ್ ವರ್ಸೊ ಆಂಡ್. ಮೂಲು ಉಪ್ಪಿನ ಮಾತ ತುಳುವೆರೆಡ್ದ್‌ಲಾ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಆದರ್ಶ ನಾಗರಿಕೆ ಆದ ಉಪ್ಪಿನಾರ್. ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಬೊಲ್ದು ಲೇಡಿಸ್ (BRITISH LADY) ಮದ್ಮೆ ಆದ್ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಹೊಂದೊಂದು ಉಪ್ಪಿನಾರ್ ಶ್ರೀ ರಾಘವ ಶೆಟ್ಟಿಗಾರ್ ಮಾತ್ರೊನೆ. ಮಗಲೆಗ್ 'ಸರಿತಾ'ಂದ್ ಪುದರ್ ದೀತೆರ್. ಇತ್ತೆ ಆರ್ ಸ್ವಂತ ಡ್ರೈವಿಂಗ್ ಸ್ಕೂಲ್ (DRIVING SCHOOL) ನಡಪುಡಾವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಎನ್ನ ಮಗಲ್ ಡ್ರೈವಿಂಗ್ ಕಲ್ತಿನಿ ಆರೆಡಪನೇ. ಶೆಟ್ಟಿಗಾರೆರ್ ತುಳು ಭಾರಿ ಕಷ್ಟೊಡು ಪಾತೆರುವೆರ್. ತುಳುವೆರ್ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ ತುಳುಪಾತೆರೊಂದು ತನ್ನ ತುಳು ಉಚ್ಚಾರ, ಪ್ರಯೋಗ ತಿದ್ದೊನುವೆರ್.

ಸಿಡ್ನಿ ಕೆಂಬೆಲ್ ಟೌನುದ ಬರಿಟುಪ್ಪಿನ ಮೆಕ್ವಾಯರಿ (MACQURIE FIELDS)ಡ್ ಮಲ್ಲ ಇಲ್ಲ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಎದುರುಡೇ ಸರ್ಜರಿ ಸಂಸ್ಥೆನ್ ನಡಪುಡಾವೊಂದುಪ್ಪಿನ ಡಾ. ರಮಾನಂದ ಹೆಗ್ಡೆ, ಮಾತ ತುಳುವೆರೆಡ್‌ದ್‌ಲಾ ಸುರುಟು ಬತ್ತಿನಾರ್. ಸುಮಾರ್ 29 ವರ್ಷಡ್ದಿಂಚಿ ಪುದರ್ ಪೋತಿನಾರ್. ಕಡಲ್‌ದಾಂಟ್‌ದ್ ಟಾಸ್ಮಾನಿಯಾ (TASMANIA) ದ್ವೀಪರಾಜಧಾನಿ ಹೋಬರ್ಟ್ (HOBART)ಡ್ 7 ವರ್ಷ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಕುಡ ಸಿಡ್ನಿಗೇ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮೂಲೇ ಶಾಶ್ವತವಾದುಲ್ಲೆರ್. ಅರೆನ ಪಪ್ಪ ಉಡುಪಿದ ದುಂಬುದ ಹನುಮಾನ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್‌ದ ಶ್ರೀ ಆನಂದ ಹೆಗ್ಡೆ. ಬುಡೆದಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಮತಿ. ಉಳಿಪ್ಪಾಡಿ ಮುತ್ತಕ್ಕನ ಪುಳ್ಳಿ. ಕೊಡಮಾನ್ ಮಂಜಯ ಶೆಟ್ರೆ ಮಗಲ್. ಮೂಜಿ ಜೋಕುಲು. ಪ್ರಸಾದ್ ಮೆಲ್ಬೋರ್ನ್‌ಡ್ (MELBOURNE) ಭಾರಿ ಮಲ್ಲ ಅಮೆರಿಕನ್ ಕಂಪೆನಿಡ್ ಕೆಲಸ; ಮಗಲ್ ವಿದ್ಯಾ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಕಂಪೆನಿಡ್ ಕೆಲಸ. ಕಿರಿಯ ಮಗೆ ಸುಮನ್ ಕಾಲೇಜ್‌ಡ್ ಕಲ್ಪೊಂದುಲ್ಲೆ.

ಸಿಡ್ನಿದ ತೆನ್‌ಕಾಯಿ ಬರಿಟ್ ಉಪ್ಪಿನ ವುಲ್ಲಂಗಾಂಗ್ (Wollangong)ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಕೇಂದ್ರ; ಬೌದ್ದ ಪಗೋಡಾ, ಬೊಕ್ಕ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಬೌದ್ಧ ಮತ ಕೇಂದ್ರ. ಮುಲ್ಪ ರಡ್ಡ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಡಾಕ್ಟರುನಕುಲು ಸುಮಾರು 25 ವರ್ಷೊಡ್ದಿಂಚಿ ಭವ್ಯವಾಯಿಂಚಿನ 2-3 ಅಂತರದ ಇಲ್ಲ್ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಉಲ್ಲೆರ್. ಒಂಜನೆ ಡಾ. ಗೋಕುಲದಾಸ್ ಅಡಪೆರ್‌ಲಾ ಅರೆ ಬುಡೆದಿ ಡಾ. ವಿದ್ಯಾ ಅಡಪೆರ್. ಮಂಗಳೂರುದ 'ಅಡಪ್ಪಾ ನರ್ಸಿಂಗ್ ಹೋಮ್'ದ ಅಡಪ್ಪೆರ್‌ಲಾ, ಗೋಕುಲದಾಸ್ ಅಡಪೆರ್‌ಲಾ ಮೆಗಿಪಲಯೆ - ಮರಕಡ ಗುತ್ತುದಾರ್. ಬೊಕ್ಕ ಡಾ. ವಿದ್ಯಾ ಅಡಪೆರ್ ಕುರಿಯಾಳಗುತ್ತು ನಡುಬಾಳಿಕೆದಾರ್. ಸೊನಾಲಿ, ಯೋಗಿತಾ ರಡ್ಡ್ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊಡು ಕಲ್ಪಿನಕುಲು. ಯೋಗಿತಾ ಫಿನ್ಲೆಂಡ್ ಎಲ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಲ್ಪೆರೆ ಪೋತೆರ್.

ವುಲ್ಲಂಗಾಂಗ್‌ದ ಕುಡ ಒರಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಕಾರ್ಕಳ ನವೀನಚಂದ್ರ ಶೆಟ್ರ್ - ಮನೋರೋಗ ತಜ್ಞೆರ್ (PSYCHIATRIST) 5-6 ವರ್ಷ ಟಾಸ್ಮಾನಿಯಾಡ್‌ಲಾ ಇತ್ತೆರ್. ಅರೆ ಬುಡೆದಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಸರಿತಾ ಕೇನ್ಸ ಗುತ್ತುದಾರ್. ಸೀಮಾ, ಸಪ್ನಾ ಜೋಕುಲು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊಡು ಕಲ್ಪಿನಾಕುಲು. ಸೀಮಾ ಬೇಂಕ್‌ಡ್ ಕೆಲಸ. ಸಪ್ನಾ ನ್ಯಾಯಾಂಗೊದ ಎಡ್ವಕೇಟ್ ಆವರೆ ತಯಾರಾಮಲ್ಲೆರ್.

ಸಿಡ್ನಿದ ಜಗತ್‌ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಮುದ್ರಕರೆ (BEACH) ಬೋಂಡೈ (BONDI)ಡ್ 'ಉಡುಪಿತಾರ್'ಂದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆತಿನ, ದುಂಬು ಬಿಜಾಪುರೊಡು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹೋಟೆಲ್ ಮ್ಹಾಲಿಕೆರಾದಿತ್ತಿನ ಉಡುಪಿ ಮುದ್ದಣ್ಣ ಶೆಟ್ರೆ ಮಗೆ - 'ಬೋಂಡೈ ಇಂಡಿಯನ್ ಗಾಂಧಿ ರೆಸ್ಟೋರೆಂಟ್' 15 ವರ್ಷಡ್ದಿಂಚಿ ನಡಪುಡೊಂದು ಬರ್ಪಿನ ಶ್ರೀ ಸುಭಾಸ್‌ಚಂದ್ರ ಶೆಟ್ರ್. ಬುಡೆದಿ ಶ್ರೀಮತಿ ರಮಾ ಬೆಳ್ಳಿಪ್ಪಾಡಿ. ಸರಿನಾ, ಸಾಗರ್ ರಡ್ಡ್ ಆಣ್-ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲು. ಮಗನ ಪುದರ್‌ಡೇ 'ಸಾಗರ್ ರೆಸ್ಟೋರೆಂಟ್'ಂದ್ ರಡ್ಡನೇ ರೆಸ್ಟೋರೆಂಟ್ ಶುರುಮಲ್ತ್ದೆರ್. ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಹೋಟೆಲುಲು. ದೇಶ-ವಿದೇಶೊಡ್ದು ಇಡೀ ವರ್ಷ ಪ್ರವಾಸಿಲು ಬತ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. 1996ನೇ ಒಕ್ಟೋಬರ್ 27ನೇ ತಾರೀಕ್‌ಗ್ ಮಲ್ಲ ಡಿನ್ನರ್ ಪಾರ್ಟಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತುಳುವೆರೊಟ್ಟಿಗೆ ಯೆನನ್' ಬಿನ್ನೆ ಆದ್ ಲೆತ್ತ್‌ದೆರ್.

ಸಿಡ್ನಿ ಮಹಾನಗರೊಡೆ ಸುರ್ರೇಹಿಲ್ಸ್ (SURRY HILLS)ಡ್ ಕಡಗಜೆ ದೇರಣ್ಣ ಶೆಟ್ರೆ ಮಗಲ್ ಶ್ರೀಮತಿ ಭಂಡಾರಿ ಮಗನೊಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಇಲ್ಲ್ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ವುಲ್ಲಂಗಾಂಗ್‌ಡ್ 16 ವರ್ಷ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಕಂಡನಿ ಡಾ. ವಿಠಲ ಭಂಡಾರಿ ತೀರಿನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಮಗಕ್ಕ್ ಬೋಡಾದ್ ಸಿಡ್ನಿಡೇ ಮಲ್ಲ ಇಲ್ಲ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಉಲ್ಲೆರ್. ಒಟ್ಟು 25 ವರ್ಷ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯೊಡ್.

ಸಿಡ್ನಿದ ತೆನ್‌ಕಾಯಿ ಬರಿಟ್ ಬ್ಲೇಕ್‌ಹರ್ಸ್ಟ್ (BLAKEHURST)ಪನ್ಪಿನವುಲು ಕಾರ್ಕಳದ ಸಾಣೂರ್ ಡಾ. ಪ್ರಸಾದ್ ಶೆಟ್ರ್ 3 ಅಂತರದ ಪೊರ್ಲುದ ಮಲ್ಲ ಇಲ್ಲ್‌ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕೈತ್ತಲೇ ಪೋಲಿಕ್ಲಿನಿಕ್‌ದಂಚಿನ ಮೆಡಿಕಲ್ ಸೆಂಟರ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ 4-5 ಡಾಕ್ಟರ್‌ನಕಲ್‌ಲೆನ್‌ಲಾ ಸೇರಾವೊಂದು ನಡಪಾವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಬುಡೆದಿ ಶ್ರೀಮತಿ ವಿಲಾಸಿನಿ ಬೋಳದಾರ್-ಬೋಳ

ಭೋಜ ಶೆಟ್ರೆ ಮಗಲ್ (ಬೊಂಬಾಯಿ ಹೋಟೆಲ್ ಉದ್ಯಮಿ). ಸರಿನಾ, ಸೋನಿಯಾ, ಸಯಿರಾ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲು-ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಕಲ್ತ್‌ದ್ ಕೆಲಸೊಡುಲ್ಲೆರ್. ತುದೆತ ಬರಿತ ಭಾರೀ ಪೊರ್ಲುದ ಜಾಗೆ.

ಸಿಡ್ನಿಡ್ದ್ ಕಾರ್‌ಡ್ 15-20 ಮಿನಿಟ್ ದೂರೊಡೇ ಬಲ್ಲಾಳೆರೆ ಕೋಟಿಚೆನ್ನೆಯರೆ ಬಂಟಮಲೆತ ನೆನಪು ಬರ್ಪಿನ ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಯಿಂಚಿನ ವನಶ್ರೇಣಿ ಮಧ್ಯೊಡುಪ್ಪಿನ ತರ‍್ರಾಮುರ‍್ರಾ (TURRA MURRA)ಡ್ ಇಳಿಜಾರು ಪ್ರದೇಶೊಡು ಭವ್ಯವಾಯಿನ ಇಲ್ಲ್ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ ಮಲ್ತೊಂದು 2-3 ತುಳುವೆರ್ ಭವ್ಯ ಜೀವನ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

ಸಾಣೂರುದ ಡಾ. ಸುರೇಶ ಶೆಟ್ರ್ ತರ‍್ರಾ ಮುರ‍್ರಾದ ಗ್ಲೆನ್ ಹೆವನ್ (GLEN HAVEN)ದ ಸೇಂಡ್ ಹರ್ಸ್ಟ್ (SANDHURSTMANOR)ಮೇನರ್‌ದವುಲು ಮಲ್ಲ ಇಲ್ಲ್ ಮಲ್ತೊಂದು ವೆಸ್ಟ್‌ರೈಡ್‌ಡ್ (WESTRYDE)ಸರ್ಜರಿ ಸಂಸ್ಥೆ ನಡಪಾವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಬುಡೆದಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಹೇಮಾ, ವೈದ್ಯಾವು ಗುತ್ತುದಾರ್. ಮಗೆ 'ಬ್ರೆಂಡನ್' (BRENDON) ಕಾನೂನು ಕಲ್ತೊಂದು ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಒಗ್ಗೊಂದುಲ್ಲೆ.

ತರ‍್ರಾ ಮುರ‍್ರಾದ ಕಣಿವೆಡ್ ಉಪ್ಪಿನ ಶ್ರೀ ಗೋಕುಲದಾಸ್ ಹೆಗ್ಡೆರೆನ ಆಧುನಿಕ ಬೂಡುದಂಚಿನ ಇಲ್ಲ್-ಯಾನ್ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾಡ್ ತೂಯಿನ ಇಲ್ಲುಲೆಡೇ ಭಾರೀ ಪೊರ್ಲುದ, ಭವ್ಯವಾಯಿನ ಇಲ್ಲಾದುಂಡು. ಮಿಲ್‌ಫರ್ಡ್ ಪ್ಲೇಸ್ (MILFORD PLACE) ಪನ್ಪಿನ, ಆರ್ ಉಪ್ಪಿನ ಜಾಗೆಲಾ ತೂವೆರೆ ರಮಣೀಯ. ನೀಲಗಿರಿ ಮರಕುಲು, ಇಲ್ಲ ಬರಿತ ಬಾಂಕ್ಸಿಯಾ (BANXIA) ಪೂತ ಮರತ ಪೊರ್ಲು, ಕೊಕಾಟೋ (COCKATO) ಜುಟ್ಟುದ ಗಿಳಿಕುಲು, ಬಣ್ಣಬಣ್ಣ ಗಿಳಿ ಪಕ್ಕಿಲು, ಇಲ್ಲ್‌ದ ನಡುವ ಏಟ್ರಿಯಮ್ (ATRIUM) ಆಯಿತ ಉಲಯಿ ಒಂಜಿ ಪೂತ ಮರ, ಕೈತಲಾ ಪರಿತೊಂದು ಪೋಪಿನ ಕಿಂಞ ತುದೆ 'ಲೇನ್ ಕೋವ್' (LANE COVE) ಮಾತ ತೂವೊಂದುಪ್ಪಿನಗ ಪಿರಪೋಯೆರೆ ಮನಸೇ ಬರ್ಪುಜಿ. ಬುಡೆದಿ ಶ್ರೀಮತಿ ವಿಶಾಲ. ಪೇರೂರು (ಬಂಬ್ರಾಣ) ಗುಡ್ಡೆಣ್ಣಾಳ್ವೆರೆ ಮಗಲ್, M.Sc., ಸಿಡ್ನಿಡ್ B.Ed. ಮಲ್ತೊಂದು ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಲೆಕ್ಚರರ್ ಆದುಲ್ಲೆರ್. ಮಗೆ ಗುರುಚರಣ್ C.A. ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೆಲಸೊಡುಲ್ಲೆ, ಮಗಲ್ ಸಂಗೀತಾ B.Com., ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೆಲಸೊಡುಲ್ಲಲ್.

ಸಾವಿರ, ಸಾವಿರ ಮೈಲ್ ದೂರೊಡ್ದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾಡ್ ಇಲ್ಲ್ ಬದ್‌ಕ್ ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪಿನ ತುಳುವೆರೆನ ಸಾಹಸ ಜೀವನೊನ್ ನೆನೆಪುನಗ ನಮ್ಮ ಭಾರತ ದೇಶೊದ ಸಾಹಸ ಚರಿತ್ರೆದ ಒಂಜಿ ಪುಟೊನೇ ತೂಯಿಲೆಕ್ಕ ಆಪುಂಡು. ಮಧ್ಯಯುಗೊಟ್ಟು, ದೂರದ ಮೂಡಾಯಿ ದೇಶೊಲೆಗ್, ದ್ವೀಪೊಲೆಗ್ ಪೋದ್ ಶಾಶ್ವತವಾದ್ ನೆಲೆ ಉಂತ್‌ದ್ ಚಂಪಾ (SIAM) ಕಾಂಭೋಜ (CAMBODIA) ಶ್ರೀವಿಜಯ ಪನ್ಪಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹಿಂದೂ-ಬೌದ್ಧ ರಾಜ ವಂಶೊಲೆನ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತಿನಿ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ, ಬಾಲಿ, ಆಂಗ್‌ಕೋರ್ ವಾಟ್, ಬೊರೊಬೊದೂರ್ ಪನ್ಪಿನವುಲು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕುರುಹುಲೆನ್ ಶಾಶ್ವತೀಕಾರೊ ಮಲ್ತಿನೆನ್ ನೆನೆಪುನಗ ಆ ಮಲ್ಲ ಸಾಹಸ ಕಡಲ್‌ದ ಒಂಜಿ ಪನಿ ನೀರೇ ನಮ್ಮ ತುಳುವೆರೆ ನೆತ್ತೆರ್‌ಡ್ ಪರಿತೊಂದುಂಡು ಎಂದ್ ನೆನೆತ್‌ದ್ ದೇಹೊಡು ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಚಾರ ಆಪುಂಡು.

ತುಳು ಕೂಟದ ಸ್ಥಾಪಕೆ ಎಸ್. ಆರ್. ಹೆಗ್ಡೆ

✍ ರತ್ನಕುಮಾರ್ ಎಂ.

62 ವರ್ಷ ಬದ್‌ಕಿನ ಶೆಟ್ಟಿ ಬೆಟ್ಟು ರಮಾನಂದ ಹೆಗ್ಡೆರ್ ತುಳುಬಾಸೆನೇ ಉಸುಲಾದ್ ಇತ್ತಿನಾರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ದ್ ಮಣ್ಣ್‌ಡೇ ಪುಟ್ಟು ಬಲತ್ತಿನಾರ್. ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾಷೆಗ್ ಜೋಡಾದ್ ಎಡೇನ ಸೊಂದಿನಾರ್.

ಒಡಿಪುಡು ಪಣೆಯಾಡಿದಾರೆನ ಗುರಿಕಾರ್ಮೆಡ್ ನಡತಿನ ತುಳು ಚಳವಳಿ ಉಂತುದು ಪೋಯಿಬೊಕ್ಕ 1970ಟ್ ಎಸ್.ಆರ್.ಹೆಗ್ಡೆರ್ ತುಳುಕೂಟ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನಮ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ತುಳುಚಳವಳಿಗ್ ಕುಡಪುಟ್ಟಿನ ಚೈತನ್ಯ ತಿಕ್ಕೊಂಡ್. ಒಡಿಪುದ ಚಳವಳಿ ಕಾರ್ತಿ ಸಾಗೊಳಿಂದ್‌ಲಾ, ಕುಡ್ಲದ ಚಳವಳಿ ಸುಗ್ಗಿ ಸಾಗೋಳಿಂದ್‌ಲಾ ಗೆನ್ಪೊಲಿ. ಇಂಚ 1970ಡ್ದ್ 1996 ಮುಟ್ಟ 26 ವರ್ಸೊಡು ತುಳು ಚಳವಳಿ ನಿರ್ಸಾನಿಗ್ ನೀರ್ ರಟ್ಟಾವುಂಚಿ ಗೆಲವುಡು ನಡತ್‌ಂಡ್.

1970ಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕುಡ್ಲ ತುಳುಕೂಟಡ್ ನಡತಿನ ತುಳುಸಂಸ್ಕೃತಿ ಭಾಷೆನ್ ಕಾತೊಂದು ಒರಿತೊನ್ನ ಬೇಲೆಲು ದೇಶದ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಪೇಂಟೆಲೆಡ್ ಬೆನ್ಪಿನ ತುಳುವೆರೆಗ್, ಸಂಘಟನೆಗ್ ದುಂಬಾವರೆ ಉಮೇದ್ ಕೊಂರ್ಡ್ಡ್. ಬೆಂಗಳೂರು, ಬೊಂಬಾಯಿ, ಮದ್ರಾಸು, ಹೈದರಾಬಾದ್, ಸಾಂಗ್ಲಿ-ಮೀರಜ್, ಬರೋಡ, ನಾಸಿಕ, ಇಂಚಿತ್ತಿ ಊರುಲೆಡ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಉಡುಪಿ, ಪುತ್ತೂರು, ಕಾಸರಗೋಡುಡುಲಾ ತುಳುವೆರ್ನ ಸಂಘಟನೆಲು ತರೆದೆರ್ತ್‌ದ. ತುಳುಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಕಾತೊಂದು ಒರಿತೊನ್ನ ಕಾರ್ಯಭಾಗ ಬರಾಸ್‌ಡ್ ನಡತ್‌ಂಡ್.

1990ಟ್ ಎಸ್. ಆರ್. ಹೆಗ್ಡೆರ್ ಕೊಲ್ಲಿ ದೇಶೊಗು ಪೋಯಿನಪಗಲಾ ಅಲ್ಪ ಇತ್ತಿನ ತುಳುವೆರೆನ್ ಬೆರಿಪೊಟ್ಟುದು ಆರ್ ಸಂಘಟನೆಗ್ ಉಮೇದ್ ಕೊರಿಯೆರ್. ಅಕುಲುಸನಾ ಸಂಘ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ತುಳುಕ್ಕಾದ್ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪರೆ ಸುರುಮಲ್ತೆರ್. ಒಸರ್ ನೀರ್‌ಡುಪ್ಪುನ ಸ್ವಚ್ಛತೆನ್ ಒರಿತೊಸೊನೆರೆ ಪೊಣೆಪಿನಂಚೆನೇ ತುಳುಭಾಷೆದ ಸಂಸ್ಕೃತಿತ ಗೆಲ್ಮೆ ಜಯಮ್ಗ್ ದುಂಬಾತಿನ ಎಸ್. ಆರ್. ಹೆಗ್ಡೆರ್‌ಲಾ ತನ ಒಟ್ಟುಡು ಅಭಿಮಾನಿಲೆನ್ ಸೇರೊಂದು ಪೊಣೆವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆರ್ ತುಳು ಅಚ್ಚಿದಿಲ್ಲ್ ಮಲ್ತೆರ್, ತುಳುಪತ್ರಿಕೆ ಮಲ್ತೆರ್, ಸಭೆ, ಸಮ್ಮೇಳನ, ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ ನಡಪುಡಿಯೆರ್, ತುಳುನಾಟಕ ಸಪ್ತಾಹ, ತುಳಸಿನೇಮ ಸಪ್ತಾಹ ಮಲ್ಪಾಯೆರ್. ತುಳುಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಿರ್ಸೆರೆಗ್ ಗೌರವ ಸನ್ಮಾನ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಕೇರಿಗ್ 1994ಟ್ ಸುರೂತ ತುಳು ವಿಶ್ವ ಸಮ್ಮೇಳನನ್ ಮಲ್ಪಾಯೆರ್. ಈ ವಿಶ್ವ ಸಮ್ಮೇಳನಡ್ಡೇ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪುಟ್ಟುಂಡುಂದು ತೆರಿಯೊಸೊಲಿ.

'ಪರೋಪಕಾರ ಪುಣ್ಯಾಯ, ಪಾಪಾಯ ಪರಪೀಡನಾ' ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರದಂಚ ಜನಸೇವೆ ಮಲ್ದಿನ ಎಸ್. ಆರ್. ಹೆಗ್ಡೆರ್ ಅಂಚೆ ತಂತಿ ಇಲಾಖೆದ ದರ್ಜೆ ಮೂಜಿ ಬೊಕ್ಕನಾಲ್ ಉದ್ಯೋಗಿಲೆನ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾದ್, ಜಿಲ್ಲಾ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಮೆನ್ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾದ್, ಜಿಲ್ಲಾ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ವಿರೋಧಿ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾದ್, ಜಿಲ್ಲಾ ವಕೀಲೆರೆನ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾದ್, ಉಳ್ಳಾಲ ಬಿ.ಇ.ಎಂ. ಶಾಲೆದ ಸಿ.ಸಿ.ಎಫ್.ದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾದ್, ಕುಡ್ಲದ ವಕೀಲೆರೆನ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾದ್, ಉಳ್ಳಾಲ ಬಿ.ಇ.ಎಂ. ಶಾಲೆದ ಸಿ.ಸಿ.ಎಫ್‌ದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾದ್ ಅಖಿಲ ಭಾರತ

ತುಳು ಒಕ್ಕೂಟದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾದ್, ಕುಡ್ಲ ವೈಸ್‌ಮೆನ್ಸ್ ಕ್ಲಬ್‌ದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾದ್, ಕುಡ್ಲ ತುಳುಕೂಟದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾದ್, ಆಕೇರಿಗ್ ರಡ್ಡ್ ವರ್ಸೊಡು ಜಿಲ್ಲೆದ ಸರಕಾರಿ ವಕೀಲೆರಾದ್ ಆರ್ ಜನಹಿತ, ಜನಸೇವೆಗ್ ತನ್ನ ಬದ್‌ಕ್‌ನೇ ಒಪ್ಪಾದಿತ್ತೆರ್. ಅತ್ತಂದೆ ಆರ್ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಸೆನೇಟ್ ಸದಸ್ಯೆಲಾ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸದಸ್ಯೆಲಾ, ವೈಸ್‌ಮೆನ್ಸ್ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಶನಲ್ ಸರ್ವಿಸ್‌ಕ್ಲಬ್‌ದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನಿರ್ದೇಶಕೆಲಾ ಆದ್ ಬೆನ್ತೆರ್.

ಪೊರ್ಲುದ ಪೂರ್ವೊಂಜಿ ದೈಟ್ ಅರಲ್ದ್ ಗಾಳಿಡಪ್ಪ ಸುತ್ತಕಮ್ಮೆನ ಪರಡ್ದ್ ತಿಗನಟ್ಟುನ ಕಿಲೆಂಜಿಗ್ ತಿಗತಿಸ್ಪಾದ್ ಪೊಣ್ಣನ ತರೆಸೂಡಿಡ್ ಅತ್‌ಡ ದೇವೆರೆ ಪಾದದಡಿಡ್ ಮೆರೆದ್ ತನ್ನ ಕಿಲವೇ ಗಳಿಗೆದ ಬಾಳ್ವೆನ್ ಎಂಚ ಸಾರ್ಥಕ ಮಲ್ತೊನುಂಡಾ ಅಂಚೆನೇ ಎಸ್. ಆರ್. ಹೆಗ್ಡೆರ್‌ಲಾ ತಾನ್ ಬಾಳಿನ 62 ವರ್ಸೊಡು 27 ವರ್ಸ ತುಳುವಪ್ಪೆನ ಬೊಕ್ಕ ಜನಹಿತ ಸೇವೆಲೆಡ್ ಪೊಣೆದ್ ಮಾತೆರೆಡ್ದ್ ಎಡ್ಡೆ ಕೇಂದ್, ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಯಾದ್ ಐಸಿರದ ಬೊಲ್ಪಾದ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಬೊಲ್ಪು ಕೊರ್ಪುಂಜಿ ಸಾರ್ಥಕ ಬಾಳ್ವೆನ್ ಅನುಭವಿತೆರ್.

ಮಾತೆರೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಬಯಕುನ ಎಡ್ಡೆ ಮಲ್ಪುನ, ಎಡ್ಡೆಪೆರ್ಯೊದ ಎಸ್.ಆರ್.ಹೆಗ್ಡೆರ್ ಸತ್ಯವಂತೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕೆ ಬೊಕ್ಕ ನಸೊರಿಯಗ್ ಕಮ್ಮೆನ ತಲ್ಪೆನ ಕೊರ್ತಿನಾರ್. ಪರೋಪಕಾರಾರ್ಥಮಿಧಂ ಶರೀರಂ' ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರದಂಚ ಬದಿಕಿನ ಎಸ್.ಆರ್. ಹೆಗ್ಡೆರ್ ಬದಿತೆಮುರು ಸ್ವರಲಕ್ಕಾದ್, ಬದಿಡ್ದಾದ್ ಕಣನೀರ್ದ ಬಾಳ್ವೆಗೇಡಾತಿನ ನಾಲ್ವೆರ್ ಪಾಪದ ಪೊಂಜೆವೆಲೆನ ಪರ ವಕೀಲೆರಾದ್ ಆರ್ ಅಕ್ಲೆಡ ಪಣವು ದೆತೊನಂದೆ ಕೋರ್ಟುಡು ವ್ಯಾಜ್ಯ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನ್ಯಾಯಕೊರ್ಪಾದೆರ್. ಅರೆನ ಕಕ್ಷಿಗಾರೆರೆಡ್ ಏತೋಜನ ಬಡವೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಪಾಪದಕ್ಲು, ರಾಜಿಡ್ ಇತ್ಯರ್ಥ ಆಪಿನ ಅಕ್ಲೆನ ಏತೋ ವ್ಯಾಜ್ಯಲೆನ್ ಕಾಲಹರಣ ಅಪವ್ಯಯ ಆವಂದಿನಂಚ ರಾಜಿಡೇ ತೀರ್ಮಾನ ಆಪುಲೆಕ ಎಸ್.ಆರ್.ಹೆಗ್ಡೆರ್ ವಕಲತ್ ಮಲ್ದೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಕ್ಲೆನ ಬಾಳ್ವೆಡ್ ಶಾಂತಿ ನೆಮ್ಮದಿನ್ ಕಾತ್‌ದೆರ್.

ಕುಡ್ಲದ ಮಾಮಲ್ಲ ಚಾರ್ಟರ್ಡ್ ಎಕೌಂಟೆಂಟ್ ಇಂದ್‌ದ್ ಪುದರ್ ಬಯ್ದಿನ ಪಳ್ಳಿ ಮಹಾಬಲ ಹೆಗ್ಡೆ ಬೊಕ್ಕ ಪರ್ಕಳದಲ್ಪದ ಶೆಟ್ಟಿಬೆಟ್ಟು ಸೀತಮ್ಮ ಮೊಕ್ಲೆನ ಮಗೆ ಆದ್ 1934ಟ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಎಸ್.ಆರ್.ಹೆಗ್ಡೆರ್ 1959ಟ್ ವಕಲತ್ ಕಲ್ತ್‌ದ್ 1961ಟ್ ಕುಡ್ಲದ ಕಂಕನಾಡಿಡ್ ಸ್ವಂತ ಕಛೇರಿ ಮಲ್ತೆರ್. 1969ಟ್ ತುಳು ಅಭಿಮಾನಿಲೆನ ಸಭೆ ಸೇರಾದ್ 1970 ಮಕರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿದಾನಿ ತುಳುಕೂಟ ಉದಿಪನ ಮಲ್ಪಾಯೆರ್. ಶ್ರೀ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಟ್ 1974 ಬೊಕ್ಕ ಎಂ. ಮರಿಯಪ್ಪ ಭಟ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಟ್ 1976 ಟ್ ಒಂಜಿ ದಿನತ ರಡ್ಡ್ ಸಮ್ಮೇಳನ. ಮಟ್ಟಾರು ವಿಠಲ ಹೆಗ್ಡೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಟ್ 1983ಟ್ ಬೊಕ್ಕ ಶ್ರೀ ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಟ್ 1989ಟ್ ರಡ್ಡ್ ಅಖಿಲಭಾರತ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನ ಬೊಕ್ಕ 1994ಟ್ ಸುರೂತ ವಿಶ್ವ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನಲೆನ್ ಮಲ್ತಿನ ಪೆಜ್ಜಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಎಸ್. ಆರ್. ಹೆಗ್ಡೆರೆನ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ ರಾಜರ್ಷಿ ಡಾ. ಡಿ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆರ್ ಮೂಜಿ ದಿನ ನಡತಿನ ವಿಶ್ವ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ ಆದಿತ್ತೆರ್. 16-5-96ತಾನಿ ಎಸ್.ಆರ್.ಹೆಗ್ಡೆರ್ ಕಾಯಬುಡ್ದು ಕೈಲಾಸ ಸೇರಿಯೆರ್. ತುಳುಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಲೆನ ಕಾಪು, ಎಡ್ಡೇಪು, ಮದಿಪುಗು ಪೊಂರ್ಬುದಿ ಎಸ್. ಆರ್. ಹೆಗ್ಡೆರ್ 26 ವರ್ಸೊಡು ಮಲ್ದಿನ ಬೇಲೆಲು ಏಪೊಗುಲಾ ಮದತ್ತ್ ಪೋವಂದ್, ಮದಪ್ಪಂದ್, ಮದಪ್ಪೆರಾವಂದ್.

ಕಾಜೂರ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ

✍ ಕೆ. ಅನಂತರಾಂ, ಬಂಗಾಡಿ

ಗೋಳಿದಡಿ ಬೊಗ್ರಬೈದ್ಯಗ್ ಮದ್ಮೆ ಆದ್ ವರ್ಸ ಪತ್ತ್ ಕರೀಂಡಲಾ ಜೋಕುಳಾತ್‌ಜಿ. ತೂಯಿದೇವೆರೆಗ್ ಕೈ ಮುಗ್ಗಿಯೆ, ದೈವೊಲೆಗ್ ಭೋಗೊ, ತಸಾರ್ನೆ, ನಾಗದೇವೆರೆಗ್ ತನು, ತಂಬಿಲ, ಪೂರಾ ಕೊರ್ದಾಂಡ್. ಪೋವಂದಿ ಆಲಡೆ ಇಜ್ಜಿ. ಪಣಂದಿ ಪರಕೆ ಯಿಜ್ಜಿ. ಅಂಡಲಾ ಬುಡೆದಿ ದುಗ್ಗಮ್ಮ ಬಂಜಿನಾಳ್ ಆಯಿಜೊಳು, ಬೊಗ್ರನ ಅಪ್ಪೆ ಗುಳ್ಳಿ. ತನ್ನ ಮರ್ಮಾಲೆ ಬಂಜಿಡ್ ಒಂಜಿಲಾ ಕೊಡಿತ್‌ಜಂದ್ ಮಗಕ್ ಬೇತೆ ಮದ್ಮೆ ಮನ್ಪರೆ ಅಟ್ಟಣೆ ಮನ್ತಳ್. ಅಂಡ ಅಪ್ಪೆನ ಪಾತೆರ ಕೆಬಿಕ್ ಗೆತೊಸಂದೆ, ಎಡ್ಡೆ ಗುಣೊತ, ಮಡಸ್ತನೊದ ಪೊಣ್ಣು ದುಗ್ಗಮ್ಮ ಉಪ್ಪುನಗ, ಬೇತೆ ಮದ್ಮೆ ಆವಯಿಪಂದ್ ಖಡಾಖಡಿ ಪನ್ಪೆದೆ.

ದುಗ್ಗಮ್ಮ ಮದ್ಮೆ ಆದ್ ಗೋಳಿದಡಿಕ್ ಪೊಗ್ಗಿ ಬುಕ್ಕನೇ ಬೊಗ್ರನ ಯಿಲ್ಲ್ ಬೆಳಗೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಸಂಗತಿ ಸತ್ಯ. ದಪ್ಪರ ಎರುದಾಂತಿ ಇಲ್ಲಡ್ ಇತ್ತೆ ಗಿಡ್ಯರ್ಲೆ ಕಟ್ಟುವೆರ್, ಕದಿಕೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಜಾರ್ ದಿಂಜಾದೆರ್. ಜೋಕುಳುದಾಂತಿ ಕುರತೆ ಬುಡುಂಡ, ದುಗ್ಗಮ್ಮ ಲೆಕ್ಕಂತಿ ಭಾಗ್ಯಂತಸಿರಿ, ಏರ್ಲಾ ಉಪ್ಪಂದ್. ಈ ಸತ್ಯೊನೆ ತೆರಿದಿತ್ತಿನಾಯೆ ಬೊಗ್ರಣ್ಣೆ ಮಾತ್ರ. ಗುಳ್ಳಿನ ಪರ್ಕಬಾಯಿಡ್ದಾತ್‌ರ ನಿರತೆಕುಳು ದುಗ್ಗಮ್ಮನ್ ಗೊಡ್ಡುಂದು ಸಸಾರ ಮನ್ಪರೆ ಶುರುಮನ್ತೆರ್. ಬೊಗ್ರೆ ಈ ನಿಂದನೆಲೆನ್ ಕೇಂದ್ ದಾದನಾ ಮನಸ್‌ನ್ ಸಮಾಧಾನ ಮನ್ತೊಂದು ಯಿತ್ತೆ. ಅಂಡ, ದುಗ್ಗಮ್ಮಗ್ ಈ ಬೇನೆ ತಡವರೆ ತೀರಿಜಿ. ನಿರಕರೆತಕುಳೆನ ಹಿನ್ಕಾರದ ಪಾತೆರೊಗು ಬೇಜಾರ್ ಆದ್ ಒಂಜಿದಿನತಾನಿ, ನೇತ್ರಾವತಿ ತುದೆಕ್ ಲಾಗ್ಯಾರ ಬನ್ನಗ, ಬೊಗ್ರೆ ತೂದು ಆಳೆನ್ ಸಮಾಧಾನ ಮನ್ತ್‌ದ್ ಲೆತಬತ್ತೆ. ಕಂಡನನ ಅರ್ತಿಪಿರ್ತಿನ್ ತೆರಿದ್, ದುಗ್ಗಮ್ಮ ಬೇನೆಬೇಜಾರೊ ಮದಪರೆ ಶುರುಮನ್ತಳ್.

ಒಂಜಿ ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಪೊರ್ತು. ಎಳನೀರ್‌ಘಂಟೆ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಒರಿ, ಸನ್ನೇಸಿ ಜಂಗಮೆ ನೇತ್ರಾವತಿ ತುದೆತ ಬರಿಯೆ ಬರೊಂದುಳ್ಳೆ. ಮಂಡೆಗ್ ಕಾವಿ ಮುಂಡಾಸ್, ಕಾವಿಶಾಲ್ ಪುದೆತೊಂದೆ, ಕಾವಿಕುಂಟು ತುತ್ತೊಂದೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿನ ಮಾಲೆ ಕೆಕ್ಕಿಡುಂಡು, ಕೈಟೊಂಜಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಪತ್ತುನ ಕಪಾಲಕಾಯಿ, ತೂನಗ ಯಿಸೇಸ ಲಚ್ಚಣೊಲು ಮೋನೆಡ್ ಲಕ್‌ದ್ ತೋಜುಂಡು. ತೆನ್ಕಾಯಿ ಗ್ರಾಮೊದಂಚಿ ಮುಖೊ ಪತ್ತ್ ಪೋಪಿ ಸನ್ನೇಸಿಜಂಗಮೆ. ಒರಾನೆ ಗೋಳಿದಡಿತಲ್ಪ ಉಂತಿಯೆ. ಅಂಚಿ ಯಿಂಚಿ ಒರೊ ದಿಟ್ಟಿ ಪಾಡಿಯೆ. ಸೀದಾ ಬೊಗ್ರಬೈದ್ಯನ ಯಿಲ್ಲ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಬತ್ತೆ.

ಕಂಡಿಡೇ ಸನ್ನೇಸಿ ಜಂಗಮನ್ ತೂಯಿ ದುಗ್ಗಮ್ಮ ತಡ್ಯೊದಬರಿಟ್ ನಿಲ್ಕ್‌ದ್ ಆಯನತುದು ಉಳಯಿ ಪೋಯಳ್. ಪರಿವಾಣೊಡು ಒಂಜಿಸಿದ್ದೆ ಅರಿ ಪಾಡೊಂದು ಭಿಕ್ಷೆ ಕೊರ್ಯೆರೆ ಪಿದಯಿಬತ್ತಳ್.

ಕಪಾಲಕಾಯಿಗ್ ಭಿಕ್ಷೆ ಪಾಡರೆ ತಯಾರಾದ್ ಉಂತಿ ಪೊಂಜೊವೆ ಮೋನೆನ್ ಸನ್ನೇಸಿ ಜಂಗಮೆ ತೂಪೆ. ಆಳೆನ ಮೋನೆ ಕುಂದುದುಂಡು. ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ಬೊಟ್ಟು ಕಣ್ಣೀರ್

ಬೂರು. ಸನ್ನೇಸಿ, ಭಿಕ್ಷೆಗ್ ನೀಡಿ, ಪಾತ್ರೊನು ಪಿರಸೆ ಗೆತೊಂದು ಜೋಳಿಗೆಡ್ ದೀವೊಂದು, ಉಂತ್ಯೆ. ಸನ್ಯಾಸಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಗೆತೊನಂದೆ ಇಂಚ ಉಂತುನಗ, ದುಗ್ಗಮ್ಮ ಆಯನ ಮೋನೆನೇ ತೂಪಳ್.

"ಪೊಂಜೊವೆ, ಜೋಕುಳು ದಾಂತಿ ಸಿರಿನ ಭಿಕ್ಷೆ ಯಾನ್ ಗೆತೊನಯೆ, ಭಿಕ್ಷೆ ಕೊರ್ನಗ ಕಣ್ಣನೀರ್ ಬುಡ್ಪರ್, ಈರೆ ಭಿಕ್ಷೆ ಎಂಕ್ ಪತ್ತೆರೆ ಆಪುಜಿ. ಈರ್ ಬಂಜಿನಾಳ್ ಆದ್, ಬಾಲೆಗ್ ಜನ್ಮಕೊರಿನಾನಿಗ್, ಯಾನ್ ಬತ್ತೆಡ, ಆನಿ ಈರೆಕೈತ ಭಿಕ್ಷೆ ಪತ್ತುವೆ" ಪಂದ್ ಪಿರತಿರ್ಗ್ದ್ ಪೋಪೆ.

ದುಗ್ಗಮ್ಮ ಆಯನ ಬೆರಿಯೆನೇ ಪೋಪಳ್. ತುದೆಕ್ ಜತ್ತ್ದ್ ಆಯೆರೆಗ್ ಪೋಪಿ ಸನ್ನೇಸಿ ಪಿರತಿರ್ಗ್ ತೂನಗ, ಬುಳಿತೊಂದು ದುಗ್ಗಮ್ಮ ಉಂತುದೊಳು. "ಎನ್ನ ಬೆರಿಯೆ ದೇಗ್ ಬತ್ತರ್ ಪೊಂಜೊವೆ" ಪಂದ್ ಸನ್ನೇಸಿ ಕೇಣುವೆ. ದುಗ್ಗಮ್ಮ ಆಯಡ ಒವುಲಾ ಪಾತೆರಂದೆ ಆಯನಕಾರ್‌ಗ್ ನಿಟಪ್ಪ ಅಡ್ಡ ಬೂರ್ಪಳ್.

"ಪೊಂಜೊವೆ, ಈರ್ನ ಮನದುಃಖ ಈಸರದೇವೆರೆಗ್ ಅರ್ತ ಆತ್ಂಡ್. ಪೋಡ್ಯಡೆ, ಮದ್ಮೆ ಆದ್ ವರ್ಸಾ ಪತ್ತ್ ಆಂಡ್ಂದ್ ದುಃಖಿಪಡೆ, ಜೋಕುಳು ಬೋಡ್ಂದ್ ಆಸೆಡಿತ್ತಿ ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಇಲ್ಲ್ ನಿಳಿಕೆ ಜೋಕುಳು ಆವೆರೆ ದೇವೆರೆ ದಯೆಬೋಡು. ಈಸರ ದೇವೆರ್ ಕಣ್ಣ್ ಬುಳಾಯೆರ್, ಈ ಭಸ್ಮೊನು, ಶುದ್ಧ ಮುದ್ರಿಕೆಡ್ ಐನ್‌ದಿನ, ಒಂಜಿ ಉಣಸ್, ಪಾಸರುತೊಡು ಬಂಜಿಗ್ ಗೆತೊನು. ನಿಕ್ಕ್ ಪೊಣ್ಣು ಬಾಲೆ ಆದ್, ಈ ಯಿಲ್ಲಾಡ್ ಬಾಲೆಪೆದ್ದೊಲ್ತಿ ಬತ್ತಿನಾನಿ ಯಾನ್ ಭಿಕ್ಷೆಗ್ ಬರ್ಪೆಂದ್" ಪಂಡ್ದ್ ಸನ್ನೇಸಿ ಭಸ್ಮ ಕೊರ್ದು ಪೋಪೆ.

ದುಗ್ಗಮ್ಮ ಸನ್ನೇಸಿ ಜಂಗಮೆ ಪಂಡಿನಂಗೆ, ಈಸರದೇವೆರೆ ನೆಂತ್ದ್ ಭಸ್ಮ ಗೆತೊಂಡೊಳು. ಆಳೆಗ್ ಗರ್ಭ ಉಂತುಂಡು. ಎಡ್ಮನೇ ತಿಂಗೊಳುಡು ಬಯಕೆದ ಮದ್ಮೆ ಮನ್ತ್ದ್ ಬೊಗ್ರ ಆಳೆನ್ ಅಪ್ಪೆ ಯಿಲ್ಲಾಗ್ ಕಡಪುಡುವೆ. ತಿಂಗೊಳು ಒಂರ್ಬ ಕರೀದ್ ಪೊಣ್ಣು ಬಾಲೆಗ್ ಜನ್ಮಕೊರ್ಯಳ್.

ಗುಳ್ಳಿ ಮರ್ಮಲ್ ಪೆದ್ದಿ ಸಂತೇಸೊಡು, ತನ್ನ ಶೀಂತ್ರಿನ್ ಬುಡ್ದು ನಿರಕರೆತಕುಳೆಡ ಬಾರೀ ಗತ್ತ್ಡ್ ಪಾತೆರ್ಯರೆ ಶುರುಮನ್ತಳ್. ಬೆಂಗ್ರಗ್ ಪೊಣ್ಣು ಬಾಲೆ ಆಡ್ಂದ್, ಆಯನ ಬಾವಾಡಿಕುಳು, ಬಂಗಪಾಡಿ ಮಜಲ್ ಬುಡೆಂಗೆ, ಬೂಬೆ ಸಂತೇಸೊಡು ತೆರಿಪಾನಗ ಬೊಗ್ರ ಒಕ್ಕೊಗುನೂಲು ಕೆಕ್ಕಿಗ್ ಬಂಗಾರ್ದ ಸರ ಮನ್ಪಾವೊಂದು ತೊಟ್ಟಿಲ ಪಾಡಾವರೆ ಪೋಪೆ.

ಇಂಚ ಗೋಳಿದಡಿತ ಯಿಲ್ಲಾಡ್ ಸುಕ ಸಂತೇಸ ದಿಂಜುಂಡು. ಐನ್ ತಿಂಗೊಳು ಕರೀದ್ ದುಗ್ಗಮ್ಮನ ತೊಟ್ಲಾಲೆ ಬರ್ಪುಂಡು. ತೆಲಿಮಜಿದ್ ಗುಳ್ಳಿ ತುರತ್‌ಗೆತ್ತ್ದ್ ಬಾಲೆಪೆದ್ದೊಳ್ತಿನ್ ಎದ್ದೊಂದು ಉಳಾಯಿಲೆತಪೋಯಳ್.

ಒಂಜೆದಿನ ಸನ್ನೇಸಿ ಜಂಗಮೆ ಬರ್ಪೆ. ದುಗ್ಗಮ್ಮ ಸಂತೇಸೊಡು ಭಿಕ್ಷೆ ಕೊರ್ದು ಬಾಲೆಕೊನತ್ ತೋಜಾದ್, ಈ ಬಾಲೆಗ್ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮನ್ಪೊಡಂದ್ ಪಣ್ಪೊಳು. ಬಾಲೆದ ನೆತ್ತಿಗ್ ಭಸ್ಮ

ತಿಕ್ಕಿದ್ ಈ ಬಾಲೆದ ಮದ್ಮೆದಾನಿ ದೈವೊಲೆ ಸತ್ಯ ಒಂಜಿ ತೆರಿದ್ ಬರು, ಮೋಳೆಡ್ದ್ ನಿಕ್ಲೆ ಕುಟುಮೊ ಬೆಳಗುಪಂಡ್ದ್, ಭಿಕ್ಷೆ ಪತೊಂದು ಪೋಪೆ.

ಈ ಸನ್ನೇಸಿನ ಗುಟ್ಟು ತೆರಿಯರೆ ಬೊಗ್ರನ ನಿರಕರೆತ ಜನೊಕುಳು ಆಯನ ಬೆರಿಯ ಪೋಪೆರ್, ಈಸರದೇವರೆ ಲೀಲೆನಾ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ ಸನ್ನೇಸಿ ಜಂಗಮೆ, ಒಂಜಿ ಕೆದುತ ಬರಿಕ್ ಬರ್ಪೆ. ಮೊಕುಳು ತೂಯಿನಂಗನೇ ಆಕೆದುಕು ಲಾಗಿದ್ ಮಾಯ ಆಪೆ.

ಈ ಯಿಸ್ಮಯೊಡು ಕೆದುಟು ಸನ್ನೇಸಿನ ಪುಣಲತಿಕ್ಕಂದೆ ಮಾಯ ಆತಿನೆಕ್ ಈ ಕೆದುಕು ಜಂಗಮಕೆರೆ ಪನ್ಪಿ ಪುದಾರ್‌ದೀಯೆರ್. ಅವು ಕಲಿಕಾಲ ಅಂತ್ಯ ಮುಟ್ಟ ನೀರನಿದಿಯಾದ್ ಒರಿವುಂಡು ಪನ್ಪಿ ರೂಢಿದಪಾತೆರ ಉಂಡು.

ಬೊಗ್ರನ ಮಗಳ್ ಶಂಕಸನ್ನೇಸಿನ ಭಸ್ಮೊಡು ಪುಟ್ಟಿನ ಬಾಲೆ ಆಯಿನೆಡ್ದ್ ತಂಕರಕ್ಕೆ ಪನ್ಪಿ ಪುದಾರ್‌ಡ್, ಬಳತೊಳು.

ದಿನೊ, ತಿಂಗೊಳು, ವರ್ಸ, ಮಗುರೊಂದು ಬತ್ತಿಲೆಕ್ಕೊನೆ ತಂಕರು ಪೊಣ್ಣು ಪೋದು ಪೊಂಜೊವು ಆಯಳ್. ಪದ್ನಾಜಿ ವರ್ಸೊದ ಸಿರಿಯಾಯಳ್.

ದುಗ್ಗಮನ ಪರಯೆ ಬುಡೆಂಗನ ಮಗೆ ಪದ್ಮಯೆ ಬಂಗವಾಡಿದ ಅರಸುಲು ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಬಂಗರಸುಲೆ ದಳವಾಯಿ ಆದ್ ಮಿತ್ತ್ ಬಂಗ್ವಾಡಿ ಸೀಮೆಡ್ ಉಳ್ಳೆ. ಆಯಗ್ ತಂಕರುನ ಕೊರ್ದು ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ಪರೆ ನಿಚ್ಚಯ ಆಂಡ್. ತಂಕರುಗು ಕಾಜಿ ಮನ್ಪಾದ್ ಬೊಗ್ರಣ್ಣೆ ಬಂಟ್ವಾಳದ ಬಾಬು ಆಚಾರಿ ಕಟ್ಟೆಡ್ದ್ ಕೊನೊದು ಬರ್ಪೆ. ಒರ್ತಿಯೆ ಮಗಳ್ ಮದ್ಮೆಗ್ ದುಂಬಿನಾನಿ ಮದ್ರೆಂಗಿ ದೀಪುನ, ಮೂರ್ತಸೇಸೆದ ಯಿಸಯೊಗು ಜನಮಾನಿ ಸೇರ್ಯೆರ್.

ಗಟ್ಟಸಂಚಾರ್ನೆಗ್ ಪೋತಿ ತಗೆತಂಗಡಿ ದೈವೊಲಾಯಿನ ಕಲ್ಕುಡೆ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿನಕುಳು ಕಾಳಭೈರವಸ್ಥಾನೊಗು ಬತ್ತೆರ್. ಅಲ್ಪ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ, ನಿದ್ರೆ ಮನ್ತಿ ಪೊರ್ತುಡು ಕಲ್ಕುಡೆ, ಕಡ್ತಿಕಲ್ಲ ಘಾಟಿ ಜತ್ತ್‌ದ್ ತುಳುನಾಡ್ ತೂಕೊ ಪಂದ್ ಪಿದಾಡಿಯೆ. ಕಡ್ತಿಕಲ್ಲ ಘಂಟಿ ಜತ್ತಿ ಕಲ್ಕುಡಗ್, ತುದೆತ ಬರಿಟ್ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಕಲೆತ ಜಾಗ್ ತೋಜು. ಅವೆನ್ ತೂದು ಆ ಜಾಗೆಗ್ ಬತ್ತೆ.

ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ ಕಲ್ಲ ಮಾಡ ಕಟ್ಟಿಯೆ. ನನ ಇಂದೆಟ್ ಒಕ್ಕೆಲಾವೊಡಂದ್ ಗೋಳಿದಡಿ ಬೊಗ್ರ ಪೂಜಾರಿನಡೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ನರಮಾನ್ಯ ಒರುವಾದ್ ತೂಟೆಕೇಂಡೆ. ಎರಾಪರವೂರ್ದ ನರಮಾನ್ಯೆ ಪಂದ್ ಮಡಲ್ದ ತೂಟೆಕಟ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್, ತೂಟೆ ಪತೊಂದು ಕಲ್ಕುಡೆ ಬನ್ನಗ-

ಮುಲ್ಪ ಕಲ್ಲುಟ್ಟಿಗ್ ಎಚ್ಚರಿಗೆ ಆದ್ ಕಡ್ತಿಕಲ್ಲ ಘಾಟಿಡೆ ಜತ್ತ್‌ದ್, ಕಲ್ಕುಡೆ ಕಟ್‌ದಿ ಮಾಡೊಡಡೆ ಬತ್ತಳ್. ಅಣ್ಣೆ ಎಂಕೊಂಜಿ ನಿಲೆಮನ್ತ್‌ದ್ ಪೋತೆ ಪಂದ್, ಎಣ್ಯಳ್. ತಾನ್ ಮಾಡೊ ಪೊಗ್ಗುದ ನಿಲೆ ಆಯಳ್. ಕಲ್ಕುಡೆ, ಬತ್ತ್‌ತೂನಗ, ಉಳಾಯಿ ಕಲ್ಲುಟ್ಟಿ ಕುಳ್ಳೆದಳ್. ಪರಯಗ್ ಒರಾಸೆ ಪಿಸ್‌ರ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮಾಡೊದಬಾಕಿಲ್‌ಗ್ ತೂಕೊರ್ಪೆ.

ತೂತಲಬಾರಿ, ಬಿರ್ಸ್‌ತಡೆವರೆ ತೀರಂದೆ ಕಲ್ಲುಟ್ಟಿ ಒರಾಸೆ ಲಾಗಿದ್, ಪಾರ್ದೆ ಪೋಯಳ್.

ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ ಪಾರ್ದ್ ಪಾರ್ದ್ ಸೀದಾ ಕೊಲ್ಲಿ ದುರ್ಗೆನ ದೇವಳೊದ ಕೊಡಿಮರತ ಅಡಿಟ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬೂರ್ಯಳ್.

ಕೊಲ್ಲಿದ ದುರ್ಗೆ ಕಲ್ಲುಟ್ಟಿನ್ ತೂದು ಆಳೆನ್ ತನ್ನ ಸತ್ಯದ ದೇವತೆ, ಪ್ರಮಾಣ ದೇವತೆ ಆವೊಡಂದ್, ಪುರ್ಸಾದ ಕೊರ್ದು, ಎದ್‌ರ್ ತೋಜು ನೇತ್ರಾವತಿ ತುದೆಬರಿಟ್ ಕುಳ್ಳಂದು ಕಡಪುಡಿಯೊಳು.

ಕಲ್ಲುಟ್ಟಿ ತುದೆಬರಿಕ್ ಬರ್ಪಳ್, ಬೊಗ್ರ ಬೈದ್ಯ ಯಿಲ್ಲಾಡ್ ಮದ್ರೆಂಗಿ ದೀಪುನ ಗೌಜಿ, ಬೊಲ್ಪುಗು ಮದ್ಮಾಲ್ ದಿಬ್ಬಣ ಪಿದಡಿಯರೆ ತಯಾರ್ ಆದ್ ದುಗ್ಗಮ್ಮ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಡಿತ್ತಿ ಕಾಜಿಲೆ ಕನವರೆ ಉಳಯಿ ಪೋಪಳ್, ಪೆಟ್ಟಿಗೆಡ್ ಬಾಯಿಗೆತ್ತ್‌ದ್ ತೂಸಗ ಕಾಜಿಲು ತೋಜುಜಿ, ಬೀಗಪಾಡಿಸಂಗೆ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಕಾಜಿ ಎಂಚ ಮಾಯ ಆಂಡ್‌ಂದ್ ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲಾ ಜೋದ್ಯ! ಇತ್ತಿ ಬೂತೊಲೆಗ್ ಒತ್ತಿಕಟ್ಟ್ ದೀಯೆರ್, ಪರಕೆ ಪಂಡೆರ್. ಕಡೇಕ್ ಪೊಣ್ಣು ಐತೊ ಮಸ್ಪುನಗ, ತಂಕರು ಬೈದೆದಿನ (ಮದ್ಮಾಲ್) ಮೆಯಿ ಮಿತ್ತ್ ಬೂತ ಒಸಯ ಆಯಿಲೆಕ್ಕ ಆದ್ ಒರಾನೆ ಕಲ್ಕ್‌ದ್ ಬೂರ್ಯಳ್. ಮಾತೆರ್ಲ ಪತ್ತ್ ದೆರ್ತ್ ಕುಳ್ಳಾನಗ, ಪೊಣ್ಣು ಬಾಯಿಬುಡ್ಪುಂಡು.

"ಬೊಗ್ರ ಬೈದ್ಯ! ಈ ನಿಲೆಕ್ ಬತ್ತಿ ದೈವ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ ಯಾನ್; ಎಂಕ್ ದುಲ್ಪ ಸರಿಯಾಯಿ ನಿಲೆ ಬೋಡು! ಮಾಯದುನ್ತಿ ಕಾಜಿನ್, ಮಾಯೊಡೆ ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ಪೆ ಮದ್ಮಾಲ್ ಕಾಜಿ ಮಾಯ ಆತಿ ಈ ನಿಲೆಟ್ "ಕಾಜಿದ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ" ಪಂದ್ ನಂಬೊಸು ಪಂದ್ ಒರಾನೆ ದುಗುರುವೊಳು. ಒಂತೆ ಪೊರ್ತುದಗೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಡ್ ಕಾಜಿ ದೀತಿಲೆಕನೆ ಉಂಡು. ಬೊಗ್ರ ಪೂಜಾರಿ ಕಾಜಿದ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿನ್ ಗೋಳಿದಮರತ ಅಡಿಟ್ ಕಲ್ಲ್ ಪಾಡ್ದ್ ನಂಬಿಯೆ. ಕಲ್ಕುಡೆ ಮಾಡೊಡು ಕುಲ್ಲುದು ಊರುದಕ್ಲೆಗ್ ತೊಂದರೆ ಕೊರ್ನಗ ಆಯಗ್ ಬಲಿನೇಮ ಕೊರಿಯೆರ್.

ಗೋಳಿದಮರತ ಅಡಿತ ಕಾಜಿದ ಕಲ್ಲುಟ್ಟಿ, ಕಾಜೂರ ಕಲ್ಲುರುಟ್ಟಿ ಆಯಳ್. ಕಾಜಿದ ಊರು ಕಾಜೂರಾಂಡ ಪನ್ಪಿ ಅನುಮಾನ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಕಾಜೂರ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ ಕೊಲ್ಲಿ ದುರ್ಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ದೇವತೆ ಆದ್ ದುರೆಯೊಳು. ಗೋಳಿದಡಿಕ್ ಕಾಜೂರು ಪಂದ್ ಪುದಾರ್ ಆಂಡ್. ಕಲ್ಲುರ್ಟಿನ ಕಾರ್ಣಿಕೊ ಬಾರಿ ವಿಶೇಷವಾದ್, ಜನೊಕುಲು ಕಲ್ಕುಡ ಮಾಡೊಡು "ಕಲ್ಕುಡ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ" ನೇಮ ದುಸ್ಪಾಯೆರ್. ಕಾಜೂರು ಬೊಗ್ರ ಪೂಜಾರಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಆಕ್ಲೆ ಸಂತೆಸಿದಕ್ಲು ಆ ನಿಲೆಟ್ ಇತ್ತೆರ್.

ತಂಕರು ಬೈದೆತಿನ್ ಪದ್ಮಯಿ ದುದ್ಮೆ ಆದ್ ಕಂಚರೋಡಿ ಪದ್ಪುಡು ಯಿಲ್ಲ್ ಬಿತ್ತಿಲ್ ದುಸ್ತೊಂದಿತ್ತೆ. ಕೆಲ್ಲೂರ ಕಿಷ್ಣಪಯ್ಯನೆ ಬೂಡುದ ಪೆರ್ದಾನಿ ಆರೆನ ಕಾಲೊಡ್ದು ಇದಮುಟ್ಟ ಕೊಲ್ಲಿದ ದುರ್ಗಾದೇವಿ ಉಚ್ಚವ, ಬುಕ್ಕ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿನ ಸತ್ಯದ ವಾಕ್ ನಡತೊಂದೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕಾಜೂರ ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ-ಇತ್ತೆ ಒಲ್ಪ ಉಳ್ಳೊಲಾ, ಅವು ಏರೆಗ್‌ಲಾ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಿ.

ಪರಬನ್ ಪಾತೆರ್ಪಾಯೆ

✍ ಎ. ಪುರಂದರ ರೈ

ಪರಬ್ಬನ್ ಪಾತೆರ್ಯೆರೆ ಪಂಡೆ. ಈರೆಗ್ ತೆರೆಯಿನವು ಮಾತ ಪನ್ಲೆ ಪಂಡೆ. ಆರ್ ಪಂಡೆರ್ ಯಾನ್ ಕೇಂಡೆ. ಇಡೆ ಇಡೆಟ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಅಡ್ಡ ಸವಾಲ್‌ಲಾ ಪಾಡಿಯೆ. ಐನ್ ಮಾತ ನಿಕ್ಲೆ ಮುಂಬು ದೀತೆ.

"ಅಜ್ಜೆರೇ, ಸಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್, ತುಳುವೆರ್ ಸಸ್ಯಹಾರಿಲುಲಾ ಉಳ್ಳೇರ್, ಮಾಂಸಾಹಾರಿಲುಲಾ ಉಳ್ಳೇರ್. ಈರ್ ಐಟ್ ವೈಕ್ ಸೇರ್‌ನಾರ್"?. "ದಾಯೆ ಕೇಂಡ". "ಅತ್ತ್ ಯಾನ್ ಈರೆಡ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಣ್ಣಗ ಈರ್ ಸಸ್ಯಹಾರಿ ಆದಿತ್ತ್ಂಡ, ಯಾನ್ ಕೇಣುನವು, ಮಾಂಸಾಹಾರೊಗು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿನ ಆಂಡ ಅವು ಭಾರೀ ರಗಳೆಗ್ ಸಾದಿ ಆವತ್ತ್ಯೋ? ಐಕ್ ಬೋಡಾದ್ ಕೇಣ್ಣೆ".

"ಅಪಗ ಯಾನ್ ಮಿಶ್ರಾಹಾರಿ, ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ಅಂದ್".

ಯಾನ್ ಪಣ್ಪುನ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಲೆನ್ ಈ ನಂಬಯ. ಏರ್ಲಾ ನಂಬಯೆರ್. ಆಶ್ಚರ್ಯೊ ಆವು. ಇತ್ತೆ ಸಾಮಾನ್ಯೊ ಆದ್ ರಡ್ಡ್ ವಿಭಾಗೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪಣ್ಪೆರ್. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವ - ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರೊ. ಆಂಡ ಅಂಚತ್ತ್. ಎನ್ನಲೆಕ್ಕೊಡು ಬ್ರಿಟಿಷೆರೆ ಆಳ್ವಿಕೆದ ಕಾಲೊಡು ರಡ್ಡ್ ವಿದೊ. ಒಂಜಿ ಹಿಟ್ಲರನ ಕಾಲದೊ ರಡ್ಡನೆ ಮಹಾ ಯುದ್ಧೊಗು ಪಿರಾವುದು. ಐಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕೊದವು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಿಕ್ಕಿ ಬೊಕ್ಕೊಲ ರಡ್ಡ್. ಒಂಜಿ ಭೂಸುಧಾರಣೆಗ್ ಪಿರಾವುದು. ಭೂಸುಧಾರಣೆಡ್‌ದ್ ಬುಕ್ಕೊದ. ಸಮಾಜೊಡು ಭಾರೀ ಬದಲಾವಣೆಲು ಆತ್‌ಂಡ್.

ಮಾದರಿಗಾದ್ ಒಂತೆ, ಒಂತೆ ಪಣ್ಪೆ. ರಡ್ಡನೆ ಮಹಾಯುದ್ಧೊಗು ಪಿರಾವು 1939ನೇ ಇಸವಿಗ್ ಪಿರಾವು ಒಂಜಿ ರುಪಾಯಿಗ್ 1 ಕಳಸೆ ಅರಿ ಪಂಡ ಇತ್ತೆದ 13 ಕಿ. ತಿಕ್ಕೊಂಡ್. ಹಳ್ಳಿಡ್ ಮಣ್ಣ ಬೇಲೆಗ್ ಸೊಕ್ಕು ನಾಲಾಣೆ ಕೂಲಿ. ಇತ್ತೆದ 25 ಪೈಸೆ. 5 ಮೈಲ್ ದೂರೊದ ಪುತ್ತೂರು ಸೋಮವಾರೊ ಸಂತೆಗ್ ಕೈಲ್, ತಾರಾಯಿ ಪುದೆ ಕೊಂಡೊಂಡ 1 ರುಪ್ಪಾ ಸಗದ್ ಒಂಜಿ ವಣಸ್. ಒಂಜಿ ಸಾವಿರ ರುಪ್ಯಾಗ್ 30 ಮುಡಿ ಅರಿ ಗೇಣೆ ಬರ್ಪುನ ಭೂಮಿ ಕ್ರಯೊಗು ತಿಕ್ಕೊಂಡ್. ಯಾನ್ ಕುಡಲಗ್ ಸುರು ಬತ್ತ್‌ದ್‌ನೆ ದರ್ಮೊಗು. ಕುಡಲ-ಪುತ್ತೂರುಗು ರಡ್ಡ್ ಖಾಸಗಿ ಬಸ್ಸ್ ಬಲಿತೋಂದು ಇತ್ತೊ.

ಒಂಜಿ ಸಿ.ಪಿ.ಸಿ. ಬಸ್. ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಪಿ. ವಿ. ಮೋಟಾರ್ ಸರ್ವೀಸ್. ಮೆಕ್ಲೆ ಉಳಾಯಿ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಆಂಡ್. ಎನ್ನ ಬಸ್ಸ್‌ಡ್ ಬರೊಡು, ಎನ್ನ ಬಸ್ಸ್‌ಡ್ ಬರೊಡುಂದು. ಒಂಜಿ ಬಸ್ಸ್‌ದಕ್ಲ್ ಪುತ್ತೂರುಡ್‌ದ್ ದರ್ಮೊಗು ಕೊಂಡತ್ತ್‌ದ್ ಹಂಪನಕಟ್ಟೆಗ್ ಒಂಜಿ ಕಾಫಿ, ತಿಂಡಿ ಕೊರ್ದು ವಾಪಾಸು ಪುತ್ತೂರು ಕೊಂಡೋದು ಬುಡ್ಪೆದೆರ್. ಕಾರ್‌ದಕ್ಲೆ ಇತ್ತೆ ಇಲ್ಲ ಬಾಕಿಲ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಪೋಪಿಲೆಕ್ಕೊ. ಬಸ್ಸ್‌ದಕ್ಲ್ ಸಮೊ ಓಳು ಉಳ್ಳೊಂದ್ ಪಂಡ ಅಡೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಲೆತೋಂದು ಪೋಪೆದೆರ್. ಇಂದು ಮಹಾ ಯುದ್ಧೊಗು ಪಿರಾದು. ಐಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕೊ.

ಸಾಮಾನ್‌ಲೆಗ್ ಕ್ರಯ ಏರ್ಂಡ್. ಸಾಮಾನ್ ತಿಕ್ಕುಜಿಂದಾಂಡ್. ಅರಿಕ್, ರೇಶನ್ ಕಾರ್ಡ್‌ದ ಲೆಕ್ಕೊ ಕುಂಟುಗಲಾ ಕಾರ್ಡ್. ಅವು ಅಂಚ ಉಪ್ಪಡ್. ಯಾನ್ ತುಳುವೆರೆನ ಪಳ್ಳಿದ ಬದ್‌ಕ್‌ನ್ ಪಣ್ಪೆ. ವರ್ಸೊದ ಸುರು ಬಿಸು. ಬಿಸುಕಣಿ ಇಲ್ಲ್‌ಡ್ ಕಣೆದೀಪುನೆ. ದೀಪ, 1 ಸೇರ್ ಅರಿ, ತಾರಾಯಿ, ಬಚ್ಚಿರೆ ಬಜ್ಜೇಯಿ, 1 ಕೆಂಬುಡೆ, ಬುಕ್ಕೊ ಅಕ್ಲೆಡ ಇತ್ತಿನ ಫಲವಸ್ತು, ತರಕಾರಿ.

ಇಲ್ಲಲ್‌ದಕ್ಲ್ ತರೆಕ ಮೈಕ್ ಮಿದ್ ಪೊಸ ಕುಂಟು ತುತ್ತುದ್ ಪಿರಿಯಕ್ಲೆನ ಮಾತೆರ್ನಲಾ ಪ್ರತಿಯೊರಿಲಾ ಕಾರ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಆಶೀರ್ವಾದೊ ದೆತ್ತೊಣುನೆ. ಒಕ್ಕಲ್ದಕುಲು ಊರುದಕ್ಲ್ ಕಣೆಕ್ ಕೈಮುಗಿಯೆರೆ ಬರ್ಪೆರ್ ಬನ್ನಗ ಕಾಣಿಕೆ ಕೊಂಡರ್‌ಬೆರ್. ಒಕ್ಕೆಲುಲು ಒಂಜೊಂಜಿ ಕೆಂಬುಡೆ ಕರ್ಬೊದ ಆಚಾರಿ ಒಂದು ಕಿನ್ಯ ಕರ್ಬೊ ತಟ್ಟುಗ. ಬಂಗಾರ್‌ದಾಚಾರಿ ಕೆಲಿಂಬ್ರಿ ದೆಪ್ಪುನ ಕೆಬಿ ತಟ್ಟುಗೊ, ಮುಸ್ಲಿಮೆರ್ ನಕ್ಕರೆ ಕಟ್ಟ್ ಕ್ರಿಶ್ಚಿನ್ ದಕ್ಲ ಬಚ್ಚಿರೆ ಕಟ್ಟ್, ದಾಸಯ್ಯನಕ್ಲು ಶಂಖೊ, ಜಾಗಟೆ ಉರಿಪುವೆರ್. ಕೆಲವೆರ್ ಬೀಜದ ಮರ ಇತ್ತ್‌ನಕ್ಲ್ ಪಜಿ ಬೀಜೊದ ಬೊಂಡು ಕೊಂಡರುನವುಲಾ ಉಂಡು. ಬತ್ತ್‌ನಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತ್ರೆ ಅಡ್ಯೆದ ವಣಸ್, ಪ್ರತಿಯೊರಿಯಗ್ಲಾ ಒಂಜಿ ತಾರಾಯಿ ಕೊರಡು.

ಬೈಯಗ್ ಊರುದ ಜವ್ವನೆರ್‌ಲಾ ಬಾಕಿದಕ್ಲ್‌ಲಾ ಕೂಡ್ದ್ ಚೆಂಡ್ ಕುಟ್ಪನೆ ಇತ್ತೆದ ಫುಟ್ ಬಾಲ್‌ದಲೆಕ್ಕೊ. ಒಂಜಿ ಕೋಡಿಡ್ ತಾರಾಯಿ ಕುಟ್ಟುನೆ. ಒಂಜಿ ಕೋಡಿಡ್ ಸಕ್ತಿ ಕಲ್ಲ್ ದೇರ್ಪುನೆ (ಇತ್ತೆದ ವೈಟ್ ಲಿಫ್ಟಿಂಗ್) ತಪ್ಪಂಗಾಯಿ ಪಾಡುನೆ ಪಂಡ ತಾರಾಯಿ ಕಳೆದ್ ಮೇಲ್ ಪೊರ್ಲು ಪೆರೆಸ್‌ದ್ ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜಿದ್ ಜವ್ವನೆರ್ ಸುತ್ತ ಉಂತಾದ್ ತಾರಾಯಿನ್ ಒಂತೆ ಮಿತ್ತ್ ಪಾರಾವುನೆ. ಐನ್ ಕೈಡ್ದ್ ಕೈ ಉರ್ಡ್‌ದ್ ತಪ್ಪಾದ್ ದೂರದೀಡ್‌ನ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲಕಲ್ಲ್‌ಗ ಕೊಂತೊದು ಹಾಕೊಡು. ಇಂದು ಪದ್ಧತಿ. ಜವ್ವನೆರೆ ಜವ್ವನಿಕೆಡ್ ದಾದ ಕೈಡ್ದ್ ಕೈ ವೈತ್‌ದ್ ಪತ್ಯರೆ ಆಪುಜಿ. ಗಂಟೆಗಟ್ಲೆ ಪೊಡೆರ್‌ದ್ ಒರಿ ಏರಾಂಡ್ಲ ಗೆಲ್ಪುವೆ. ಒಂಜಿ ಕೋಡಿಡ್ ಕುಟ್ಟಿ ದೊಣ್ಣೆ ಗೊಬ್ಬು. ಸಾಧಾರಣೊ ಇತ್ತೆದ ಕ್ರಿಕೆಟ್. ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಕೋಡಿಡ್ ಸಜ್ಜಿದ್ ತಿಂದಿನ ಕರಾಯರೆ ಕಬಡಿ. ಇಂಚ ವರ್ಸೊದ ಸುರುತ ದಿನ ಜಾತಿ, ಮತ, ಬೇದೊ ಇದ್ಯಂದೆ ಸಂತೋಸುಡು ಒಗ್ಗಟ್ಟ್‌ಡ್ ಸಮಯ ಕಳೆಪೆರ್. ಸಾಗುವಳಿ ಲೆಕ್ಕೊಡು ಒಂಜಿ ಕಂಡೊಡು ನಾಲ್ ಸುತ್ತು ನಾಯೆರ್ ಕಟೆನ ಎರ್ಲ್ ಮಾದಾವೊಡು. ಬಿಸುಕರಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಪಳ್ಳಿದ ಪೊಣ್ಜೆನಕ್ಲು ಮರಿಯಾಲೊದ ಅಟ್ಟಣೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಪಪ್ಪಳ, ಸಂಡಿಗೆ ಮಲ್ಪುನ, ಕಾಯಿ ಪೆಲಕಾಯಿ ಮೂರ್ದು ಪಚ್ಚಿಲ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಉಪ್ಪಡ್ ಪಾಡುನೆ. ಪೆರತರಿಗ್ ಕಂಡೋದ ಮಣ್ಣ್ ಅತ್ತಾಂಡ ಕೆಂಪುಮಣ್ಣ್ ಪೂಜಿದ್ ಕೊಟ್ಯದ ಮೂಲೆಡ್ ರಾಶಿ ಪಾಡುನೆ, ಒಂತೆ ಪೆರತರಿ ಬೈಪಾದ್ ಉಣುಂಗಾವುನೆ. ಇಂದೆನ ಪುದರ್ ಸಾಂತಾಣೆ. ಮರಿಯಾಲೊಡು ಉರುವಾನಗ ತಿನಿಯೆರೆ.

ಅಂಚನೆ ಕಜಿಪುಗು ಪಾಡುನ ಪುಳಿದ ಬಿತ್ತ್‌ನ್ ದೆತ್ತ್‌ದೀದ್ ಮರಿಯಾಲೊಡು ಓಡುಡು ಪೊತ್ತ್‌ದ್ ತಿನ್ಪೆರ್. ಪುಳಿಂಕೊಟ್ಟೆಂದ್ ಪುದರ್. ಇತ್ತೆದ ಚುಯಿಂಗಮ್ ಆಗಿಲೆಕ್ಕೊನೆ ಉಪ್ಪುನೆ.

ಬಿಸುದ ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟ ಪಂಡ ಭಾರೀ ಪುದರ್‌ದ. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಊರುದಕ್ಲ್ ಕೋರಿ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಪತ್ತಾವೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕಟ್ಟ್‌ಬೆರ್. ನೆರೆಕೆರತ ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆನ್ ಆ ಪೊರ್ತುಡು ಭಾರೀ ಬಿನ್ನೆರ್ ಉಪ್ಪುವೆರ್.

ಹಳ್ಳಿಲೆಡ್ ಆ ಕಾಲೊಡು ಪಿದಾಯಿದ ತರಕಾರಿ ಬರ್ಪಿನ ಇಜ್ಜಿ. ವಾ ವಾಕಾಲೊಡು ಒವು ಒವು ಬುಳೆವುಂಡೋ ಅವ್ವೇಕಜಿಪು. ಅರೆಗಾಲೊಡ ಮುಣ್ಣೆ ನಟ್ಟೆ ಬಿಸುಕಾನಗ ಕಾಲಿಯಾಪುಂಡು. ಮರಿಯಾಲೊದ ತರಕಾರಿ ಆನೇಟ, ತೌತೆ, ಕುಂಬುಡೊ, ಚೇವು, ಬಾರೆದ ಕ್ಯಾ ಪೂಂಬೆ, ಬಾರೆದಂಡ್‌ಕಜಿಪು. ಸುಗ್ಗಿದ ಬೆನ್ನಿಮುಗಿಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಆ ಕಂಡೊಲೆಡ್ ತೌತೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅವು 200-300 ಉಪ್ಪುಂಡು. ಐನ್ ಆಣ್ಜೆನಕ್ಲು ತಾರೆದ ಪಜಿಮಡಲ್ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಒಲಿಟ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ತೌತೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಇಲ್ಲ ಮಾಡ ಸುತ್ತ ತಲಕೆಗ್ ಕಟ್ಟುವೆರ್. ಜಾಗೆ ಯಾರ್ಜಿಂಡ ಇಲ್ಲ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಲೆಡ್ ಬಿದ್ರ್ ಕುತ್ತ ಉಂತಾದ್ ಐತ್ತ ಸುತ್ತಲಾ ಮಡಲ್‌ಡ್ ತುರಿನ ತೌತೆ ಕಟ್ಟುವೆರ್. ಮರಿಯಾಲೊದ ಖರ್ಚಿಗ್. ತೌತೆದ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ ದೆಪ್ಪುನಗ ಆ ತೌತೆದ ಬೂರುಡು ಮನೊಣೆ ದಾತ್ ಮಲ್ಲ ಮುಡಿಕ್ಲು ತಿಕ್ಕುಬೊ. ಐನ ಕಜಿಪು ಭಾರೀ ರುಚಿ. ಅವು ವರ್ಸೊಗೊರೊನೆ ತಿಕ್ಕುನೆ. ತೌತೆ ಸಾಲ್‌ದ ಮಣ್ಣ್‌ನ್ ಸುಮಾರ್ ಕೋಡಿಡ್ ಒಂತೆ ಒಂತೆ ರಾಸಿಪಾಡ್ದ್ ಮರಿಯಾಲೊದ ತರಕಾರಿ ಬಿತ್ತ್ ಪಾಡ್ವೆರ್. ಯಾನ್ ಕಿನ್ಯ ಉಪ್ಪುನಗ, ಊರುಡು ದಾಲ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗೊ, ನರಮಾನ್ಯಗ, ಕೈಕಂಜಿಲೆಗ್, ಬುಳೆಕ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಊರುದಕ್ಲ್ ಮಾತ ಕೂಡ್ದ್ ಒಂತಿಗೆಡ್ ಮಾರಿಗೆದುರುಸೆಂದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಗ್ರಾಮದ ಮೂಡಾಯಿ ಗಡಿಡ್ದ್ ಪಡ್ಡೋಯಿ ಗಡಿಟ್ ಕೊಂಡೋದು ಉಂತಾವುನೆ. ನಲಿಕೆದಾಯೆ ಭೂತೊ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್ ಕೈಟ್ಟ್ ರಡ್ಡ್ ಸೂಟೆ ಪೊತ್ತಾದ್ ಪತನೊಡು. ರಾತ್ರೆಡ್ ಕೊಂಬು ವಾದ್ಯೊಡು ಗ್ರಾಮ ಗಡಿಡ್‌ದ್ ಊರ ಜನಕ್ಲು ಸೇರ್ದ್ ಒಂಜಿ ಊರ ಪಂಜಿ ಒಂಜಿ ಕೋರಿನ್ ಬುಳ್ವಾವೊಂದು ಪಡ್ಡೋಯಿ ಗಡಿಮುಟ್ಟ ಪೋಯೆರೆ ಉಂಡು. ಸಾದಿದ ಎಡಬಲದ ಇಲ್ಲದಕ್ಲ್ ಉರ್ಪೆಲ್‌ದರಿದ ಪುಂಡಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬೂತೊಕಟ್ಟುನಾಯನ ಪಿರಾವುದ್ದ ಪುಂಡಿ ಅಡಕೊಂದು ಗಡಿ ಮುಟ್ಟ ಬೊಬ್ಬೆ ಪಾಡೊಂದು ಪೋಪುನಯೆ ನಲಿಕೆದಾಯೆ ಜೋಡು ಪಾಳೆದ ತಗಡ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬೆರಿಕ್ ಕಟ್ಟೋಣುಬೆ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಕೆಲವು ಕುಸಾಲ್‌ದ ಜವ್ವನೆರ್ ಬೊಳಂತ್ಯ ಅರಿತ ಗಟ್ಟಿ ಮಲ್ಲ ಪುಂಡಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನೋಟೊ ದೀದ್ ಬೆರಿಕ್ಕೆ ಅಡಕ್‌ಬೆರ್.

ಗಡಿದಾಂಟಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಪೂರಿ ರಾಶಿ ಪಾಡ್ದ್, ತಾರಾಯಿ ನರಿತ್ತ್‌ದ್, ಪಂಜಿ, ಕೋರಿ ತರೆ ಕ್ಯೊಪೆರ್. ಈ ಸಂಗತಿ ಆ ಗ್ರಾಮದಕ್ಲೆಗ್ ಗೊತ್ತಾದ್ ಆಕ್ಲ್‌ಲಾ ಅಂಚನೆ ಪಡ್ಡೋಯಿ ದಿಕ್ಕ್‌ಗ್ ಮಾರಿಗೆದರ್ಪೆರ್.

ಮರಿಯಾಲೊ ಸುರುವಾಯಿ ಬುಕ್ಕೊ ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆ. ಎಣೆಲುದ ಬುಳೆದ ಕಂಡೊಡುಮು ಕಂಡೊಗು ಗಡಿಟೆ ನೀರ್ ಪೋಪುಂಡು. ಕಂಡೊಲೆಡ್ ತರು ಉಪ್ಪುಂಡು. ಅವು ಆ ಸಾದಿಡೇ ತಿರ್ತ್ ಜಪ್ಪುನಾಡೆಗ್ ಎತ್ತರೊ ಇತ್ತಂಡ "ಕೂಂಜೊಲು" ದೀಪೆರ್. ಕೂಂಜೊಲು ಪಂಡ, ಬೇಡ್‌ಮಿಂಟನ್‌ದ ಇತ್ತೆದ ಸುಯಿದ ಚೆಂಡ್‌ದ ಕಡೆಕ್ ಕೋಲು ತಿಕ್ಕಾಂಡ ಎಂಚ ತೋಜು. ಅಂಚ ಆಕಾರ, ಸಾಧಾರಣೊ ಎತ್ತರದ ನೀರ ಗಡಿಕ್ "ಮಕ್ಕೇರಿ" ದೀಪೆರ್. ಮಕ್ಕೇರಿದ ಆಕಾರೊ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ U ಅಕ್ಷರೊದ ಆಕಾರೊದ ಗಟ್ಟಿದ ಮಾದೆರಿ ಬಲ್ಲ್‌ಗ್ ಮದ್ಯೋಡು ಓಟೆದ ಸಪೂರ ನಲಿಕೆಡ್ ನೈಪೆರ್, ಬಾರೀ ಕಮ್ಮಿ ತಗ್ಗ್‌ದ ನೀರ ಗಡಿಕ್ "ಕೂರಿ" ದೀಪೆರ್. ಇಂದೆನ್ ತಾರೆದ ಪಜಿ ಜೀಂಕ್‌ರ್‌ಡ್‌ದ್ ಮಲ್ಪುನೆ. ಮೀನ್ ಐನ ಉಳಾಯಿ ಪೊಗ್ಗ್‌ಂಡ ಪಿದಾಯಿ ಬರಿಯೆರೆ ಆಪುಜಿ.

ಮಜಲ್ ಕಂಡೊಲೆನ್ ಪೆಜ್ಜಾದ್ ಬಿತ್ತುನೇ ನೇಜಿ ಅತ್ತ್. ಐಕೆ "ಜಾಳೆ" ಪಕ್ಕಿಲು ಬಿತ್ತ್ ಪೆಜಿಯೆರ್ ಬರ್ಪೊ. ಕನ್ನಡೊಡು "ಗೀಜಗ" ಪಣ್ಪೆರ್. ಅವು ತಾರೆದ ಒಲಿದ ರಡ್ಡ್ ಪುದೆಟ್

ಉಪ್ಪುನ ಸಪೂರದ ಕರೆಡ್ದ್ ಭಾರೀ ಪೊರ್ಲುದ ಗೂಡುನು ತಾರೆದ ಪಜಿಮಡಲ್ದ್ ಕೊಡಿಟ್ ಕಟ್ಟುಂಡು. ಐಟ್ ರಡ್ಡ್‌ನಮುನೆ. ಒಂಜಿ ಅದೆಕ್ ಆಣ್ ಗೂಡು. ರಡ್ಡ್ ಅದೆಕ್ ಪೊಣ್ಣು ಗೂಡು ತೆತ್ತಿ ದೀದ್ ಕಿನ್ನಿ ಮಲ್ಪೆರೆ. ಆ ಸೈಗೆನ್ ವಾ ಬಿರ್ಸಾಡ್ದ್ ಬಿಜ್ಜಾಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಆ ಜಾಳೆಲೆನ್ ಪತ್ಯೆರೆ ಜೋಕ್ಲು ತಾರೆದ ಪಜಿ ಚೀಂಕ್‌ರ್‌ಗ್ ಪೆಲಕಾಯಿದ ಮಯಣೊಲ ಬೀಜೋದ ಎಣ್ಣೆನ ಬೆರೆಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕಂಡೊದ ಪುಣೆಟ್ ಸಾಲಾದ್ ಕುತ್ತದೀಪೆರ್. ಅಯಿತ ಮಿತ್ತ್ ಕುಳ್ಳುಂಡ ಲಕ್ಯೆರೆ ತೀರಂದೆ ಒದ್ದಾಡ್‌ನಗ, ಜೋಕ್ಲು ಪೋಯಿ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಜೀಲೊಡು ಪಾಡ್ಪೆರ್. 20-30 ತಿಕ್ಕುನವುಲಾ ಉಂಡು. ಐನ ಪುಂಡು 200ಡ್‌ದ್ ಮಿತ್ತ್‌ದ್ ಉಪ್ಪುಂಡು ಜಾಳೆ. ಇತ್ತೆ ತುಯ್ಯೆರೆನೆ ಇದ್ದಿ. ಜಾಳೆದ ಗೂಡುನು ಕೆಲವು ಜನೊ ಅಲಂಕಾರೊಗಾದ್ ಇಲ್ಲ ಬಾಕಿಲ್‌ಡ್ ನೇಲ್ಪುವೆರ್!

"ಅಜ್ಜೆರೇ, ತುಳುವೆರ್ ವಾ ಪರ್ಬೊ ಆಚರಿಪುವೆರ್?"

"ಸೋಣ ತಿಂಗೊಳುಡು ಆಣುಲು, ಸೋಣೊ ಶನಿವಾರೊ ಪತ್ತ್‌ಬೆರ್. ಪೊಣ್ಣೆನಕ್ಲ್ ಸೋಣ ಶುಕ್ರವಾರೊ ಪತ್ತ್‌ಬೆರ್. ಸೋಣದ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಗ್ ತೀರ್ಥೊ ಮೀಪೆರ್. ಅಷ್ಟಮಿ, ಚೌತಿ, ಪರ್ಬೊ, ದೀಪಾವಳಿ, ಬಲೀಂದ್ರ ಪೂಜೆ ಕೈಕಂಜಿಲೆಗ್ ತುಡಾರ್ ತೋಜ್ಪಾವುನೆ. ಷಷ್ಠಿ, ಕಾವೇರಿ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ. ಕಾವೇರಿ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಗ್ ದುಂಬುನಾನಿ ಬೈತಮುಟ್ಟೆ, ಬಾರ್ದರಾಶಿ, ಕದಿಕೆಗೆ ಮಾತ ಬೊಳ್ಳುಕಲ್ಲ್ ಜೂರಿಮುಳ್ಳುದೀದ್. ಮನವಾನಿ ಕಣ್ಣೆ ಮುಳ್ಳುದೆತ್ತ್‌ದ್ ಪೂಲಿ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಕೆಡ್ಡಸೊ ಪಂಡ ಭೂಮಿದೇವಿ ಪಿದಾಯಿ ಆಪುನೆಂದ್ ನಂಬ್‌ದ್ ಮೂಜಿ ದಿನ ಭೂಮಿ ಅದಿರಿಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಮಣ್ಣ್ ಜೇಲಿ ಮಲ್ಪುಜೆರ್. ಬಾರ್ ಎಡ್ಪುಜೆರ್. ಮೂಜಿ ದಿನೊ ಭೂದೇವಿಗ್ ತುಳಸಿಕಟ್ಟೆದೌಳು, ಒಂಜಿದಿನೊ ಅರಿ ಪೊತ್ತುದ್ ತಾರಾಯಿತುಂಡು ದೀದ್ ಬಳಸಬೆರ್, ಒಂಜಿ ದಿನೊ ಅಡ್ಯೆ. ಒಂಜಿದಿನೊ ಣುಪು ಕಜಿಪು ಬಳಸುಬೆರ್.

ಸೋಣೊ ತಿಂಗೊಳುನು ದರ್ಮೊ ತಿಂಗಳುಂದು ನೆಂಪು ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಆ ತಿಂಗೊಳುಡು ಪಳ್ಳಿಲೆ ಇಲ್ಲಲ್, ರಾಮಾಯಣೊ, ಭಾರತ, ಭಾಗವತೊವಾಚನೊ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅರ್ಥೊ ಪಣ್ಪೆರ್ ಜನಸೇರುಂಡು. ಪೋಣ್ಣೊನಕ್ಲ್ ಚೆನ್ನೆಮಣೆ, ಪುಟ್ಟು ಗೊಬ್ಬುವೆರ್.

"ಅಜ್ಜೆರೆ-ಇಡೆ ತರೊತ ಜೋಕುಲೆ ಗೊಬ್ಬುವಾಲ ಉಂಡೋ?" ಕೆಲವು ಉಂಡು. ಐಟ್ ಒಂಜಿ ನಿಕ್ ಪಣ್ಪೆ. "ಕಲ್ಲಾಣೊ" ಪಂಡ. ಗೋಂಕುದ ಬೀಜೊನು ಪೊಯ್ಯೆ ಅತ್ತಾಂಡ ಪೊಡಿ ಮಣ್ಣ್‌ನ್ ಒಂಜಿ ಉದ್ದೊಗು ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ಅಂಗಿಲ ಎತ್ತರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಐಟ್ ಈ ಬೀಜೊಲೆನ್ ಸಾಲ್‌ಗ್ ಕಂಪಾವುನೆ. ಒಂಜಿ ಬೀಜೊ ಮಾತ್ರ ಕುತ್ತೆ. ಬಾಕಿದ ಮಾತ ಅಡ್ಯೊ. ದೂರೊಡು ಒಂಜಿ ಗುರ್ತೊ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅಲ್ಪಡ್‌ದ್ ಚಟ್ಟಿ ಕಲ್ಲ್ ಅತ್ತಾಂಡ ಓಡು ತುಂಡು ದಕ್ಕುನೆ. ಆಟ್ ರಟ್ಟಿನ ಬೀಜೊ ಆಯಗ್ ಕುತ್ತ ಉಂತಾಯಿನ ಬೀಜದ ಪುದರ್ "ಕಲ್ಲಿ". ಐನ್‌ರಟ್ಟಾಂಡ ಆ ಸಾಲ್‌ಡಿತ್ತಿನ ಬೀಜ ಪೂರಾ ಆಯಗ್.

'ಇನಿಕ್ ಪಂಡ್‌ನ ಪೂರಾ ಯಾರಂಡೋ? ಯಾರುವುಡೋ. ಬೋಂಡ ನನೊರೊ ಪಣ್ಕೊ'.

'ಆವು ಅಜ್ಜೆರೆ'.

ಮಲ್ಲ ಮನಸ್ಸ್

✍ ಸಂಕಲ ಕರಿಯ ಕೃಷ್ಣ ಸಾಲಿಯಾನ್

ಊರು ಸೇರ್ದ್ ದೀತಿ ದಿನ. ಅಂಗಾರೆದ ಸುಮಾರ್ ಪತ್ತ್ ಗಂಟೆ ಕರಿಕತ್ತಲೆದ ಪೊರ್ತು. ಗುತ್ತುದ ಗುರಿಕಾರೆ, ನಟ್ಟಿಲ್ಲ ಪೂಜಾರಿ, ಮೂಲ್ಯೆರೆ ಮುಂದಾಳ್ ಪತ್ತ್ ಬರಿ ಪತ್ತ್ ಜಾತಿ ಒಟ್ಟಾತಿನಲ್ಪ ಮುಂಡಪ್ಪೆ ದಾನೆ ಸಾನೊಡು ದೀ ಹೋಮ ಕೊರಿ ಎಣ್ಣೆ ಗೆತೊಂಡೆ. ಮೈಕುಂಬಾರವೊಂದು ನೀರಕಟ್ಟೆ ಸೇರೊಂಡೆ. ನೀರ ಧಾರೆ ಮೈಯ್ಯೊತ್ತೊಂಡೆ. ಪಿರಪ್ಪ ನಪ್ಗ ಕೈಕಾರ್ ಜಂಡಿ ಮೈಟ್ ಸಾನ ಸೇರೊಂಡೆ. ಅಂದೊಗು ಗಂಧ ಒಯಿತೊಂಡೆ - ಜಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿಯೆ - ಪಟ್ಟೆ ಸುತ್ತಿಯೆ -ತರೆತ್ರ ಕಟ್ಟಿಯೆ. ಒಂಜಿ ಕೈಟ್ ಮಣಿ ಕಡ್ಸಲೆ, ನನೊಂಜಿ ಕೈಟ್ ಕುಂಚಲ ಪತೊಂಡೆ. ನೆಲ ತೂಯೆ-ಅಕ್ಕಸ ತೂಯೆ-ನಾಲ್ ಬರಿ ನಾಲ್ ಮೂಲೆ ಕಣ್ಣ್ ಮಲೆಮಲೆದ್ ತೂಯೆ. ಹೂಂಕಾರ ಪಾಡಿಯೆ. ಮಧ್ಯಸ್ಥೆರ್ ಪಂಡಿ ಮಧು ಕೇನೊಂಡೆ. ಪೂವರಿ ದಕ್ಯಾವೊಂಡೆ. ಉರಿಪು ವಾದ್ಯೊಗು, ತಾಸೆ ಡೋಲುದ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ಕಲ್ಕ್ ಕಲ್ಕ್‌ದ್ ಲಾಗಿಲಾಗಿದ್ ಕಣ್ಣ್ ಮಲೆಯೆ. ಮೀಸೆ ಕೊಲ್ವಾಯೆ-ಕೈಸೇರಿ ಜೀಟಿಗೆನ್ ತಿಗಲೆಗ್ ದೀವೊಂಡೆ-ನಾಲಾಯಿ ಬುಡಿಯೆ-ಕೈಸನ್ನೆ ಮಲ್ತೆ-ಜಕ್ಕೆಲ್ದ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಕೊರ್ದು ಮಾನಾವೆ ಪಂಡೆ-ಪಿದಯಿ ಬತ್ತೆ-ಸಾನೊಗು ಬಲಿಬತ್ತೆ-ಗೌಜಿಗದ್ದಲೊಡು ನ್ಯಾಯದ ಕಲ ಸೇರೊಂಡೆ, ಪತ್ತ್ ಜಾತಿ, ಪತ್ತ್ ಬರಿ, ಬ್ರಹ್ಮಕುಲ-ತಿರ್ತಕುಲ ಲೆತ್ತ್ ಕೇಂಡಾಡೊಂಡೆ-ಆಯನಾ-ವ್ಯಯನಾ, ದುಸ್ಸನಾ-ಭಾರನಾ, ವಿಷನಾ ಅಮೃತನಾ ಕೇಂಡೊಂಡೆ. ಮಧ್ಯಸ್ಥನ ಮದಿಪುಗು ಖುಷಿ ಪಡೆತೊಂದು ಬಂಗಾರ್ ಮದಿತೊಂಡೆ. ನ್ಯಾಯೊನು ಒರಿಪುವೆ, ಧರ್ಮೊನು ಕಾಪುವೆ. ತತ್ತ್ ನಡತ್ತ್‌ಂಡ ತರೆ ಮಂಡೆ ಪತ್ತಾವೆ ಪಂಡೆ. ದೇಶಾಂತರ ಪೋಪವೆ ಪಂಡೆ-ಅಭಯ ಕೊರೊಂಡೆ. ನ್ಯಾಯೊದ ಪೀಠೊಡು ಕುಲ್ಲುದು ನನದಾನೆ ಎಡ್ಡೆಪಡ್ಕೆ, ನ್ಯಾಯನಕರ ಕೇನರೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ದುಂಬು ಬರಡ್‌ಂಡೆ ಮುಂಡಪ್ಪೆ.

ಬೈಲ್‌ದ ತಿಮ್ಮೆ ದುಂಬುಂತಿಯೆ. ಕಿದೆನಿಲ್ಕೆ ನುಂಗು-ಮೈನಿಲ್ಕೆ ನುಂಗುಂಡೆ. ನಾಗನ ಬೀದಿ-ಶುದ್ಧಾಚಾರೊಡು ಉಪ್ಪಿ-ಕೊರಿ ಗಂಧೊನು ನಾಲೊರ್ಮೆ ತಲ್ತೊನಿ ಪಂಡೆ. ಬಾಕಿಮಾರ್ ರಾಜಣ್ಣೆ ದುಂಬು ಬತ್ತೆರ್-ದಿಂಜೆಲ್ ತನೆತ್ತ ಪೆತ್ತ ಸುಖಸಮಾನ ಪೊರ್ಲುಡು ಇತ್ತಿನಲ್ಪ ಪಾಡಿಕಂಜಿ ಸೈತ್ ಪೋಡುಂಡೆರ್. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸುಡುದೊಂಬುಗು ಮೇಯರೆ ಕಟ್‌ದಿನಲ್ಪ ಸೋಂಕಾತ್‌ಂಡ್. ನನ ಮಿತ್ತ್‌ಗ್ ಅಂಜಾವಂದಿಲೆಕ್ಕ ಯಾನ್ ಕಾತೊನ್ಪೆಂದ್ ಅಭಯ ಕೊರಿಯೆ ಮುಂಡಪ್ಪೆ. ಬರಿಟ್ಟೇ ಉಂತುದು ದೂರುನು ಕೇನೊಂದಿತ್ತಿ ನಾಗಪ್ಪೆ ತನ್ನವೇ ಪೆತ್ತ ರಾಜಣ್ಣನ ದಿಂಜೆಲ್ ತನೆತ್ತ ಪೆತ್ತೊಗು ತಾಡ್‌ದ್ ಬಂಜಿಗ್ ಎಡ್ತಿನೆಟ್ಟಾವರ ಕಂಜಿ ಸೈತ್‌ದ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ್ದ್ ತೆರಿದಿತ್ತಿನಾಯೆ ಅಡೆಗೆ ಮೋನೆ ದೆಂಗಾಯೆ.

ನನ ದಾನೆ ದೂರು ದುಕ್ಷನ, ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನ ಮುಗಿಂಡ್‌ಂದಾನಗ ಬತ್ತ್‌ದೆತ್ತಿಯೆರಡೆಗೆ ನೆರೆತ್ತ ಊರುದ ಕೊಡಪ್ರಾರ ಪೆರಿಯಣ್ಣೆ. ಪರವೂರ ಜನ - ದಾದಪ್ರೋ ಕಷ್ಟ ಬತ್ತ್‌ದುಪ್ಪೊಡು ಪಂಡೆರ್ ಮಧ್ಯಸ್ಥೆರ್. ಆವಡ್ ಮಲ್ಲೆತ್ತ್, ದುಂಬು ಬರಡ್ ಪಂಡೆ ಮುಂಡಪ್ಪೆ. ಪೆರಿಯಣ್ಣೆ ಕೂಡಿ ಜನಕ್ಲೆ ನಡುಟ್ಟು ಸಾದಿ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್. ದೈವದ ಬರಿ ಸೇರೊಂಡೆರ್. ದೂರೊಡ್ದು ಬತ್ತ್‌ದೆ-ಎನ್ನಂಜಿನಂಜಿನ ಕೆಲಸ ನಡತ್ತ್ ಪೋಂಡು. ಈ ದೈವ - ಪೂರಲ ತೆರಿದಿನಾಯೆ. ಸತ್ಯದ ನುಡಿ ಕೊರುವ ಪನ್ಪಿ ಧೈರ್ಯೊಡು ಬತ್ತೆಂಡೆರ್. ಮುಂಡಪ್ಪೆ

ಪೂಂಗುಟ್ಟಿಯೆ. ನೆಲ ತೂವೊಂದಿತ್ತಿನಾಯೆ ದಿಷ್ಕ ಪಂಡ್ದ್ ತರೆದೆರ್ತ್ ಎದುರುಗು ತೂಯೆ...ತೂಯೆ...

ಕುಂಬರು ಮೈ ನನಲಾತ್ ಕುಂಬರ್ಂಡ್. ನಾಲಾಯಿ ಅಡ್ಡ ಬೂರುಂಡು. ದೊಂಡೆವ ಪಸೆ ಆಜಿಂಡ್. ಮೋನೆಡ್ ಬೆಗಪು ಜತ್ತ್ಂಡ್. ಮಣೆಕಟ್ನಲೆ ಕೈಟ್ ಉಂತುನ ಬಂಗ ಆಂಡಲ, ತಿರ್ತ್ ಬೂರ್ದು ಪೋಂಡ ಊರು ಅಪಶಕುನ ಪಂಡ್ದನ್ನು ಎನ್ನ್‌ದ್ ಆಯಿನಾತ್ ಧೈರ್ಯೊಡು ಮೈನ್ ಬಲ ಮಲ್ತೊಂದು ಗಟ್ಟಿ ಪತೊಂಡೆ-ಸ್ವಾಮಿನ್ ನೆನೆತೊಂಡೆ-ಮಾನೊನು ಕಾಪುವನಾ ಗೆಪ್ಪುವನಾ ನಿಕ್ಕೇ ಸೇರ್ದಿನ ಪನೊಂದು - ದಾನೆಗೆ..ದಾನೆ ಕಷ್ಟ ಬತ್ತ್‌ದೊದಗ್ಂಡ್ಂಡ್ ಮಧ್ಯಸ್ಥೆರೇ ಪಂಡ್ದ್ ಕೇಂಡೆ ದೈವೊಗುಂತುದಿ ಮುಂಡಪ್ಪೆ. ದೈವಡ ಪಂಡೆರ್ ಹಿರಿಯಣ್ಣೆ - “ಕೋಡೆ ಕಾಂಡೆವ ಪೊರ್ತು - ಪತ್ತ್‌ಸಾರ ರುಪಾಯಿದ ಕಟ್ಟ್‌ನ್ ಕನತ್ತ್ ಏಪಲ ದೀಪಿನಂಚ ಜಾವಡಿದ ಕಬಾಟ್‌ಡ್ ದೀಯೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಪೊರ್ತುಡು ಪೆದ್ದ್‌ದ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಡಿತ್ತಿ ಮಗಲೆನ್ ಲೆತೊಂದು ಬರೊಡುಂದು ಕಂಡನೆ ಜೊಡೆದಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗ್ ಪೋಯ. ಗಡಿಬಿಡಿಟ್ ಕಾಸ್ ಕಬಾಟ್‌ಡೆ ಒರಿದ್ ಪೋಂಡು. ಪಿರಪ್ಪ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕಾಸ್ ತೂನಗ ಕಾಸ್ ಇಜ್ಜಿ. ಇಲ್ಲದ ಕೆಲಸದಾಯೆ ಎಂಕಲ್ನ ಒಟ್ಟುಗೇ ಬತ್ತಿತ್ತೆ. ಒಕ್ಕೆಲ್ದಿತ್ತಿನಾಯೆ ಒರಿ ಭಾರೀ ನಂಬಿಕೆದಾಯೆ. ಐಟ್‌ಲ ಆನಿಯೆ ಆಯನ ಮಗಲ್ನ ಮದಿಮೆಗ್ ದಿಬ್ಬಣ ಪತೊಂದು ಪೋದಿತ್ತೆ. ಏರೆಡ ಕೇನುನು-ಓಲು ನಾಡುನು ಪಂಡ್ದ್‌ಪ್ಪುನಗ ಮುಲ್ಪ ದೈವ ದರ್ಶನವ ಸುದ್ದಿ ತಿಕ್ಂಡ್. ನಿನಡನೇ ಕೇನ್‌ದ್ ತೆರಿಗಂದ್ ನಿನ್ನೆದುರು ಬತ್ತ್‌ದುಂತುದೆ. ನಿನ್ನ ಕಲೆಕಾರ್ನಿಕೊನು ಒರಿತೊನ್ಪ ಪನ್ಪಿನ ಮಲ್ಲ ವಿಶ್ವಾಸ” ಪಂಡ್ದ್ ಮುಗಿತೆರ್ ಹಿರಿಯಣ್ಣೆ.

“ಮಧ್ಯಸ್ಥೆರೇ, ಕೂಡಿ ಕೂಟ ಅಗಪರೆ ಬುಡಿ, ಪರಿಕೊಡಿ ಜಾವರೆ ಬುಡಿ, ಪಾಡಿ ನುಪ್ಪುನು ಉಣರೆ ಬುಡಿ-ಮಾನನಾ ಪ್ರಾಣನಾ-ಒರಿಪುವನಾ ಗೆಪ್ಪುವನಾ-ಪತಿಮಾಣೆ ಎಡ್ಡಿಡ್ ಬುಡಿ, ಲೆಕ್ಕಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಜಿ ಗಂಟೆದುಲಯಿ ಕಂಡಿನೇರೆ ಆದುಪ್ಪಡ್, ಕಾರಣ ಒವ್ವೇ ಆದುಪ್ಪಡ್-ಕಾರ್‌ಗಡ್ಡ ಬೂರಾವೆ. ಕಾರ್‌ಗಡ್ಡ ಬೂರಾವೆ. ಅತ್ ಮಲ್ತ್‌ಜಿಂದಾಂಡ ಎನ್ನ ಕಲೆ ಕಾರ್ನಿಕೊಗು ಕಳಂಕ್ ಬತ್ತ್ ಪೋವಡ್-ದೈವದ ಪುದರ್‌ಗ್ ಕಪ್ಪುಕಲೆ ಬೂರಡ್” ಭಾರೀ ಆವೇಶೊಡು ಪಂಡಿನ ಮುಂಡಪ್ಪೆ, ಪತ್ತ್‌ಲೆ ಗಂಧಾಂದ್ ಇರೆ ಗಂಧೊನು ಕೊರಿಯೆ. ದೈವದ ನುಡಿಕೇನ್‌ದ್ ಮೈಕೊಲ್ಪೆರ್ಂಡ್ ಸೇರ್ದಿ ಜನಕ್ಲೆಗ್. ದೈವದ ನುಡಿ ಫಲಿತ್ತ್ ಬರಡ್ಂದ್ ಮನಸ್ಸ್‌ಡೇ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್.

ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆದ ಪೊರ್ತುಡು ಹೆರಿಯಣ್ಣೆ ಒರಗು ಕುರ್ಜಿಡ್ ಕುಲ್ಲುದು ಗುರ್ಕಾರ್ದಿ ಮಲ್ತ್ ಕೊರಿ ಜಾನ್ ಪರೊಂದಿತ್ತಿ ಪೊರ್ತುಡು ಪಾರೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಆರೆನ ಕಾರ್‌ಗಡ್ಡ ಬೂರಿಯೆ ಮುಂಡಪ್ಪೆ. ‘ದಾದಾಂಡ್ ಮುಂಡಪ್ಪ, ಏರೆಡ್ದ್ ದಾನೇಂಡ್ ಪನ್'ಂದ್ ಪನೊಂದು ಲಕ್ಕಾದುಂತಾಯೆರ್ ಹಿರಿಯಣ್ಣೆ. ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಕಣನೀರ್ ಜತ್ತೊಂದು ಪೋಂಡು ಮುಂಡಪ್ಪುಗ್. ದೊಂಡೆ ಕಟ್ ಕಟ್‌ದ ಪಂಡೆ “ಧನಿಕ್ಲೇ, ಈರ್ ದೇವೆರ್ ಧನಿಕ್ಲೆ! ಈ ಅಲ್ಪನ ತಪ್ಪುನು ಮಾಪು ಮಲ್ಪೊಡು. ಕೂಡಿ ಸಭೆಟ್ಟ್ ಎನ್ನ ಮರ್ಯಾದಿ ಒರಿತ್ತಿನಾರ್ ಈರ್. ಯಾನ್ ಈತ್ ಮಲ್ಲ ತಪ್ಪು ಮಲ್ತ್‌ತ್ತ ಪಂಡ್ದ್ ದು:ಖೊಡು, ಅವಮಾನೊಡು ಬೆಯ್ಯೊಂದುಲ್ಲೆ. ಎಂಕ್ ಬೇತೆ ಉಪಾಯನೆ ಇಜ್ಜಾಂಡ್ ಧನಿಕ್ಲೆ. ಭಾರೀ ಖುಷಿಟ್ಟ್ ಎಂಕ್ಲೆ ಬಡಪತ್ತ್‌ಗ್ ಒದಗ್ ಬತ್ತಿನ ಆಣಗ್ ಎನ್ನ ಮಗಲೆನ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಆಸೆಡ್ ದಿಬ್ಬಣ ಪತೊಂದು ಪೋಯೆ. ಎನ್ನ ಗ್ರಹಚಾರನ, ಪೊಣ್ಣನ ನಶೀಬುವಾ, ಪಾತೆರ ಆದಿತ್ತಿನ ಇರ್ವಸಾರ ಬದಿಟ್ಟ್ ಪತ್ತ್ ಸಾರೊನು ಕೊರುದು, ಬಾಕಿದ ಪತ್ತ್ ಸಾರೊನು ಸಂದಾವರೆ ಒಂಜಿ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಪುರ್ಸೊತ್ತು ಕೊರ್ದಿತ್ತೆ ಆಣ್. ಆಂಡ ದಾನೆ ಮಲ್ಪುನು.

ಕೂಡಿ ಚಪ್ಪರ, ಕುಲ್ಲುದಿ ಮಣೆಟ್ಟೇ ಕರಿಮಣಿ ಕಟ್ಟೊಂಡ್ಡ ದುಂಬು ಪತ್ತ್‌ಸಾರ ಇತ್ತೆನೆ ತಿಕ್ಕೊಡು ಪಂಡ್ದ್ ಹತಮಲ್ತ್‌ದ್ ಲಕ್‌ದ್ ಪೋವರೆ ತೂಯೆ. ಮಾನ ಮರ್ಯಾದೆ ಪೋಪುಂಡೆ. ದಾನೆ ಮಲ್ಪುನು ಪಂಡ್ದ್ ಎಂಚ ಪನ್ನಗಲ ಆಣ್ ಕೇನಂದಿನಪಗ ಧನಿ ಕೈ ಬುಡಯೆರ್ ಪನ್ಪಿ ಭರವಸೆಡ್ ಇರ್ನ ಇಲ್ಲಗ್ ಪಾರೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ ನಿಕುಲು ಏರ್ಲಾ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಅವ್ವೇ ಪೊರ್ತುಡು ಈರ್ ದುಂಬಿನಾನಿ ಕನತ್ತ್‌ದ್ ಕಾಸ್‌ನ್ ಕಬಾಟ್‌ಡ್ ದೀದಿತ್ತಿನೆನ್ ತೂದಿತ್ತಿನ ಯಾನ್, ದುಂಬುಪಿರವುದ ತೂವಂದೆ ಇಲ್‌ಪ್ಪೊಗ್ಗುದು ಕಾಸ್‌ನ್ ಪತೊಂದು ಪೋದು ಆಣಗ್ ಕೊರಿಯೆ. ಅಲ್ತ್‌ದ್ದೇ ದೈವ ದರ್ಶನೊಗು ದಿನ ಆತಿನಡೆ ಪಾತೆರ ತಪ್ಪಾವರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಪಾರೊಂದು ಪೋಯೆ. ಇರೆಡ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮಾಪು ನಟೊನ್ನಾತ್ ಪುರ್ಸೊತ್ತು ತಿಕ್ಕಂದೆ ಪೋಂಡು. ಆಂಡಲ ಈರ್ ಮಲ್ಲ ಮನಸ್ಸ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದೈವ ದರ್ಶನದಲ್ಪ ಕೂಡಿ ಸಭೆಟ್ಟ್ ಯಾನ್ ಪಂಡಿ ಪಾತೆರ ಅರ್ಥ ಮಲ್ತೊಂದು ಎನ್ನ ಮರ್ಯಾದೆನ್ ಒರಿತ್ ಕಾತರ್. ನನ ಎಂಚಾಂಡಲ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಇರೆನ ಕಾಸ್‌ನ್ ಸಂದಾಪೆ. ಇಂದೇ, ಇರ್ನ ಕಾರಡಿಕ್ಕ್ ಬೂರುವೆ. ಒರಿಪುನ ಗೆಪ್ಪುನ ಇರೆಗೆ ಸೇರಿಸವು" ಪಂಡ್ದ್ ಪಿರಪ್ಪ ಅಡ್ಡ ಬೂರಿಯೆ ಮುಂಡಪ್ಪೆ.

"ಈ ಕಾಸ್ ಕಂಡಿನಿ ಅಂದಾಂಡಲ, ಐಡ್ದಾವರ ಒಂಜಿ ಪೊಣ್ಣನ ಬಾಳ್ವೆ ಒರಿಂಡ್. ಆತೆ ಅತ್ತ್ ತಪ್ಪು ಒತೊಂದು ಮಾಪು ಕೇನೊಂದುಲ್ಲ ಈ ಲಕ್ಕ್‌ಲ" ಪಂಡೆರ್ ಮಲ್ಲ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಧರ್ಮಾತ್ಮೆ ಹಿರಿಯಣ್ಣೆ. ಏರ್ ಎಂಚ ದಾನೆ ಕಥೆ ಪಂಡ್ದ್ ಗುಟ್ಟುದೇ ಒರಿಂಡಲ, ದೈವ ಪಂಡಿ ಪಾತೆರ ಕೊರಿ ಗಡುತ್ತ ಉಲಯಿ ಹಿರಿಯಣ್ಣನ ಕಾಸ್ ಪಿರ ತಿಕ್‌ಂಡ್‌ಗೆ ಪಂಡ್ದ್ ಪ್ರಚಾರ ಆದ್, ದೈವದ ಕಲೆ ಕಾರ್ನಿಕೊನು ಪುಗರೊಂಡೆರ್ ಜನಕ್ಲು.

ತುಳುನಾಡ ಗೀತೆ

ಬಿ. ಮೋಹನಪ್ಪ ತಿಂಗಳಾಯೆರ್

ಜಯ ಜಯ ಜಯ ತುಳುವ ಸೀಮೆ ಅಪ್ಪೆನಾಡ್‌ಗೇ
ಜಯತು ನಂಕ್ ಜನ್ಮ ಕೊರ್ತಿ ಪುಣ್ಯ ಭೂಮಿಗೇ
ನೇತ್ರವತಿ ಕುಮಾರಧಾರಿ ಪುಲನಿ ಫಾಲ್ಗುಣೀ
ಶೀತ ಸ್ವರ್ಣ ಸುದೆಳು ಚಂದ್ರ ಗಿರಿ ಪಯಸ್ವಿನೀ । ಜಯ ।

ಪುದರ್ ಪೋಯಿ ಈ ಸುದೇಳು ಘಟ್ಟದ ಮುದೆಲ್‌ಡೇ
ಜತ್‌ದ್ ಬರ್ಪಿ ಪೊರ್ಲು ದಾನೆ ಬೈಲ್ ಸೀಮೆಡೇ । ಜ. ।

ಮುಡಯಿ ಘಟ್ಟ ಸೀಮೆ ಗಡಿಟ್ ಪುಲ್ಯ ಆಪಿನಾ
ಪಡ್ಡಯಿ ಕಡಲ ಗಡಿತ ಶೋಭೆ ಪೊರ್ತು ಕಂತುನಾ । ಜಯ ।

ಕನಡ ಕೊಂಕಣಿ ಮರಠಿ ಮಲಿಯಾಳಿ ಬಾಲೆಲೇಗ್‌ಲಾ ।
ಉನುಪು, ಪೊದೆಪು ಕೊರುದು ಸಾಂಕು ಪುಣ್ಯ ಸಾಧ್ವಿಗೇ । ಜಯ ।

ಜಲ ಸಮೃದ್ಧಿ ಫಲ ಸಮೃದ್ಧಿ ಪಚ್ಚೆ ಪೈರೊಳೊ ।
ತುಳುವ ದೇವಿ ತುತ್ತು ಪೊದೆಪು ಆದ್ ಮೆರೆಪೊಳೊ । ಜಯ ।

ಪೊಸ ಅಂಗಿ?

✍ ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ

ಸೊಸಂತ್ರೊ ತಿಕ್ಯೆರೆ ಏತೋ ದುಂಬು
ಕಡಲ ಪುಡೆತ್ತ ಕುಡಾರಿ ರಾಮೆ ತಡಿಲಾದ್ ಗುಡುಗ್ಯೆರ್
ಪೊಸ ಅಂಗಿ ಬರ್ಪುಂಡು ಪೊಸ ಅಂಗಿ
ಪರ ಅಂಗಿ ಪೋಪುಂಡು ಪರ ಅಂಗಿ
ರಂಗ್ ಬಿಂಗ್ ಡಿಂಗ್‌ದಂಗಿ ಪೊಸ ಅಂಗಿ,
ಪೊಸ ಅಂಗಿ ಬರ್ಪುಂಡು ಪೊಸ ಅಂಗಿ
ಪನಿಲ ಮಸ್ಕಂದಿ ಪೊಸ ಅಂಗಿ,
ಪೊಸ ಅಂಗಿ ಬರ್ಪುಂಡು ಪೊಸ ಅಂಗಿ.

ಆಸೆಡ್ ನಲಿತ್ತೊ ಎಂಕುಲುಲಾ,
ಪೊಸ ಅಂಗಿ ಪಾಡುನ ಸಡಗರೊಡು,
ಆರ್‌ಲ ನಲಿತ್ತೆರ್ ಸಂತೆಸೊಡು.
ಪೊಸತ್ತ್‌ನ್ ಎದ್ರೊನು ಉಲ್ಲೇಸೊಡು,
ಸೊಸಂತ್ರೊ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕರಿಂಡೊರ್ಸೊ ಐವ್ರೊ,
ಬತ್ತ್‌ಂಡೆ ಪೊಸ ಅಂಗಿ?

ನಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟೊಗು ತಿಕ್ಕನಿ ನಂಕ್,
ಪರೆಂಗಿಲು ಬುಡು ಪೋಯಿ ಪರ ಅಂಗಿ,
ಸುರಾಲ್, ಕಾಚಾ, ಕೆಕ್ಕಿ ಕೋಮಣೊ.
ಐಕ್ಕೆ ಪೊಲ್ಲು ಕಟ್ಟ ಪಾಡೊಂದು
ತುತ್ತು ಪುದೆಪ್ಪುನಿ ನಮೊ ಇನಿಲಾ.

ಬಾರ್ಗವನಾಸೆ ಕನ ಅಂಡೇ?
ನಮನ ಉಲ್ಲೇಸೊಗು ಬಿರಿ ಬೂರ್‌ಂಡೇ?
ಪೊಸ ಅಂಗಿ ಬರುವೇ ನನ ಅಂಡಲಾ?

ಬರ್ಯೆರೆಯಾವು-ಆಂಗ್ಲಾನುಕರಣೆ ಪೋಯ್ಯಾನಿ,
ಅಕುಲೆನ ರೀತಿನ್ ಬುಡ್ಪಾನಿ - ಹಿಂದೂ ರೀತಿ ರಿವಾಜಿದ ಕೊಡಿಪರ್ರಾನಿ.

(ಡಾ. ಕೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್ 50 ವರ್ಷ ದುಂಬು ಸಾವಿರ ಮಿಲಿಯ ನಾಟಕೊಡು ಪಂಡಿನ ಪದೊನು ನೆನೆತೊಂದು)

ಸುರಾಲ್=ಪ್ಯಾಂಟ್, ಕಾಚಾ=ನಿಕ್ಕರ್, ಬಿರಿ=ಬ್ರೇಕ್, ಕೆಕ್ಕಿಕೋಮಣೊ=ನೆಕ್‌ಟೈ, ಕೊಡಿ=ಪತಾಕೆ

ಪನ್ಲೆ ಒಂಜೇ ಸೊರೊಟು - ತುಳುನಾಡ್

ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ

ಕೆಸರೆಗಂಗೆದ ತೀರ್ತೊ, ಬೆಗರೇ
ಪಂಚಗವ್ಯದ ಪುಣ್ಯ ನೀರ್,
ಕಾಡ್ ಮುಳ್ಳೇ ಪಾವಡೆದ ನಡೆ
ದೊಂಬು ಬರ್ಸೊನೆ ಅಪ್ಪೆ ಪೇರ್

ಕಲ್ಲ್‌ದಪಾ೯ಡ್, ಮಣ್ಣ್‌ಗರ್ತ್‌ದ್
ಏರ್‌ತಿಗಲೆದ ಗಟ್ಟಿಡ್
ಬಾರ್ ಬಂಗಾರ್ ಕುರಲ್ ಬೆಂದೆರೊ
ನೆತ್ತರುರ್ಕುನ ರಟ್ಟೆಡ್.

ತಾರೆ ತಾರಿದ ಅಮುರ್ತೊದಾರೆಡ್
ಬಂಜ ಬಾಜೆಲ್ ತೀರ್‌ಂಡ್
ಗಂಧಸಾಲೆದ ಸುಪ್ಪು ಉಂಡ್‌ದ್
ಸಕ್ತಿ ಜೀವೊಗು ಸೇರ್‌ಂಡ್.

ತೆರೆತರೆಸ್ ತೊರಿತೊಂದು ಒಚ್ಚಿದ್
ಓಡೊ ನೀರ್‌ಡೆ ನೀಂದ್ಯೆರ್
ಕಡಲ ಕಂಡೊದ ಬೆನ್ನಿ ಮೆಚ್ಚಿದ್
ಬಲೆ ಬುಲೆಸ್ ಸಮೊ ಬೆಂದೆರ್.

ಬಕುತಿ ಬೊಳ್ಸೆಯ್ ತುಲಿತ್‌ಮುರ್ಕುಂಡು
ಮಂತ್ ಕಿಟ್ಣನ ಒಡಿಪುಡು;
ಸಾರೊ ಕಮ್ಮೊದ ಬಸದಿ, ಗೊಮ್ಮಟ
ರೂಪು ಶಿಲ್ಪೊದ ಪೊರ್ಲುಡು

ಕಡಲಕಳುವೆರ್ ಪೊರ್ಚುಗೀಸೆರ್
ಕುಡಲ ದೂರುಗುಜತ್ತೆರ್
ಮಾರಿಯಮ್ಮಗ್ ರಾಣೆಯಬ್ಬಗ್
ಕೊರಿಯೆರಕುಲೆನ ನೆತ್ತೆರ್.

ಕೋಟಿಚೆನ್ನೆಯೆರಮರ್ ವೀರೆರ್
ಪೂಜೆ ಪಡೆಯೆರ್ ತಾನೊಡು
ಪಾತೆರೊಗುತಪ್ಪಂದೆ ನಡತೆರ್
ದೇವ ಪೂಂಜೇರ್ ಪುದರ್‌ಡ್.

ಕಡಲ್‌ದಾಂಟ್ಯೆರ್ ಬಾನನೀಂದ್ಯೆರ್
ಸಾಮಿಬಕುತಿದ ಸಕ್ತಿಡ್
ಮಣ್ಣ್ ಮುಕ್ಕ್ಂಡ್ ಲಂಕೆ, ಪೊಂಜೊವೆ
ಮುಕ್ಕೊಮುರಿ ತೂಲಕ್ಕ್‌ಂಡ್.

ನೂಮಜನ ಕೌರವೆರ್ ಸಂದ್ಯೆರ್
ಐವೆರೊರಿಯೆರ್ ಪಾಂಡವೆರ್,
ಆಟ ಕೂಟೊಡು ನೀತಿ ಕಲ್ತೆರ್
ಸತ್ಯ ಧರ್ಮೊನ್ ಕಾತೆರ್.

ಓಲುನಿತ್ತ್ಯೊಲದಾನ ಧರ್ಮೊಡು
ನೇಮ ನಡವಳಿ ನಡತುಂಡೊ
ಅವ್ವು ದೂಪೆದ ಮಣ್ಣ ರಾಸಿಡ್
ಏರೊ ಬುಲಿಪ್ಪೆರ್-ಕೇನುಂಡೊ?

ಓಲು ಅಜಿಲೆರ್ ಚೌಟ ಬಂಗೆರ್
ಪಟ್ಟೊ ಏರಿ ಮಣೆ ಏರ್ಯೆರೊ
ಅವ್ವು ರಾತ್ರೆಗ್ ತೂಟೆ ತೋಜುಂಡು
ಗಗ್ಗರೊನೆ ಜಣಜಣೆಪುಂಡು.

ಇಲ್ಲ್ ಎನ್ನವು, ಮಣ್ಣ್ ಎನ್ನವು
ನಾಡ್‌ನಡೆ ನುಡಿ ಎನ್ನವು
ಮಾತೆರ್‌ಲ ಪಾತೆರುವೆ ರಿಂಜನೆ
ಎಂಕೊ-ಬಾಗ್ಯೊದ ವಂಚನೆ.

ಅಂಜಿ ತೆಲುಗೆರ್, ಇಂಜಿ ಕನಡೆರ್
ಎಂಚ ತುಳುವೆರ್ ಮೆರೆಪೆರ್
ಕಣ್ಣೆದುರೆ ಕೇರಳಲ ಕೆಲೆಪುಂಡು
ಎನ್ನ ತುಳುನಾಡ್ ಬಲಿಪುಂಡು

ಪರಿಪುಕಟ್ಟುಜಿ ರಡ್ಡ್ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್
ಈ ಪಯಸ್ವಿನಿ ನೀರ್‌ಡ್
ಸಹ್ಯಗಿರಿ ಸಿರಿಮುಡಿಯೆ ಸಡಿಲ್‌ಂಡ್
ಕಡಲ್ ನುರೆನುರೆ ಕಾರ್‌ಂಡ್!

ಏರೆನ್‌ಲ ಎಂಚಿನೆಕ್ ದೂರೊಡು?
ಮೆಗಿಪಲಯೆ ನಮೊ ಸೇರೊಡು
ಪಲ್ಪಿ ತಂಗಡಿ ಜತೆಟ್ ತೋಜೊಡು
ಅಪ್ಪೆ ಕಣನೀರ್ ಮಾಜೊಡು.

ತುಳುವಬಾಸೆದ ಪೊರ್ಲು ತೆರಿಯೊಡೊ?
ಪಾಡ್ದನೊದ ದನಿ ಏರಡ್!
ನಟ್ಟಿನೇಜಿಡ್ ಪನ್ಲೆ ಓಬೆಲೆ
ಉಂತುದಾ ಸೊರೊ ಕೇನೊಡು!

ಏರದೀಕೊಡಿ ಎತ್ತರೆತ್ತರೊ
ಮುಟ್ಟಡೀದನಿ ಬಾನೊಗೆ
ಪನ್ಲೇ ಒಂಜೇ ಸೊರೊಟು-ತುಳುನಾಡ್
ಎದ್‌ರ್ ಬರ್ಪೆರೊ ಏರ್‌ಗೆ?

ಯೆನ್ನಜ್ಜೆ ಕಾರಂತಜ್ಜೆ

✍ ಗುಂಡಿ ಬೈಲು ಶ್ರೀನಿವಾಸ

ನಾಲ್ ಕಮ್ಮಿ ನೂದು ವರ್ಷ
ಹೆಚ್ಚಿ ಕಮ್ಮಿ ಶತಮಾನ
ತೂಯಿನ ಮಹಾಪುರುಷೆ ಯುಗಪುರುಷೆ
ನಮ್ಮಜ್ಜೆ ಕಾರಂತಜ್ಜೆ.

ಮೊರನಿ ಮೊರನಿ ಒಂಜಿಕೈಟ್ ಊರುಕೋಲು
ಕಚ್ಚದ ಕುಚ್ಚಿನನೊಂಜೈಟ್
ಪೈರನ್ ಅಂಗಿ ಪಾಡೊಂದು
ಹೆಚ್ಚುದ್ದಲ ಅತ್ತ್ ಕುದ್ಯಲ ಅತ್ತ್
ಪೊರ್ಲುದಮೈಕಟ್ಟ್‌ದ ಹದ್ದ್‌ಡ್‌ನಡಪುನ
ಪೊದ್ದೊಳ್ ಪುಡಯಿಲಕ್ಕ
ಪಟಪಟ ಪಾತೆರುನ ಅಜ್ಜೆ
ಯೆನ್ನ ಕಣ್ಣ್ ಕಟ್ಟಿಲಕ್ಕುಂಡು.

ನಿಷ್ಠುರವಾದಿ ಯೆನ್ನಜ್ಜೆ
ಮೋನೆತೂದು ಮಣೆಪಾಡುನಾರತ್ತ್
ಇಜ್ಜಿ ಹಂಗ್ ಯೇರೆನ್ಲಾ ಮುಲಾಜಿ ಅರೆಗ್
ಸತ್ಯೊಗು ತರೆ ತಗ್ಗವುನ ಅಜ್ಜೆ
ಸತ್ಯೊನು ಮೋನೆ ಹಾಕುಲಕ್ಕ
ಕಡ್ಡಿಮುಯ್ಯಿತಿಲಕ್ಕ ಪಾತೆರುನಾರ್
ಯೆನ್ನಜ್ಜೆ ಕಾರಂತಜ್ಜೆ.

ಲೋಕ ಜ್ಞಾನೊಡು ಈ ಲೋಕೊಡು
ಅರೆಗ್ ಆರೆ ಸಾಟಿ
ಕಲೆ ಬರವು ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನದ
ಉಲಯಿ ತಾನಾದ್ ಕಡೆದ್ ಪುಂಟುದು
ರಸದೆತ್ತ್ ತೋಜಯಿನ ಮಹಾನ್‌ಭಾವೆ
ಲೋಕದ ಮಾಮಲ್ಲ ಶಕ್ತಿವಂತೆ
ಯೆನ್ನಜ್ಜೆ ಕಾರಂತಜ್ಜೆ.

ಬೆರೆಲ್ ತೋಜವುನ ನರಮಾನಿ ಆರತ್ತ್
ಗೆಯ್ತ್ತ್‌ದ್ ಗೆಲ್ತ್‌ದ್ ಅನುಭವೊಡು

ಪಂತಿನಾರ್ ಸಾದಿ ತೋಜಯಿನಾರ್
ಮಲ್ಲ ನರಮಾನಿ ಯೆನ್ನಜ್ಜೆ ಕಾರಂತಜ್ಜೆ.

ಜೋಮನಮುಡಿಕ್ ದನಿ ಕೊರಿಯೆರ್
ಮೂಕಜ್ಜಿನ ಕನ ಬುಡ್ಪದ್ ಪಂಡೆರ್
ಕುಡಿಯರ ಕೂಸುಸು ಲಕ್ಕಯೆರ್
ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವೊಗು ಜೀವಕೊರಿಯೆರ್
ನುಡಿಲಕ್ಕನೆ ನಡತ್ ತೋಜಯಿನ
ಕಡಲತಡಿದ ಭಾರ್ಗವೆ
ಈ ಶತಮಾನದ ಅಪರೂಪದ
ಸತ್ವದ ನರಮಾನಿ ಯೆನ್ನಜ್ಜೆ ಕಾರಂತಜ್ಜೆ.

ಸಿಂಗಾರ್ ಸಾಧನೆಗ್ ಸಂದ್‌ಂಡ್
ಗೌರವ ಮರ್ಯಾದಿ ಸಮ್ಮಾನದ
ಸಾಲೇಸಾಲ್
ಬಯಕ್‌ದ್ ಬತ್ತಿನತ್ತ್ ಅವು
ಅರಸೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ ಅಜ್ಜನ್.

ಇತ್ತಿನಾಯೆ ದಾಂತಿನಾಯೆ
ಕಲ್ಪಿನಾಯೆ ಕಲ್ಪಂದಿನಾಯೆ
ಮಲ್ಲಾಯೆ ಎಲ್ಯಾಯೆ
ಪನ್ಪಿ ಭೇದ ದಾಂತಿ
ಸಮ ಭಾವದ ಶಾಂತಿಸಾಗರಮೂರ್ತಿ
ಯೆನ್ನಜ್ಜೆ ಕಾರಂತಜ್ಜೆ.

ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಗ್ ಪನಿಲಕ್ಕ
ಲೋಕೊಗು ಬೆರಿಪಾಡಿಯೆರ್
ಸ್ವರ್ಗ ಸಂದಿಯೆರ್
ಬೆರಿಟ್ ನಗನಾಣ್ಯ ದುಡ್ಡುಬಂಗಾರ್
ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿ ಬುಡ್ದು ಪೋತಿಜೆರ್
ಲೋಕದ ಕತ್ತಲೆಗ್
ತುಡರ್ ಪೊತ್ತದ್ ಪೋತೆರ್
ಉಪ್ಪೊಡು ಎಚ್ಚರಿಕೆಡ್ ನಮ
ಆ ತುಡರ್ ತೆಕ್ಕಂದಿಲಕ್ಕ ಅನುದಿನಲಾ.

ಅಜಿಪ

✍ ಆನಂದ ಕೃಷ್ಣ

ಪತ್ತನಾಜೆದ ಮಿತ್ತ್ ಪತ್ತ್‌ಪತ್ತೊಂಜಿ ಕರಿನ ಕಾರ್ತೆಲ್
ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಪಡ್ಡೆಯಿದ ಬೊಳ್ಳಿ ನಾಡ್ನಗ
ಬಾನ ಇಡೀ ಕಟ್ಟ್‌ದಿನ ಅಣೆಕ್
ಬೊಳ್ಳಿಲೆನ ಬೊಟ್ಟು ಚಂದ್ರದೇವೆರೆನ ಕೊಪ್ಪು
ಬರ್ಸವಲೆಕ ಜತ್ತ್‌ಬತ್ತಿನ ತಿಂಗೊಳ್ದ ಬೊಳ್ಪು
ಮಣ್ಣ್‌ಡಿಡೀ ಕಂಗ್ ತಾರೆದ ಪಜಿರಕಿರಿ
ಗಾಳಿದೇವೆರೆನ ಗಗ್ಗರ ಪಿಂಗಾರ ಕೇಪುಳದ ಸಿಂಗಾರ
ತೆಡಿಲ್ ಮೆಂಚಿದ ಮಣಿಕಟ್ಟಲೆಡ್
ನೇಮೊದೆಚ್ಚಿಡಾಯೆ ಎನ ಇಲ್ಲ ದೈವ ಆದಿಮಲರಾಯೆ.

ಕಣ್ಣ್ ಪೊಜೆಕ್‌ದ್ ಕನ್ನಡಿಡ್ ತೂನಗ
ಬೊಳ್ಳಿ ತರೆಕುಜಲ್ ನೆರಿಬೂರಿ ಮೋನೆ
'ನನಲಾ ಅರ್ತಿಕೀರ್ತಿದ ಮರ್ಲ್ ಬುಡ್ತ್‌ಜಾ?'
ಕೇಂಡಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್
ನಕ್ಕ್‌ನಕ್ಕ್‌ದ್ ತಿಂದಿ ಚ್ಯವನಪ್ರಾಶ ಕೂಷ್ಮಾಂಡಲೇಹ
ಮೊಸೆವಡಿಟ್ಟ್ ತುಡೆತ್ತ ನಡುಟ್ಟು
ಕಿರ್ಂಬಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್.

ಬಾಕ್ಲ್‌ಗ್ ಬತ್ತಿ ಗಡಸ್ ಬಾರೆಗ್ ಬಾಯಿ ಪಾಡ್ನಗ
ಮುಕ್ಕುರುದಕ್ಕಿ ಬೋರಿ ಕಲೆತ್ತಿ ಪೂಂಜೆ
ಬೊಳ್ಪಾಂಡ್ ಪಂಡ
ನಾಡ್ ಯಾವು ಕಾಡ್ ಜಪ್ಪುಗಾಂದ್ ಜಾಲೆ ತೂನಗ
ಮೂಲೆಡಿತ್ತಿನ ಅಮ್ಮೆರೆನ ಕೈಬೆತ್ತ ಲೆತ್ತ್‌ದ್
'ಗೆತೊನೆನನ್' ಪಂಡ್.

ಪರನೆಂಪುದ ಊರುಗೋಲು ಪೊಸದಿನೊಕುಲು ಆಧಾರ
ಕೈಟ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಉಲಯಿ ತೂದು ಪಿದಯಿ ಬನ್ನಗ
ಎನ್ನಮ್ಮೆರ್
ಅರೆಗಲದ ಇರೆಕಾಲಿ ತೆಕ್ಕಿದಲೆಕ ಇತ್ತಿನಾರ್
ಜಾವಡಿದ ಮಂಚಮೊಡು ಕಾತೊಂದು ಜೆತ್ತಿನಾರ್

ಲೆತ್ತ್‌ಕೇಂಡೆರ್
'ಅಜಿಪ ಸುರುವಾಂಡಾ?'
'ಆಂಡಲಾ ಎನಡ್‌ದ್ ಮುಪ್ಪೊ ಕಮ್ಮಿಯತ್ತಾ?'

ಸುಗ್ಗಿದ ಪಜಿರ್ ಸುಂಗ್ಯೆರೆ ಕೇಣುಜಿ
ಬೇಸ್ಯದ ಮುಳಿಕ್ ಪೊತ್ತುನ ಆಸೆ.
ಸುಂಗ್‌ದಿನ ತಾರಯಿ ತಾರೆಗಂಟ್‌ದುಂಡು
ಪಂರ್ದ್ ಬಜ್ಜೆಯಿ ಮಾತ್ರೆ ಕಾತೊಂದುಂಡು.

ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಹೋಮಮಂತ್‌ದ್ ಬತ್ತಿಬಟ್ರ್
ಗಂದ ಪ್ರಸಾದ ತೀರ್ಥ ಕಜ್ಜಾಯ ಕೊರ್ದು ಪಂಡೆರ್
'ಶರದೋ ವರ್ಧಂತಿ ಶತಾಯುಷ್ಮಾನ್‌ಭವ'
ಬುದ್ದೆ ಆಯೆರೆ ಕುಕ್ಕುದ ಮರತಡಿ ಕುಲ್ಲಿನೆನ್
ತೂಮು ತೆಲಿತಿನ ಕುಕ್ಕುದ ಮರ
ತರೆಕೊಂಜಿ ಕುಕ್ಕು ಪಾಡ್‌ದ್ ಕೇಂಡ್
'ಬುದ್ದಿ ಬತ್ತಂಡಾ?'

ಬದ್ಕ್‌ದಾಟೊ

✍ ಗಣಪತಿ ದಿವಾಣ

ನಾಲೇ ನಾಲ್ ಕಂಬೊ
ಸತ್ಯೊ ಧರ್ಮೊ ನೀತಿ ನ್ಯಾಯೊ
ನಾಲ್ ನಾಲೇ ಕಂಬೊ
ಮಿತ್ತ್ ಮಡಲ್
ಮಾಯೆದ ದೊಂಪೊ
ಜೆಂಡೆದ ಪೆಟ್ಟ್-ಮದ್ದೊಳಿ ಬೊಟ್ಟು
ಶ್ರುತಿತ್ತ ಮೇಳೊ ಚಕ್ರೊತಾಳೊ
ಆಹ ಆಹ ಭಲೇ ಕಣ್ಣ್ ಕಟ್ಟ್
ಭಾಗೋತನಾ ಪದೊತ್ತ ಸೂತ್ರೊ
ವೇಸೊಧಾರಿಗ್ ಪಂಡಿ ಪಾತ್ರೊ
ಪತ್ತವತಾರೊ ನಲಿಪುನ ಚಿತ್ರೊ
ಪುಟ್ಟುನ ಸೈಪುನ ಮಾತ ವಿಚಿತ್ರೊ

ಸೀತೆರಾಮೆ ಭೂತರಾವಣೆ ಕುಂಬುಕರ್ಣೆ
ಭೀಮ ಕೌರವೆ ಕೃಷ್ಣೆ ಕರ್ಣೆ
ಏರ್ ಬೋಡಾಂಡಲಾ ಮೂಳೆ ಉಳ್ಳೇರ್
ಮಂತರೆನೊ ಲೆಂಕಿಣಿಯೊ
ಸೂರ್ಪಮುಖಿ ಪೂತನಿಯೊ
ಸೊರ್ಗೊನೋ ನರಕೊನೋ
ಮೂಳು ಮಾಮೂಲು
ಬುಳು ಬುಳಿಪ್ಪು
ತೆಳಿ ತೆಳಿಪ್ಪು ಕೆಲೆಪ್ಪು
ಮರಪ್ಪು ಬಲಿಪ್ಪು
ಆಂಡ್ ಬೊಳುಪ್ಪು ವೇಸೊಗಿರಿಪ್ಪು
ಬುಡುಕಣ್ಣ್ ಸುಡುಮಣ್ಣ್

ರಂಗಿಲೋ ಮಂಗಿಲೋ

✍ ಎ. ಶಿವಾನಂದ ಕರ್ಕೇರಾ

ಕುಬೆಟೊರಿ ಮಂಗೆ
ಕುತ್ತಟ್ಟೊಡೋರಿ ರಂಗೆ
ಆಯೆ ತೇಟ್ ಪೆಂಗೆ
ಊರಿಡೀ ಮೊಕ್ಲೆಂಜಿ ರಂಗೇ

ಮಂಗಗೊರ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ ಕೋಪ
ರಂಗೆ ಕೇಂಡೆ ಈ ದಾನೆ ತೂಪ
ಲಾಗ ಪಾಡ್ ತಕ ಥೈ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ
ನಿಕ್ಕ್ ಕೊರ್ಪೆ ಊತಪ್ಪ

ಮಂಗೆ ಪಿಸ್‌ಂಟ್‌ಡ್ ಪಾಡಿಯೆ ಪಲ್ಪಿ
ರಂಗೆ ಆಯೆ ಚಟ್ನಿ
ತುಚ್ಚಿಂಡಾಯಗ್ ಮೋನೆದಲ್ಪ
ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ ಮುಸುಂಟುಡು ಅಪ್ಪ

ಮಂಗನ ಸಂಗ ಭಂಗ
ಒಯ್ತ್‌ಂಡಾಯನಕ್ಕನ ಲಂಗ
ಕುಂಟೆ ಮೈಪ್ಪುಡು ಪತ್ತಿಯಲ್ ಬೆರಿ ಗಂಗಾ
ಅಕ್ಲು ಬಡ್ತೆರ್ ಲ್ಯಾಟ್ ಕಂಬ.

ಮಂಗೆ ಪತ್ತಿಯೆ ಒಯರ್
ಅಲ್ತು ಪಂಡೆ ಗುರ್‍ರು ಗುರ್‍ರು
ರಂಗೆ ಜತ್ತೆ ತಿರ್ತ್ ಬುರು ಬುರು
ಮಂಗೆ ಬುಲ್ತೆ ಮಿತ್ತ್ ಕಿರ್ರ್...

ದೋಸ್ತಿ ಮಿತ್ತ್ ನೇಲಿಯೇ
ರಂಗೆ ತಿರ್ತ್ ಕಂಗಲಾಯೆ
ಸುಪ್ಪು ನೀರ್ ಬುಡಿಯೇ
ಒಂಜಿ ಕಾಂಡೆ ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಿಯೆ.

ಹಳ್ಳಿಗ್ ಹಳ್ಳಿಯೇ ಬುಲ್ತುಂಡು
ಊರುಗೂರೇ ಕೊಂಡಾಡ್ಂಡ್
ದೋಸ್ತಿಲು ಪಂಡ ಇಂಚೋಪ್ಪೊಡು
ಉಂದೆಸ್ ತೂಮು ಸಮ ಕಲ್ಪೊಡು.

ಕಟ್ಟಿಯೆರ್ ಇಷ್ಟೆರ್ನ ಗೋರಿ
ಮಿತ್ತಕ್ಕಿರ್ದೇರೆನ ಮೂರ್ತಿ
ಕಲ್ಲ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್ ಶಕ್ತಿ
ಜನಮಾನಿಗ್ ಮೂಡುಂಡು ಭಕ್ತಿ

ಜನ ಮುಗ್ಗಿಂಡ್ ಕೈ
ಅಕ್ಲಾತೆರ್ ದೈವ
ಕೊರಿಯೆರ್ ವರ್ಷೊಡೊರ ಕೋಲ
ಒರಿಯೆರ್ ಈ ಭೂಮಿಡೇಪಲ
ರಂಗಿಲೋ ಮಂಗಿಲೋಂದು.

ಸುರುತ ದಲಿತ ಕಾದಂಬರಿ - ನಿಲೆ

ಮಾಧವ ಪೆರಾಜೆ

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ
ನೃಪತುಂಗ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-2 ಮತ್ತು
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ,
ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು-3
ಬಿಲೆ: 28.00 ಪುಟ: 76

✍ ಕಿಶೋರ್ ಕುಮಾರ್ ರೈ ಶೇಣಿ

ಮಾಧವ ಪೆರಾಜೆ ಬರೆತಿನ ದಲಿತ ಕಾದಂಬರಿ 'ನಿಲೆ', ಆರೆನ ಊರಾಯಿನ ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲೊಕುದ ಪೆರಾಜೆ ಆಸ್‌ಪಾಸ್‌ದ ದಲಿತೆರನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಒಟ್ಟುಡೆ ಆರೆನವೆ ಆಯಿನ ರೀತಿಡ್ ಬುಲೆದ್ ಬತ್ತಿ ಕಾದಂಬರಿ. ತುಳುಟ್ ದಲಿತೆ ಒರಿ ಸುರು ಬರೆಯಿನ ಕಾದಂಬರಿ ನಿಲೆ, ಆಯಿನೆಡ್ದಾವರ ಈ ಕಾದಂಬರಿಗ್ ಸಂದುನ ಬಿಲೆ ಬಾರಿ ಮಲ್ಲ. ಮೇರೆರೆ ತುಳುಟ್ಟು ಬರೆಯಿನ ಈ ಕಾದಂಬರಿನ್ ಓದೆರೆ ತುಳುವೆರೆಗ್ ಬಂಜ ಆವಂದ್. ಓದವೊಂದು ಪೋಪುನ ಶಕ್ತಿ ಈ ಕಾದಂಬರಿಗ್ ಉಂಡು. ಮೇರೆರೆ ತುಳುಟ್ಟೆ ಬರೆಪ್ಪೊಂದ್ ಪಂಡಲಾ ಮಾಧವೆರೆಗ್ ಇಡೀ ಕಾದಂಬರಿನ್ ಅಂಚನೇ ಬರೆಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆತಿಜಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಆರ್ ಕಾಲೇಜಿ ಬೊಕ್ಕೊ ಕೆಲಸೊಗ್ ಪೋಡಾದ್ ಆರೆನ ಮೋಕೆದ ಊರುನ್ ಬುಡ್‌ದ್ ದೂರೊ ಇತ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಆರೆನ ಪ್ರಯತ್ನ ಮೇರೆರೆ ಭಾಷೆದ ಮಟ್ಟೊಡ್ ಪಿರಬರಿದ್‌ಂಡ್ ಪನೊಲಿ. ಎಲ್ಬತ್ತಾಜಿ ಪುಟೊತ್ತ ಈ ಕಾದಂಬರಿಡ್ ಪದಿನಾಜಿ ಅಧ್ಯಾಯೊ ಉಂಡು. ಈತ್ ಅಧ್ಯಾಯೊದ ಅಗತ್ಯೊ ಏತ್ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಓಮನಗ ಎದುರಾಂಡಲಾ ಕತೆತ ಸಂದರ್ಭೊ ಬೇತೆ ಬೇತೆಂದ್ ಪನಿಯೆರೆ ಬೋಡಾದ್ ಅಂಚ ಮಲ್ತೆರ್‌ಂದ್ ತೋಜುಂಡು.

ಶಿವಗ್ ಮಂಜಣ್ಣೆ ಪನ್ಪುನ ಕತೆ, ಒರಿ ಅಮ್ಮೆ ಮಗಕ್ಕ್ ಪನ್ಪಿ ಕತೆತ ಲೆಕ್ಕೊ ತೋಜುಜಿ. ಅಮ್ಮೆ ಅಪ್ಪೆ, ಅಜ್ಜಿ ಮೊಕುಲು ಪನ್ಪಿ ಕತೆಕುಲು ಪೂರ ನೀತಿ ಇತ್ತಿನ ಕತೆಕುಲು ಆದ್ ಉಪ್ಪುನ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಆಂಡ ಮಂಜಣ್ಣೆ ಪನ್ಪಿ ಕತೆ ವಾ ಒಂಜಿ ಲೋಕೊಡುಲಾ ನಡಪಂದಿ ಕತೆ. ಈ ಕತೆ ಸುಮಾರ್ ಮೂಜಿ ಪುಟೊನ್ ಹಾಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. "ಸೂಳೆ ಅಯೋನು ಬಂಡೆ ಹಾಲ್ ಗರುಡೆ ಮರನ್ ಪೊಲಿತ್ತ್ ಪಾಡ್‌ಂಡೇಂದ್ ತನ್ನ ಎಡತ್ತ ಪುಡೆತ್ತ ಒಂಜಿ ರೋಮೊನು ಪೊರಿತ್ತ್ ಆ ಮರಕ್ಕ್ ಊಂದು ಕೊರಿಯಳ್ ಮರ ಸರ್ತೊ ಉಂತುಂಡು". ಈ ಪ್ರಯೋಗೊನು ತೂಲೆ, ಅಂಚನೇ "ನಾನೂರಿ ಬಿರ್ಸೆ ಇತ್ತೆ, ಅಯೆ ಕಡಲ್‌ಕ್ ಕೊಕ್ಕಿನೇ ಪಾಪು ಪಾಡ್‌ತಿತ್ತೆ ಅಯ್ಪೆ ಲಾರಿ ಬಸ್ಸ್ ಪೋರಾ ಪೋವೊನುತಿತ್ತ್‌ಂಡ್". (ಪು.16). ಈ ರೀತಿದ ಕತೆತ ಅಗತ್ಯೊ ಏತ್‌ಂದ್ ಅರ್ಥೊ ಆಪುಜಿ. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಜಾಗೆಲೆಡ್ ವಾಸ್ತವ ಆಯಿನ ಬೇತೆ ಕತೆಕುಲೆನ್ ಕೊರ್ತುಂಡ ಕಾದಂಬರಿದ ದೇಕಿಯೇ ಬೇತೆ ಆತು.

"ದೂಜಿತ ಪಿರವುಟು ಸೂಲು ಪೋಯಿಲೆಕ್ಕೊ" ಇಂಚಿತ್ತಿ ಉದಾರ್ಮೆಲ್ ಇಡೀ ಒಂಜಿ ಘಟನೆನ್ ಪನ್ಪಿನ ಶಕ್ತಿನ ಪಡೆಮಲ್ಲಯಿನ ವಿಷಯ ನಿಜವಾದ್ ಕಾದಂಬರಿದ ತಿರ್ಲದ ಅಂಶೊಲಾದ್ ತೋಜುವ.

ಸರ್‌ಪಸ್ ಕೆರ್‌ದ್ ಬರ್ಪಿ ದೋಸೊ, ಅಯಿಕ್ಕ್ ನಿಮೂರ್ತಿ, ಒದಾಂಟ್ ಬರ್ಪುನೆ ಇಂಚಿನ ಭಾಗೊಲು ವಾಸ್ತವ ಜಗತ್‌ದ ದರ್ಶನೊ ಮಲ್ಪಬ. ಸಂಘೊದ ಶೆಟ್ರ್ ಶಿವನ ಇಲ್ಲ್‌ಗ್ ಬತ್ತ್‌ದುಂತುನೆ, ಶಿವೆ ದೇವಾಸ್ಥನೊಗು ಪೋಯಿನಪಗ "ಉಂದು ಸಂಘೊತಕಳಾಯಿನ ನಮೊ ಮಾಲ್ಪುನ ಕ್ರಮೊ ಅತ್ತ್...ಪಿರಿಯಕುಲೆನ್ ಮನಸ್ಸ್ ಒಪ್ಪಾತ್ ಅಂಚಿನ ಕೆಲಸೊ ಮಾಲ್ಪೋಡು, ಏತೋ ಕಾಲೊಡ್‌ತಿಂಚಿ ಬತ್ತ್‌ನ ಆ ಕಿರಮೋನು ಒರೋನೇ ನಮ ಅಂಚ ಮೀರ್ಯರ ಬಲ್ಲಿ ಈ ನಾನ ಸಂಘೋಕು ಬರ್‍ಯರ ಬಲ್ಲೆಂದ್" (ಪು.63) ಶೆಟ್ರ್ ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರೊ ಇರೋಧವಾದುಂಡು. ಇಂಚಿನ ವಾಸ್ತವ ಇಷಯೊಲೆನ್ ಓದುಗೆರೆನ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಮುಟ್ಟುಪುನವು ಕಾದಂಬರಿದ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಆಪುಂಡು. ಒಕ್ಕಲ್‌ಡಿತ್ತಿ ಜೊಳ್ಳೆ ಸರಕಾರೊ ಕೋರ್ಪಿ ಜಾಗೆಗ್ ಪೋವೆರೆ ಕಾರಣೊ ಶಿವೆ ದೇವಾಸ್ಥಾನೊದ ಉಳಯಿ ಪೋದ್ ಅಸುದ್ದೊ ಮಲ್ತಿನವು, "ನಾನ ನಿಗ್‌ಲ್ ಇಂಕಲೆ ಜಾಗೆಟ್ ಕುಲ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ" ಪನ್ಪಿ ದನಿಕುಲೆನ ಪಾತೆರೊ ವಾಸ್ತವ ಜಗತ್ತ್‌ಗ್ ಕನ್ನಡಿ ಪತ್ತಿಲೆಕ್ಕೊ ಕಾದಂಬರಿಡ್ ಮೂಡ್ದ್ ಬತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ವಾಸ್ತವ ಲೋಕೊದ ಅಂಶೊಲೆನ ಸೊತ್ತಾದ್ ದೆತ್ತೊಂದು ಅಯನ್ ಜೊಡಾಪಿ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಪೋಲ್ಸುಡೆ ಓದುಗೆರೆಗ್ ಕೊರಿನ ಪೆರಾಜೆರೆನ್ ಮೆಚ್ಚೊಡಾಪುಂಡು.

ನಿಲೆ ಕಾದಂಬರಿದ ನಾಯಕಿಯಾದ್ ಹಳ್ಳಿದ ದಾಲಾ ತೆರಿಯಂದಿ ಸಾರು ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪಲ್. ಸಾರುಗು ನೀರ್ ಬತ್ತಿನ ಬುಗ್ಗೆಲೆನ ಗುರ್ತ ಇಜ್ಜಂದಿಪ್ಪುನ ಸಂಗತಿ ಕತೆಕ್ ಅಗತ್ಯೊ ಅತ್ತಾಂಡಲಾ ಸಾರು ದಾಲಾ ತೆರಿಯಂದಿ ಪುರುಬಾಲೆ, ಮುಗ್ದೆ ಪನ್ಪಿನೇನ್ ತೋಜಾದ್ ಕೋರ್ಪುಂಡು. ಸಾರುಗು ಸರ್ಪೆ ಅಪಗಪಗ ಸುತ್ರ ಪಾಡುನ ಕತೆ ಬಾರಿ ವಿಚಿತ್ರ ಆದ್ ತೋಜುಂಡು. ಉಂದು ದಾಯೆ ಪನ್ಪುನವು ಕಾದಂಬರಿಡ್ ಕಡೇಕ್‌ಲಾ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಜಿ. ಸರ್ಪೆ ಕಾಮೊದ ಗುರ್ತೊ ಆಂಡಲಾ ಸಾರುಗು ಪೂರ್ಣವಾದ್ ಸರ್ಪನೊಟ್ಟುಗು ಸಂಸಾರ ಮಲ್ಪೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಪುಜಿ; ಬೇತೆ ಮದಿಮೆ ಆದ್ ಸಂಸಾರ ಮಲ್ಪೆರೆಲಾ ಸಾಧ್ಯ ಆಪುಜಿ; ಅಂಚಿತ್ತಿ ಸಂಕಟೊದ ಸ್ಥಿತಿ ಸಾರುನ. ಸರ್ಪೆಗ್ ಪೋಡಿಯೊಂದು ಆಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ರೀತಿದ ಧೈರೊಡು ಬದುಕುನ ಸಾರು ಕಾದಂಬರಿದ ಕಡೆಕ್ ಕತೆ ಬರೆಯೆರೆ ಸುರುಮಲ್ಪುನವೇ ವಿಚಿತ್ರವಾದುಂಡು. ಸಾರುನು ಸರ್ಪೆ ಸುತ್ತು ಪಾಡಿಬೊಕ್ಕ ಜನಕುಲು ಅಲೆನ ಪಾತೆರೊ ಸತ್ಯೊಂದು ಪಂಡ್‌ದ್ ನಂಬುಂಡಲಾ ಸಾರುಗು ಅಯಿತ ಬಗೆಟ್ಟ್ ನಂಬಿಕೆ ಬರ್ಪುಜಿ. ಕಾದಂಬರಿತ ಕಡೆಕ್ ಬರ್ಪುನ ದಾರು ಪೇಪರ್‌ದ ತುಂಡುನ್ ಕೊರುದು ಎನ್ನ ಕತೆನ್ ಓದುದ್ ನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಈ ಕತೆಕ್ಲ ಸಂಬಂಧ ದಾದಾಂದ್ ಕೇನ್‌ನಗ ದಾರು ಸತ್ಯೊ ಕತೆನ್ ಪನ್ಪಳ್, ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ದಾರು ಸಾರುನ ಒಟ್ಟುಗು ಗುಡಿಟ್ಟೇ ಉಪ್ಪುವಲ್. ದಾರು ಕೊರ್‌ನ ಕತೆತ್ತ ಪೇಪರ್ ಸಾರುನ ಕೈಟ್ಟ್ ಯೋಪೊಲಾ ಇಪ್ಪೇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬಾಬು ಕತೆ ಬರೆಪುನಾತ್ ವಿದ್ಯಾವಂತೆ ಆಯೆತ್ತೊ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಲೆಗ್ ಕುಸಿಲಾ ಅಪುಂಡು. ಆಯರ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಸಾರು ತನ್ನ ಜೀವನದ ಒಂಜಿ ಕತೆನ್ ಎಂಕ್ ದಾಯೆ ಬರೆವರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ನೆನೆತ್‌ದ್ ಬರೆವರೆ ಸುರು ಮಲ್ತಲ್. ದಾರು ಪಂಡಿ ಪಾತೆರೊದ ನೆನೆಪಾದ್ ಕತೆಕ್ಕ್ ನಿಲೆ ಪಂದ್ ಪುದರ್ ದಿಪಾಲ್. ಉಂದು ಕಾದಂಬರಿತ ಕೇಂದ್ರೊ ಆದ್ ತೋಜುಂಡು.

ಕಾದಂಬರಿಕಾರೆ ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಕತೆ ಸುರು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬೇತೆ ಸಂದರ್ಭೊಡು ನಮೊ ಪನ್ಪುನ ಈ ಕತೆ ಮೂಲು ಅವು ಬೋಡ್ಜಿಂದ್ ಪನ್ಪುನೈಕ್ ಓದುಗೆರ್ ಕ್ಷಮೆ ಕೊರೊಡು (ಪು.12) ಇಂಚ ಪಂಡ್‌ದ್ ಸುರುಮಲ್ತಿ ಕತೆನ್ ಅವುಲೇ ಬುಡುಪೆರ್. ಉಂದು ಕಾದಂಬರಿದ ಕೊರತೆ ಆದ್ ತೋಜುಂಡು. ಕಾದಂಬರಿಡ್ ಎಲ್ಯ ಎಲ್ಯ ಮಸ್ತ್ ಕತೆನ್ ಉದಾರ್ಮೆ ಆದ್ ಪಂಡೊಂದು ಪೋಪುನ ಕಾದಂಬರಿದ ಗುಣೊ ಆಂಡಲಾ ಅಗತ್ಯೊರ್ದ್‌ಲಾ ಮಲ್ಲೆ ಕತೆನೇ

ಆಯಿನ್ಸೈಯಿರ್ದ್ ಕಾದಂಬರಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ್ ಗೆಲ್ತಿಲೆಕ್ಕೊ ತೋಜುಜಿ. ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ಟ್ ಅರೆನ ಕತೆನೇ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅನವಶ್ಯವಾದ್ ಸಮಯೋ ಕಳೆತೆರ್. (ಪು.22.36.43) ಈ ಭಾಗೊಡು ಅಗತ್ಯೊ ಇಜ್ಜಂದಿ ವಿವರಣೆ ಉಂಡು. ಇಂಚಾದ್ ಕಾದಂಬರಿ ಕಾದಂಬರಿಯೇ ಆದ್ ಒರಿಯಂದೆ ಸಂಗ್ರಹೊದ ಕೋಶ ಆಪುಂಡೊ ಪನ್ಪಿನ ಸಂಸಯೊ ಓದುಗೆರೆಗ್ ಬರಿಯರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು. ಆಂಡಲಾ ಸುರುತ ತುಳು ದಲಿತ ಕಾದಂಬರಿ ಆಯಿನ್ಸೈಡ್ದ್ ಇಂದೆಕ್ಕ್ ಒಂಜಿ ಮಹತ್ವೊ ಉಂಡು.

ಅಕಾಡಮಿದ ಕಜ್ಜೊಲು

ಕನ್ನಡದಕುಲೆಗ್ ತುಳು ಕಲ್ಪವುನೆ

8, ಆಗಸ್ಟ್ 1997

ಉದಿಪನ ಪರ್ಬದ ಬಿನ್ನೆರ್: ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಚ್. ಅನಿಲ್ ಕುಮಾರ್ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಲು, ದ.ಕ.

ಮಲ್ಲಬಿನ್ನೆರ್: ಶ್ರೀ ಎ.ಬಿ. ಇಬ್ರಾಹಿಂ, ಆಯುಕ್ತೆರ್, ಮಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಬೊಕ್ಕ ಶ್ರೀ ಸಿ.ವಿ. ತಿರುಮಲ ರಾವ್ ಉಪನಿರ್ದೇಶಕೆರ್, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ.

ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ: ಶ್ರೀ ವೈ. ಕೆ. ಸಂಜೀವ ಶೆಟ್ಟಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್, ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್.

ಒಡಿಪುದ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರದ ತುಳು ನಿಘಂಟು ಯೋಜನೆದ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕೆ ಬೊಕ್ಕ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆ ಡಾ. ಯು. ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆರ್ ಮೂಜಿ ತಿಂಗೊಳು ಕಾಲ ಮುಪ್ಪಜನ ಕನ್ನಡದಕುಳೆಗ್ ಕುಡಲದ ಬಲ್ಮಠ ಸರಕಾರಿ ಸಾಲೆಡ್ ತುಳು ಕಲ್ಪಾಯೆರ್.

ಕನ್ನಡ ತುಳು ಮತ್ತು ಕೊಂಕಣಿ ತ್ರಿವೇಣಿ ಸಂಗಮ

10, ಆಗೋಸ್ತ್ 1997, ಸಂದೇಶ, ಪ್ರೇಮ್‌ನಗರ ಬಜ್ಜೋಡಿ, ಮಂಗಳೂರು

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸಂದೇಶ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ, ಕುಡಲ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ದ.ಕ. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸೇರಿಗೆಡ್

ಉದಿಪನ: ಡಾ. ಕೋಟ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ (ಜ್ಞಾನ ಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ)

ಪ್ರಧಾನ ಭಾಷಣ: ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಎಮ್. ಎಫ್. ಸಲ್ದಾನಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶೆರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನ್ಯಾಯಾಲಯ. **ವಿಷಯ:** ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತಿ

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ: ಪ್ರೊ. ಸಿ. ಎಸ್. ರಾಮಚಂದ್ರನ್, ಫಾ. ಪ್ರಶಾಂತ ಮಾಡ್ತಾ

ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ: ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ - ಪ್ರೊ.ಎಸ್. ಗೋಪಾಲ್, ಪ್ರೊ. ಎಂ. ರಾಮಚಂದ್ರ (ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವರಾವ್), ಪಿ. ಕಮಲಾಕ್ಷ (ಕುದ್ಮುಲ್ ರಂಗರಾವ್), ಸಂತೋಷ ಕುಮಾರ್ ಗುಲ್ವಾಡಿ (ಕಮಲಾ ದೇವಿ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯ) ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡನೆ ಮಲ್ತೆರ್.

ತ್ರಿಭಾಷಾ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ: ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ - ಶ್ರೀ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ

ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಚಾರ ಕೂಟೊ - ಸಮ್ಮಾನ ಪರ್ಬೊ - ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೂಟೊ

3 ಸಪ್ಟಂಬರ 1997, ಬೆಂಗಳೂರು ಯ'ವನಿಕಾ'

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೇದಿಕೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಬೊಕ್ಕ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸೇರಿಗೆದ್.

ಉದಿಪನೊದ ಮದಿಪು: ಶ್ರೀ ದತ್ತಗುರು ದೇವಾನಂದ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಒಡಿಯೂರು.

ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ: ಶ್ರೀ ಬನ್ನಂಜೆ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್

ನುಡಿಕಟ್ಟ್: ಶ್ರೀ ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ, ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಕಿಶೋರ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಗೀತಾ ಸುರತ್ಕಲ್.

ಸಮ್ಮಾನ ಪರ್ಬೊ ಬೊಕ್ಕ ಮುಗಿತಲ: ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ: ಡಾ. ಕೆ. ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡ

ಮಲ್ಲಬಿನ್ನೆರ್: ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್.

ಸಮ್ಮಾನ ಪಡೆಯಿನಕುಲು: ಡಿ. ಕೃಷ್ಣಾನಂದ ಚೌಟೆರ್, ಡಾ. ರಿಚಾರ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟಲಿನೊ, ಜಿ. ಎಸ್. ರೈ, ಅಚ್ಚುತ ಕಲ್ಲಾಪು. **ಅಭಿನಂದನೆ:** ರಾಮಚಂದ್ರ ಬೈಕಂಪಾಡಿ

ಸಭೆ ಸುಧಾರಿಕೆ: ಮಲಾರ್ ಜಯರಾಮ ರೈ ಬೊಕ್ಕ ಶ್ರೀಕರ ಭಟ್

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣರಾಜಿ ಪ್ರಸಂಗೊ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೂಟೊನು **ಕರಾವಳಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾವಿದೆರ್** ನಡಪಾದ್ ಕೊರ್ಯೆರ್.

ವಿಶುಕುಮಾರ್ ನೆಂಪು

26, ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1997, ಬೆಂಗಳೂರು

ಉದಿಪನ: ಡಾ. ಹಾ.ಮಾ. ನಾಯಕ್. **ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ:** ಬಿ. ಎ. ಮೊಹಿದ್ದೀನ್.

ಮದಿಪು-6 ಬುಡುಗಡೆ: ಶ್ರೀ ಆ. ರಾ. ಚಂದ್ರಹಾಸ ಗುಪ್ತ.

ಮಲ್ಲಬಿನ್ನೆರ್: ಐ. ಎಂ. ಜಯರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿ, ಹರಿಹರಪ್ರಿಯ, ಪಿ. ಎಸ್. ಮಣಿ, ಶ್ರೀಮತಿ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ವಿಶುಕುಮಾರ್.

ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ: ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ ಕೆ. ಶ್ರೀಧರ ಆಚಾರ್, ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ ಚಡಗ, ಮಾವಿನ ಕೆರೆ ರಂಗನಾಥ, ಆರ್. ಜಿ. ನಾಗರಾಜ, ಜಯರಾಮ ಸೂಡ, ಮಾ. ಆನಂದ ಶೆಟ್ಟಿ, ಕೆ. ಹೆಚ್. ಅನಂದ, ಎಂ. ಪ್ರಕಾಶ್, ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಈಶ್ವರ ದೈತೋಟ ವಿಶುಕುಮಾರ್ ಬಗ್ಗೆ ಬರವು ಸಾಧನೆಲೆ ಮಿತ್ತ ಪಾತೆರ್ಯೆರ್.

ಮುಗಿಲತಲದ ಮದಿಪು: ಎಂ. ಪಿ. ಪ್ರಕಾಶ್ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ: ಎಂ. ವೀರಪ್ಪ ಮೊಯಿಲಿ, ಡಾ. ಜೀವರಾಜ ಆಳ್ವೆರ್ ವಿಶುಕುಮಾರ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಉದಿಪನ ಬೊಕ್ಕ ಗ್ರಂಥ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಡಾ. ಹೆಚ್. ವಿ. ಹಂದೆ, ವಡ್ಡರ್ಸೆ ರಘುರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿ ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರಾದ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್. ವಿಶುಕುಮಾರ್ ಆರೆನ **ಪುಜೆಗಳು ಪುಭುಗಳು** ಚಲನಚಿತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡತ್ಂಡ್.

ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲಡೆ ತುಳುವಪ್ಪೆ ಯೋಜನೆ-ಪುಸ್ತಕ ಮಾರಾಟ-ತಿರುಗಾಟ

2 ನವಂಬರ 1997, ಮಂಗಳೂರು

ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋದು ತುಳು ಬೂಕುಲೆನ್ ಮಾರುನ ಒಂಜಿದಿನದ ತಿರುಗಾಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತ, ಉದಿಪನೊನು ಅಕಾಡೆಮಿದ ಜಾಪಡಿಡ್ ಮಂಗಳೂರು ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ ಡಾ. ಸುರೇಶ್ ಬಲ್ಲಾಳ್ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಯೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಆರೆ ಇಲ್ಲಲ್ ತುಳು ಬೂಕುಲೆನ್ ದೆತೊಂದು ತಿರುಗಾಟೊಗು ಬೋಣಿ ಮಲ್ತೆರ್.

ಮೂಜಿ ವಾಹನೊಲೆಡ್ ಬೂಕುಲೆನ್ ಅಕ್‌ಡ್‌ದ್ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕಾಂಡೆಡ್ದ್ ಬಯ್ಯ ಮುಟ್ಟ ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಬಲ್ಲಾಳಬಾಗ್, ಕೊಡಿಯಾಲಬೈಲ್, ಮಣ್ಣಗುಡ್ಡೆ, ಕಾಪೂರ್ ಕ್ರಾಸ್, ಭಾರತೀನಗರ, ಬಿಜೈ, ದೇರೆಬೈಲ್, ಲೋಹಿತ್‌ನಗರ ಪ್ರದೇಶೊಡ್ ತಿರುಗಾಟ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಕೇರಿಗ್ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲಡೆ ತುಳುವಪ್ಪೆ ಯೋಜನೆದ ಸಂಚಾಲಕೆ ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರೆರ್ನ ಗೊಲ್ಲಚ್ಚಿಲ್ (ಲೋಹಿತ್‌ನಗರ)ದ ಇಲ್ಲ್ ದೃಶ್ಯೊಡು ಮುಗಿತಲ ಕೂಟ ನಡತ್‌ಂಡ್. ನನಲಾತ್ ಎಡ್ಡೆ ಅಟ್ಟಣೆಡ್ ತಿರ್ಗಾಟ ನಡಪೊಡು ಪನ್ಪಿ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಕೂಟ ನಡತ್‌ಂಡ್.

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಸಂಚಾಲನ ಸಮಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಶ್ರೀ ದಾಮೋದರ ನಿಸರ್ಗ, ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಪ್ರೊ. ಮುರಳೀಧರ ಉಪಾಧ್ಯ ಹಿರಿಯಡಕ, ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ, ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ, ತುಕಾರಾಂ ಪೂಜಾರಿ, ಅರುಣಕುಮಾರ್ ಎಸ್. ಆರ್, ಜಾನಕಿ ಎಂ. ಬ್ರಹ್ಮಾವರ, ಅತ್ರಾಡಿ ಅಮೃತಾ ಡೀಕಯ್ಯ, ಎಂ. ವಿಠಲ ಪುತ್ತೂರು ಪಿ.ಎಸ್. ರಾವ್, ಗಣೇಶ ಅಮೀನ್, ಡಾ. ನಾ. ದಾಮೋದರ ಶೆಟ್ಟಿ ಪ್ರಮೋದ ಕೆ. ಸುವರ್ಣ, ಈಶ್ವರ ಭಟ್ ಪುತ್ತಿಗೆ, ಎಂ. ರತ್ನಕುಮಾರ್, ಕೆ.ವಿ. ರಮಣ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್, ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮುಪ್ಪ ಜನ ಲೇಖಿಕೆರ್, ಪ್ರಕಾಶಕೆರ್, ಅಭಿಮಾನಿಲು ಈ ಒಳಸರಿಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್ ಸುಮಾರ್ ಅಜಿಪ ಇಲ್ಲ್‌ಡೆಗ್ ಪೋದು ಬೂಕು ಪಟ್ಯೆರ್.

ತಿರುಗಾಟೊಡು ಬೂಕುಲು ಇಲ್ಲಡೆಬನ್ನಗ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಅರ್ತಿಪರ್ತಿಡ್ ಎದಿಕೊಂದು ನೂದು ರೂಪಾಯಿಡ್ದ್ ಸಾರರೂಪಾಯಿ ಮುಟ್ಟ ಬೂಕುಲೆನ್ ದೆತೊಂದು ಬೆರಿಸಾಯ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಅನಿ ಗುರ್ತುಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತಿ ಮಾತ ಇಲ್ಲ್‌ಲೆಗ್ ಪೋಯಿರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಯಿಜಿ. ಒಟ್ಟು ಪತ್ತ್ ಸಾರದಾತ್ ಮುಡ್ದುದ ಬೂಕು ಮಾರಾಟ ಆಂಡ್.

ವೀರ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಉತ್ಸವ

8, 9, ನವಂಬರ 1997, ಭಾರತ್ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಉಳ್ಳಾಲ.

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಬ್ಬಕ್ಕರಾಣಿ ಉತ್ಸವ ಸಮಿತಿ ಸೇರಿಗೆಡ್.

ಉದಿಪನ: ಡಾ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಬೊಕ್ಕ ಶ್ರೀಮತಿ ಹೇಮಾವತಿ ಹೆಗ್ಗಡೆ. **ಉಳ್ಳಾಲ ಇತಿ ಆದಿ ಗ್ರಂಥ** ಬುಡುಗಡೆ - ಡಾ. ಕೋಟ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ.

ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ: ಉದಿಪನ - ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಬಿ. ಎಚ್. ಅನಿಲ ಕುಮಾರ್.

ಡಾ. ಕೆ. ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್, ತುಕಾರಾಂ ಪೂಜಾರಿ, ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಮೊಕುಲು ಕುಂಬಳೆ ಸುಂದರ್ ರಾಯೆರೆನ ಗುರ್ಕಾಮೆಡ್ ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡನೆ ಮಲ್ತೆರ್.

ಮಹಿಳಾ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ ಉದಿಪನ: ಶ್ರೀಮತಿ ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕ್ಕರ್.

ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿಯೆರೆನ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆಡ್ ಶ್ರೀಮತಿ ಶಾರದಾ ಆರ್. ರಾವ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಶಶಿಲೇಖಾ, ಪ್ರಮೋದ ಸುವರ್ಣ, ನಂದಾ ಡಿ. ಎಸ್. ಶಕುಂತಲಾ ಭಟ್ ಹಳೆಯಂಗಡಿ, ಶಾರದಾ ಶೆಟ್ಟಿ, ಮಹೇಶ್ವರಿ, ರೂಪಕಲಾ ಆಳ್ವ, ಕಸ್ತೂರಿ ಪಂಜ, ಅತ್ರಾಡಿ ಅಮೃತಾ ಡೀಕಯ್ಯ, ರಾಜೇಶ್ವರಿ ಚೇತನ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್.

ಮುಗಿತಲದ ಮದಿಪು : ಎಂ. ವೀರಪ್ಪ ಮೊಯಿಲಿ, **ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ :** ಬಿ. ಎ. ಮೋಹಿದ್ದೀನ್, ಶ್ರೀ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಂಞಣ್ಣ ರೈಕುಳು ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಯು. ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆರೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಭಾನುಮತಿ ಮೆಂಡನೆರೆಗ್ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಪುರಸ್ಕಾರ ಕೊರ್ಯೆರ್. ವೈ. ಕೆ. ಸಂಜೀವ ಶೆಟ್ಟಿ, ಕೆ. ದೇವಣ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಬಿ. ಎಂ. ಇದಿನಬ್ಬ, ಫಾ. ಹೆನ್ರಿ ಡಿ. ಸೋಜಾ, ರಾಜೇಂದ್ರ ಮೂಡಬಿದರೆ, ಗಂಗಾಧರ ಉಳ್ಳಾಲ, ವಾಣಿಶ್ರೀ ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರಾದಿತ್ತೆರ್.

ಸತ್ಯಮಿತ್ರ ಬಂಗೇರ ನೆಂಪು ಗ್ರಂತೊ ಬುಡುಗಡೆ

14 ನವಂಬರ, 1997, ಸುದಾನ ದೇವಾಲಯ ಆವರಣ ನೆಹರು ನಗರ ಪುತ್ತೂರು

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಸುದಾನ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಬೊಕ್ಕ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆದ ಸೇರಿಗೆಡ್.

ಬೂಕು ಬರೆಯಿನಾರ್: ಡಾ. ಪೀಟರ್ ವಿಲ್ಸನ್ ಪ್ರಭಾಕರ್

ಉದಿಪನ - ಬೂಕು ಬುಡುಗಡೆ: ಬಿಷಪ್ ಡಾ. ಸಿ.ಎಲ್. ಫುರ್ತಾಡೊ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ: ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ **ಮದಿಪು:** ಬೆನೆಟ್ ಜಿ. ಅಮ್ಮಣ್ಣ, **ಮಲ್ಲಬಿನ್ನೆರ್** ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ

ತುಳು ಜಾನಪದ ಮಿನದನ

16 ನವಂಬರ 1997 ಸರಕಾರಿ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು - ಅಮರಸುಳ್ಯ ಕಲ್ಯಾಣಮಂಟಪ ಸುಳ್ಯ

ಉದಿಪನ: ಶ್ರೀ ಬಾಬು ಅಜಿಲ **ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ:** ಶ್ರೀ ಕುರುಂಜಿ ವೆಂಕಟ್ರಮಣ ಗೌಡ **ಮಲ್ಲಬಿನ್ನೆರ್** ಡಾ. ಯು. ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ಶ್ರೀ ಎಂ. ಅಂಬಾಡಿ ಪಾಟಾಳಿ

ಕಥಾಕೂಟೊ: ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ದಾಮ್ಲೆ, ಡಾ. ಪ್ರಭಾಕರ ಶಿಶಿಲ, ಕು. ದೇವಿ, ಪ್ರಶಾಂತಿ ಪಾಲಡ್ಕ, ಕು. ಶ್ರೀವಾಣಿ ಶಾಂತಿಮೂಲೆ, ಶ್ರೀ ಡಿ. ಜಿ. ನಡ್ಕ, ಕು. ಪ್ರಮೀಳಾ ಸಂಕೇಶ ಮೊಕುಲು ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಆರೆನ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆಡ್ ಕತೆ ಓದಿಯೆರ್.

ಜಾನಪದ ವಿಚಾರ ಕೂಟೊ: ಟಿ. ಜಿ. ಮೂಡೂರು ಗುರ್ಕಾಮೆಡ್ ಡಾ. ಕೆ. ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡ, ಡಾ. ಕೆ. ಗಣನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ ಎಕ್ಕಾರು ಸುಳ್ಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತದ ಜಾನಪದದ ಬಗ್ಗೆ ನುಡಿಕಟ್ಟು ಒಪ್ಪಿಸಾಯೆರ್.

ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ನೋಟೊ: ಎಲ್ಲಣ್ಣಗೌಡ ಬೊಕ್ಕ ಬಳಗ (ಸಿದ್ಧವೇಷ), ಕಾಂತು ಅಜಿಲ ಬೊಕ್ಕ ಬಳಗ (ಕೀಲು ಕುದುರೆ), ಕೇಪು ಅಜಿಲ ಬೊಕ್ಕ ಬಳಗ (ಆಟಿ ಕಳಂಜ), ಬಿ. ಕೇಪು ಅಜಿಲ ಬೊಕ್ಕ ಬಳಗ (ಹಲಗೆ ಕುಣಿತ) ಐತಪ್ಪ ಬೊಕ್ಕ ಬಳಗ (ಚೆನ್ನು) ಬಾಬು ಅಜಿಲ ಬೊಕ್ಕ ಬಳಗ (ಜೋಗಿ ಪುರುಷ) ಬಿ. ಚೋಮ ಬೊಕ್ಕ ಬಳಗ (ಕರಂಗೋಲು), ಮತ್ತಾಡಿ ಕೊರಗ ಬೊಕ್ಕ ಬಳಗ (ಡೋಲು ಕುಣಿತ) ಎ.ಕೆ. ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬೊಕ್ಕ ಬಳಗ (ಕನ್ಯಾಪು), ಕೇಶವ ಸಿ. ಎ. ಬೊಕ್ಕ ಬಳಗ (ದುಡಿಕುಣಿತ) ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ನೋಟೊ ನಡಪಾದ್ ಕೊರ್ಯೆರ್.

ಮುಗಿತಲ ಭಾಷಣ: ಸುಬ್ರಾಯ ಚೊಕ್ಕಾಡಿ, **ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ** ಕೆ. ರಾಮಯ್ಯ ರೈ

ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರ್ - ಎನ್. ಎಸ್. ದೇವಿಪ್ರಸಾದ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಆಶಾ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ

ಸಭೆ ಸುಧಾರಿಕೆ: ಸಿ.ಎಚ್. ಕೃಷ್ಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಜನಾರ್ದನ ಕಣಕ್ಕೂರು, ಪೂವಪ್ಪ ಕಣಿಯೂರು, ಪ್ರಸನ್ನ ಬದ್ಯಡ್ಕ. ಪರಿವಾರ ರಂಗ ಒಳಗೊಡ್ದು **'ಅಸುದ್ದೊ'** ನಾಟಕ ನಡತ್ಂಡ್.

ತುಳು ಪೊಂಜೊವೆಂಕುಲು - 1997

23, ನವಂಬರ 1997, ಬಾರ್ಕೂರು

ಉದಿಪನ: ಅಲೆವೂರು ಪ್ರಭಾಕರ ಅಚಾರ್ಯ, ಶ್ರೀಮತಿ ಶಶಿಕಲಾ ಪ್ರಭಾಕರ ಆಚಾರ್ಯ, ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ, **ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ:** ಎ. ಎಸ್. ಎನ್. ಹೆಬ್ಬಾರ್

ಮಲ್ಲಬಿನ್ನೆರ್: ಶ್ರೀಮತಿ ಶಕುಂತಳಾ, ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ

ವಿಚಾರಕೂಟೊ: ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ: ಶ್ರೀಮತಿ ಕಲಾವತಿ ಪೂವಪ್ಪ, ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ (ತುಳುನಾಡಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ರಾಜಧಾನಿ ಬಾರಕೂರು), ಶ್ರೀ ಎಂ. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ (ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ತೌಳವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ). **ಮುಗಿತಲ:** ಭಾಷಣ: ಶ್ರೀಮತಿ ಮನೋರಮಾ ಮಧ್ವರಾಜ್ **ಮಲ್ಲಬಿನ್ನೆರ್:** ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಶೀಲಾ ಕೆ. ಶೆಟ್ಟಿ ಇನಾಮ ಪಟ್ಯೆರ್.

ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ: ಶಾಂತಾರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿ **ಸಭೆ ಸುಧಾರಿಕೆ:** ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಎ. ರೋಹಿಣಿ, ಶ್ರೀಮತಿ ಮನೋರಮಾ ಉಮೇಶನ್, ಶ್ರೀಮತಿ ರತ್ನಾವತಿ ಜೆ. ಬೈಕಾಡಿ

ಸೌಜನ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಮಂಡಲ ಉರ್ವ ಬೊಕ್ಕ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸೇರಿಗೇಡ್ ಬೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯ ಮಂಟಪೊಡು ಕೂಟೊ ನಡತ್ಂಡ್.

ಪ್ರಾಚೀನ ತುಳು ತಾಡವೋಲೆ ಗ್ರಂಥ ಪತ್ತೆ

ಸುಮಾರ್ ಐನೂದು ಒರ್ಸೊಗು ದುಂಬುದ ಓಲೆಗರಿಟ್ ಬರೆತಿನ ತುಳು ಮಹಾಭಾರತ ಗ್ರಂಥೊನ್ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಶೋಧಕೆ ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯೆರ್ ನಾಡ್ ಪತ್ಯೆರ್. ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಚಾವಡಿಡ್ ಏರ್ಪಾಡ್ ಮಲ್ತಿ ಕೂಟೊಡು ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯೆರ್ ಈ ಗ್ರಂಥೊನು ವಿವರ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಅರುಣಾಬ್ಜ ಪನ್ಪಿ ಕಾವ್ಯನಾಮದ ಕವಿ ಬರೆತಿನ ಈ ಕಾವ್ಯ ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕುದ ನೆಟ್ಟಣಿಗೆ ಮುಡ್ನೂರು ಗ್ರಾಮೊಡು ಮುಂಡ್ಯ ಶ್ರೀ ಶಿವರಾಮ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯೆರೆ ಸಂಗ್ರಹೊಡು ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯೆರ್ ಈ ಗ್ರಂಥೊನು ಕನ್ನಡೊಗು ಲಿಪ್ಯಂತರ ಮಲ್ಪುಂಚಿತ್ತಿ ಉದ್ದೇಶ ದೀವೊಂದೆರ್.

ಎನ್. ಎಸ್. ಕಿಲ್ಲೆ ನೆಂಪು ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಉದಿಪನ
28, ದಶಂಬರ, 1997. ಶ್ರೀರಾಮ ಮಂದಿರ, ಕೆದಂಬಾಡಿ.

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೊಕ್ಕ ಎನ್.ಎಸ್. ಕಿಲ್ಲೆ ಸ್ಮಾರಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಸೇರಿಗೆಡ್.
ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ: ಏರ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಆಳ್ವ **ನೆಂಪು:** ಶ್ರೀ ವಿ. ಧನಂಜಯ ಕುಮಾರ್ (ಲೋಕ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯೆರ್), ಬೊಕ್ಕ ಶ್ರೀ ಡಿ. ವಿ. ಸದಾನಂದ ಗೌಡ (ಶಾಸಕೆರ್)

ಉದಿಪನ: ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ **ಮಲ್ಲಬನ್ನೆರ್:** ಶ್ರೀ ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ, ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ, **ಗೀತಗಾಯನೊ :** ಶ್ರೀಮತಿ ರತ್ನಾವತಿ ಜೆ. ಬೈಕಾಡಿ, ಶ್ರೀನವೀಣ್ ಕುಮಾರ್ ಜೈನ್, ಕು. ಸುರೇಖಾ ಕವತ್ತಾರು.

ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಕನ್ನಡದವರಿಗೆ ತುಳು ಕಲಿಸುವುದು 8, ಆಗಸ್ಟ್ 1997

ಉದ್ಘಾಟನೆ: ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಚ್. ಅನಿಲ್‌ಕುಮಾರ್ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಶ್ರೀ ಎ. ಬಿ. ಇಬ್ರಾಹಿಂ, ಶ್ರೀ ಸಿ.ವಿ. ತಿರುಮಲ ರಾವ್ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ವೈ. ಕೆ. ಸಂಜೀವ ಶೆಟ್ಟಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡ ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಡಾ. ಯು. ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ಮಂದಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಂಗಳೂರಿನ ಬಲ್ಮಠ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವಠಾರದಲ್ಲಿ ತುಳು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು.

ಕನ್ನಡ ತುಳು ಮತ್ತು ಕೊಂಕಣಿ ತ್ರಿವೇಣಿ ಸಂಗಮ

10, ಆಗಸ್ಟ್ 1997, ಸಂದೇಶ, ಪ್ರೇಮನಗರ-ಮಂಗಳೂರು

ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸುವರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವದ ಅಂಗವಾಗಿ ಮಂಗಳೂರಿನ ಸಂದೇಶ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮತ್ತು ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಸಂಗಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಜರಗಿತು.

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತಿ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣವನ್ನು ಡಾ. ಕೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು ಉದ್ಘಾಟಿಸುತ್ತ ಅನುಭವವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುವುದೇ ನಿಜ ಅರ್ಥದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದರು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಫ್. ಸಲ್ಡಾನಾ ಪ್ರಧಾನ ಉಪನ್ಯಾಸ ನೀಡಿದರು. ಡಾ. ಸಿ. ಎನ್. ರಾಮಚಂದ್ರನ್, ಫಾ. ಪ್ರಶಾಂತ ಮಾಡ್ತಾ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.

ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಗೋಪಾಲ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ. ಎಂ. ರಾಮಚಂದ್ರ (ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವ ರಾವ್), ಪಿ. ಕಮಲಾಕ್ಷ (ಕುದ್ಮುಲ್ ರಂಗರಾವ್) ಸಂತೋಷ ಕುಮಾರ್ ಗುಲ್ವಾಡಿ

(ಕಮಲಾದೇವಿ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯ) ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡಿಸಿದರು. ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಚಾರ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಜೋಗನ್ ಶಂಕರ್, ಡಾ. ಪ್ರಭಾಕರ ಶಿಶಿಲ, ಡಾ. ಕೆ. ವಿ. ನಾಗರಾಜ್ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈಯವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಭಾಷಾ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ ನಡೆಯಿತು.

ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಚಾರ ಕೂಟ-ಸನ್ಮಾನ-ಯಕ್ಷಗಾನ,

3, ಸಪ್ಟಂಬರ, 1997, ಬೆಂಗಳೂರು

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೇದಿಕೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಚಾರಕೂಟದ ಉದ್ಘಾಟನೆ ಶ್ರೀ ದತ್ತಗುರು ದೇವಾನಂದ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಒಡಿಯೂರು ಇವರಿಂದ ನಡೆಯಿತು. ಶ್ರೀ ಬನ್ನಂಜೆ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ, ಬಿ. ಪಿ. ಕಿಶೋರ್, ಗೀತಾ ಸುರತ್ಕಲ್ ಉಪನ್ಯಾಸ ನೀಡಿದರು. ಡಾ. ಕೆ. ಚಿನ್ನಪ್ಪಗೌಡರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸನ್ಮಾನ ಸಮಾರಂಭ ನಡೆಯಿತು. ಡಿ. ಕೃಷ್ಣಾನಂದ ಚೌಟ, ಡಾ. ರಿಚಾರ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟಲಿನೊ ಜಿ. ಎನ್. ರೈ, ಅಚ್ಯುತ ಕಲ್ಲಾಪು ಸನ್ಮಾನ ಪಡೆದರು. ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರ ಬೈಕಂಪಾಡಿ ಅಭಿನಂದನ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು. ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಮಲಾರ್ ಜಯರಾಮ್ ರೈ, ಶ್ರೀಕರ ಭಟ್, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಕರಾವಳಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾವಿದರು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣರಾಜಿ ಪ್ರಸಂಗೊ ಯಕ್ಷಗಾನ ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ವಿಶುಕುಮಾರ್ ಸಂಸ್ಮರಣ 26 ಅಕ್ಟೋಬರ 1997, ಬೆಂಗಳೂರು

ಉದ್ಘಾಟನೆ: ಡಾ. ಹಾ. ನಾಯಕ, **ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ:** ಬಿ. ಎ. ಮೊಹಿದ್ದೀನ್

ಮದಿಪು-6 ಬಿಡುಗಡೆ: ಶ್ರೀ ಅ. ರಾ. ಚಂದ್ರಹಾಸ ಗುಪ್ತ **ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳು:** ಐ. ಎಂ. ಜಯರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿ (ಶಾಸಕರು), ಹರಿಹರ ಪ್ರಿಯ, ಪಿ. ಎಸ್. ಮಣಿ, ಶ್ರೀಮತಿ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ವಿಶುಕುಮಾರ್

ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ-ಕನ್ನಡ: ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ: ಕೆ. ಶ್ರೀಧರ ಆಚಾರ್ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ ಚಡಗ (ವಿಶುಕುಮಾರ್ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಾಗಿ), ಮಾವಿನಕೆರೆ ರಂಗನಾಥ (ವಿಶುಕುಮಾರ್ ನಟ, ನಿರ್ದೇಶಕ, ನಿರ್ಮಾಪಕರಾಗಿ), ಆರ್. ಜಿ. ನಾಗರಾಜ (ವಿಶುಕುಮಾರ್ ನಾಟಕಕಾರರಾಗಿ), ಜಯರಾಮ ಸೂಡ (ವಿಶುಕುಮಾರ್ ಸಮಾಜ ಸೇವಕರಾಗಿ)

ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ-ತುಳು: ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ: ಪ್ರೊ. ಕೆ. ಪಿ. ಪುತ್ತೂರಾಯ. ಮಾ. ಆನಂದ ಶೆಟ್ಟಿ (ವಿಶುಕುಮಾರ್, ಸ್ನೇಹ ಜೀವಿಯಾಗಿ), ಕೆ. ಎಚ್. ಆನಂದ (ವಿಶುಕುಮಾರ್ ಸಮಾಜ ಸೇವಕರಾಗಿ), ಎಂ. ಪ್ರಕಾಶ್ (ರಾಜಕಾರಣಿಯಾಗಿ) ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ (ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಾಗಿ), ಈಶ್ವರ ದೈತೋಟ (ನಟ, ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ, ನಿರ್ಮಾಪಕರಾಗಿ),

ಸಮಾರೋಪ ಭಾಷಣ: ಎಂ. ಪಿ. ಪ್ರಕಾಶ್ (ಸಚಿವರು) **ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ:** ಎಂ. ವೀರಪ್ಪ ಮೊಯಿಲಿ, ವಿಶುಕುಮಾರ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಉದ್ಘಾಟನೆ, ಗ್ರಂಥ ಬಿಡುಗಡೆ. ಡಾ. ಜೀವರಾಜ ಆಳ್ವ

ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳು. ಡಾ. ಹೆಚ್. ವಿ. ಹಂದೆ, ವಡ್ಡರ್ಸೆ ರಘುರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿ, ವಿಶುಕುಮಾರ್ ಅವರ ಪ್ರಜೆಗಳು ಪ್ರಭುಗಳು ಚಲನಚಿತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡೆಯಿತು.

ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲಡೆ ತುಳುವಪ್ಪೆ ಒಳಸರಿ - ಒಂದು ದಿನದ ತಿರುಗಾಟ

2, ನವಂಬರ, 1997, ಮಂಗಳೂರು.

ತುಳುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬರಹಗಾರರಿದ್ದು ಅವರ ಕೃತಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಓದುವವರು ತೀರ ಕಡಿಮೆ. ತುಳು ಬರಹಗಾರರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಹಾಗೂ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮನೆ ಮನೆಗೆ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕ್ಕೊಂಡಿದೆ. ಇಡೀ ವರ್ಷ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ನಡೆಯಲಿರುವ ಈ ತುಳು ಗ್ರಂಥಗಳ ರಥಯಾತ್ರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಉದ್ಘಾಟನೆ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಮಂಗಳೂರು ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಕೆ. ಸುರೇಶ ಬಲ್ಲಾಳರಿಂದ ನಡೆಯಿತು.

ಮೂರು ವಾಹನಗಳಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಡೆಸಲಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು, ಪ್ರಕಾಶಕರು, ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಮನೆಮನೆಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಜಾಥಾದಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಂಡರು. ಪುಸ್ತಕಗಳ ಕಟ್ಟನ್ನು ವಾಹನೊದಳಗೆ ಇಡುವ ಮೂಲಕ ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದ ಮಾನ್ಯ ಸುರೇಶ ಬಲ್ಲಾಳರು ಮೊತ್ತಮೊದಲು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಗ್ರಂಥ ರಥಯಾತ್ರೆ ಬಂದಾಗ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಬೋಣಿ ಮಾಡಿದರು.

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್, ಸಂಚಾಲನ ಸಮಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ದಾಮೋದರ ನಿಸರ್ಗ, ಸಂಚಾಲಕ ಸದಸ್ಯ ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ, ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿ ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಪ್ರೊ. ಮುರಳೀಧರ ಉಪಾಧ್ಯ ಹಿರಿಯಡಕ, ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ, ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ, ಎಂ. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ, ಪ್ರಮೋದ ಕೆ. ಸುವರ್ಣ, ಪಿ.ಎಸ್. ರಾವ್, ಎಂ. ರತ್ನಕುಮಾರ್, ತುಕಾರಾಂ ಪೂಜಾರಿ, ಎಂ. ವಿಠಲ ಪುತ್ತೂರು, ಅರುಣ ಕುಮಾರ್ ಎಸ್. ಆರ್. ಮೊದಲಾದ ಸುಮಾರು 30 ಮಂದಿ ಲೇಖಕ ಪ್ರಕಾಶಕರು ಗ್ರಂಥ ರಥಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಂಡರು. ತುಳು ನಿಘಂಟುವಿನ 6 ಸಂಪುಟಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಸುಮಾರು 75 ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಬಲ್ಲಾಳ್‌ಬಾಗ್, ಕೊಡಿಯಾಲ್‌ಬೈಲ್, ಮಣ್ಣಗುಡ್ಡೆ, ಕಾಪೂರು ಕ್ರಾಸ್, ಭಾರತೀನಗರ, ಬಿಜೈ, ದೇರೆಬೈಲು, ಗೊಲ್ಲಚ್ಚಿಲ್ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸುಮಾರು 60 ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬೆಳಗ್ಗಿನಿಂದ ಸಂಜೆಯವರೆಗೆ ತಿರುಗಾಡಿ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಸಂಚಾಲಕ ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ ಅವರ ಮನೆ ದೃಶ್ಯದ ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಟವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಗ್ರಂಥಯಾತ್ರೆಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಇಂತಹ ತಿರುಗಾಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಡೆಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲಾಯಿತು.

ತಿರುಗಾಟದಲ್ಲಿ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಪ್ರತಿ ಮನೆಯವರು ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ರೂ. ನೂರರಿಂದ ಸಾವಿರದವರೆಗೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದರು.

ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ವಾಗ್ದಾನದ ಸಹಿತ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಮೌಲ್ಯದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಈ ಒಂದು ದಿನದ ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲಡೆ ತುಳುವಪ್ಪೆ ಒಳಸರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟವಾಗಿದೆ.

ವೀರರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಉತ್ಸವ 8, 9 ನವಂಬರ 1997, ಉಳ್ಳಾಲ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮತ್ತು ವೀರರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಉತ್ಸವ ಸಮಿತಿಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವೀರರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಉತ್ಸವನ್ನು ಡಾ. ಡಿ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮತಿ ಹೇಮಾವತಿ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಜ್ಯೋತಿ ಬೆಳಗಿಸಿ ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು. ಡಾ. ಕೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು ಉಳ್ಳಾಲ ಇತಿ ಆದಿ ಗ್ರಂಥ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದರು.

ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಬಿ. ಎಚ್. ಅನಿಲಕುಮಾರ್ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು. ಡಾ. ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್, ತುಕಾರಾಂ ಪೂಜಾರಿ, ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಡಾ. ವಾಹಾಬ್ ದೊಡ್ಡಮನೆ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಕುಂಬಳೆ ಸುಂದರರಾವ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀಮತಿ ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕ್ಕರ್ ಮಹಿಳಾ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮಹಿಳಾ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಶಾರದಾ ಆರ್. ರಾವ್, ಶಶಿಲೇಖ, ಪ್ರಮೋದ ಕೆ. ಸುವರ್ಣ, ನಂದಾ ಡಿ. ಎಸ್. ಶಕುಂತಳಾ ಭಟ್ ಹಳೆಯಂಗಡಿ, ಶಾರದಾ ಶೆಟ್ಟಿ, ಮಹೇಶ್ವರಿ, ರೂಪಕಲಾ ಆಳ್ವ, ಕಸ್ತೂರಿ ಪಂಜ, ಆತ್ರಾಡಿ ಅಮೃತಾ ಡೀಕಯ್ಯ, ರಾಜೇಶ್ವರಿ ಚೇತನ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು.

ಎಂ. ವೀರಪ್ಪ ಮೊಯಿಲಿ ಸಮಾರೋಪ ಭಾಷಣ ಗೈದರು. ಶ್ರೀ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಯು. ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಭಾನುಮತಿ ಮೆಂಡನ್ ಅವರಿಗೆ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದರು. ಬಿ.ಎ. ಮೊಹಿದ್ದೀನ್ ಸಮಾರೋಪ ಸಮಾರಂಭದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ವೈ. ಕೆ. ಸಂಜೀವ ಶೆಟ್ಟಿ, ಕೆ. ದೇವಣ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಬಿ.ಎಂ. ಇದಿನಬ್ಬ, ಗಂಗಾಧರ ಉಳ್ಳಾಲ್ ವಾಣಿಶ್ರೀ, ಫಾ. ಹೆನ್ರಿ ಡಿ'ಸೋಜಾ, ರಾಜೇಂದ್ರ ಮೂಡಬಿದರೆ, ಗಂಗಾಧರ ಉಳ್ಳಾಲ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಸತ್ಯಮಿತ್ರ ಬಂಗೇರ ಸಂಸ್ಮರಣ-ಗ್ರಂಥ ಬಿಡುಗಡೆ
14, ನವಂಬರ, 1997, ಪುತ್ತೂರು

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮತ್ತು ಸುದಾನ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಸ್ಮರಣ ಗ್ರಂಥದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಬಿಷಪ್ ಡಾ. ಸಿ. ಎಲ್. ಫ್ರರ್ತಾಡೊ ಮಾಡಿದರು. ಡಾ. ಪೀಟರ್ ವಿಲ್ಸನ್ ಪ್ರಭಾಕರ್ ಬರೆದ ಈ ಗ್ರಂಥ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಬೆನೆಟ್ ಜಿ. ಅಮ್ಮಣ್ಣ ಸಂಸ್ಮರಣ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು. ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿದ್ದರು.

ತುಳು ಜಾನಪದ ದಿನದನ 16 ನವಂಬರ 1997, ಸುಳ್ಯ

ಕುರುಂಜಿ ವೆಂಕಟ್ರಮಣ ಗೌಡರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಬು ಅಜಿಲರು ಜಾನಪದ ದಿನದನವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು. ಡಾ. ಯು. ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ಎಂ. ಅಂಬಾಡಿ ಪಾಟೀಲ್ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ದಾಮ್ಲೆ, ಡಾ. ಪ್ರಭಾಕರ ಶಿಶಿಲ, ಕು. ದೇವಿ ಪ್ರಶಾಂತಿ ಪಾಲಡ್ಕ, ಕು. ಶ್ರೀ ವಾಣಿ ಶಾಂತಿ ಮೂಲೆ, ಡಿ. ಜಿ. ನಡ್ಕ, ಕು. ಪ್ರಮೀಳಾ ಸಂಕೇಶ ಇವರು ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಕತೆಗಳನ್ನು ಓದಿದರು. ಟಿ.ಜಿ. ಮುಡೂರು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ, ಡಾ. ಕೆ. ಚಿನ್ನಪ್ಪಗೌಡ, ಡಾ. ಕೆ. ಗಣನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ ಎಕ್ಕಾರು ಉಪನ್ಯಾಸವಿತ್ತರು. ಎಲ್ಲಣ್ಣ ಗೌಡ ಮತ್ತು ಬಳಗ, ಕಾಂತಿ ಅಜಿಲ ಮತ್ತು ಬಳಗ, ಕೇಪು ಅಜಿಲ ಮತ್ತು ಬಳಗ, ಬಿ. ಕೇಪು ಅಜಿಲ ಮತ್ತು ಬಳಗ, ಐತಪ್ಪ ಮತ್ತು ಬಳಗ, ಬಾಬು ಅಜಿಲ ಮತ್ತು ಬಳಗ, ಜೋಮ ಮತ್ತು ಬಳಗ, ಮತ್ತಾಡಿ ಕೊರಗ ಮತ್ತು ಬಳಗ, ಎ.ಕೆ. ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಮತ್ತು ಬಳಗ, ಕೇಶವ ಮತ್ತು ಬಳಗದವರು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ನೋಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ಸುಬ್ರಾಯ ಚೊಕ್ಕಾಡಿ ಸಮಾರೋಪ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು. ಕೆ. ರಾಮಯ್ಯ ರೈ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದರು. ಎಸ್. ಎಸ್. ದೇವಿಪ್ರಸಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಆಶಾ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಸಿ.ಎಚ್. ಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣ, ಜನಾರ್ದನ ಕಣಕ್ಕೂರು, ಪೂವಪ್ಪ ಕಣಿಯೂರು ಪ್ರಸನ್ನ ಬಡ್ಡಡ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಪರಿವಾರ ರಂಗ ಬಳಗದವರಿಂದ 'ಅಸುದ್ದೊ' ನಾಟಕ ನಡೆಯಿತು.

ತುಳು ಪೊಂಜೆವೆಂಕುಲು - 1997 23, ನವಂಬರ 1997, ಬಾರ್ಕೂರು

ಅಲೆವೂರು ಪ್ರಭಾಕರ ಆಚಾರ್ಯ, ಶಶಿಕಲಾ ಪ್ರಭಾಕರ ಆಚಾರ್ಯ, ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ, ಎ.ಎಸ್.ಎನ್. ಹೆಬ್ಬಾರ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಶಕುಂತಳಾ, ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ ಉದ್ಘಾಟನಾ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಂಡರು. ಶ್ರೀಮತಿ ಕಲಾವತಿ ಪೂವಪ್ಪ, ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಯು.ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ಶ್ರೀಮತಿ ಜಾನಕಿ ಎಂ. ಬ್ರಹ್ಮಾವರ, ವಿಚಾರ ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಂಡರು. ಶ್ರೀಮತಿ ಮನೋರಮಾ ಮಧ್ವರಾಜ್, ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಶೀಲಾ ಕೆ. ಶೆಟ್ಟಿ ಶಾಂತಾರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿ ಸಮಾರೋಪ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಸೌಜನ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಮಂಡಲ ಉರ್ವ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡಮಿಯ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಭೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಯಿತು. ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಎ. ರೋಹಿಣಿ, ಶ್ರೀಮತಿ ಮನೋರಮಾ ಉಮೇಶನ್, ಶ್ರೀಮತಿ ರತ್ನಾವತಿ ಜೆ. ಬೈಕಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು.

ತುಳು ಮಹಾಭಾರತ ತಾಡವೋಲೆ ಗ್ರಂಥ ಪತ್ತೆ

ಪ್ರಾಚೀನ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಈಗ ಲಭ್ಯವಾಗಿರುವ ಮೂರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾವ್ಯ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕವಿ ಸಂಶೋಧಕ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸದಸ್ಯೆ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿದ್ದಾರೆ.

ಆರುಣಾಬ್ದ ಕಾವ್ಯನಾಮದ ಕವಿ ಸುಮಾರು ಐನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ರಚಿಸಿರಬಹುದಾದ ತುಳು ಲಿಪಿ ಮತ್ತು ತುಳು ಭಾಷೆಯ ಮಹಾಭಾರತ ಕಾವ್ಯಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕಿನ ನೆಟ್ಟಣಿಗೆ ಮುನ್ನೂರು ಗ್ರಾಮದ ಮುಂಡ್ಯ ಶ್ರೀ ಶಿವರಾಮ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ ಅವರ ಸಂಗ್ರಹವಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥ ಕಾಡು ಬಂತು. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಮಾಡಿರುವ ಉಲ್ಲೇಖದಂತೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ತುಳು ಕಾವ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾಹಿತಿ ದೊರಯುತ್ತದೆ. ರಾಮಾಯಣ ಕಾವ್ಯವನ್ನೂ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಿಣೀ ಸ್ವಯಂವರ ಕೀಚಕ ವಧೆ, ಬಾಣಾಸುರವಧೆ ಎಂಬ ಮೂರು ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನೂ 'ಗುಡ್ಡೆತ್ ರಾಯೆ' ಎಂಬ ಕವಿ ರಚಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಏಕಾದಶೀ ಮಹಾತ್ಮೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾವ್ಯವೊಂದನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿಯ ಉಲ್ಲೇಖವೂ ಇದೆ. ಏಣಾಪಾಣಿ ಮುಕುಂದ (ಶಂಕರನಾರಾಯಣ) ಎಂಬ ಕವಿಯ ಶಿಷ್ಯರ ಶಿಷ್ಯ ತಾನು ಎಂಬುದಾಗಿ ಆರುಣಾಬ್ದ ಕವಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಕೊಡವೂರು ದೇವರನ್ನು ಕವಿ ಸ್ತುತಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಆತ ಉಡುಪಿ ಪರಿಸರದವನು ಎಂದು ಊಹಿಸಲಹುದಾಗಿದೆ. ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಪತ್ರಿಕಾ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾ ಶ್ರೀ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯರು ಅದನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಲಿಪ್ಯಂತರಗೊಳಿಸುವ ತಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಎನ್. ಎಸ್. ಕಿಲ್ಲೆ ಸಂಸ್ಮರಣೆ - ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಉದ್ಘಾಟನೆ

28, ದಶಂಬರ 1997, ಶ್ರೀರಾಮ ಮಂದಿರ, ಕೆದಂಬಾಡಿ.

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮತ್ತು ಎನ್.ಎಸ್.ಕಿಲ್ಲೆ ಸ್ಮಾರಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ - ಜಂಟಿ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ: ಶ್ರೀ ಏರ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಆಳ್ವ **ಉದ್ಘಾಟನೆ:** ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ.

ಸಂಸ್ಮರಣೆ: ಶ್ರೀ ವಿ. ಧನಂಜಯ ಕುಮಾರ್ (ಲೋಕ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು) ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಡಿ. ವಿ. ಸದಾನಂದ ಗೌಡ (ಶಾಸಕರು).

ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳು: ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ, ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ. ಗೀತ ಗಾಯನ ಕೂಟವನ್ನು ಶ್ರೀಮತಿ ರತ್ನಾವತಿ ಜೆ. ಬೈಕಾಡಿ, ಶ್ರೀ ನವೀನ್ ಕುಮಾರ್ ಜೈನ್. ಕು. ಸುರೇಖಾ ಕವತ್ತಾರು ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ತುಳು ಸುದ್ದಿಲು

ತುಳು ನಿಘಂಟು ಸಂಪುಟೊಲೆ ಬುಡುಗಡೆ

ಒಡಿಪುದ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರದ ತುಳು ನಿಘಂಟು ಯೋಜನೆಡ್ ಡಾ. ಯು. ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆರೆನ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕತ್ವೊಡು ರಚನೆ ಆಯಿನ ತುಳು ನಿಘಂಟ್‌ದ ೪ನೇ ೫ನೆ ಬೊಕ್ಕ ೬ನೆದ ಸಂಪುಟೊಲೆನ್ ಡಾ. ಡಿ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆ, ಶ್ರೀ ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ಹೆಗ್ಡೆ, ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆ. ಪೈ ಮೊಕುಲು ಬುಡುಗಡೆ ಮಲ್ತೆರ್ ಉಂದುವೇ ಸಂದರ್ಭೊಡು ತುಳುವೆರೆತ್ತಂದಿನಕುಲು ತುಳುಕು ಮಲ್ತಿ ಸೇವೆನ್ ದಾಖಲೆ ಮಲ್ಪಿಂಚಿತ್ತಿ 'ತುಳುವರಿವರು' ಗ್ರಂಥ ಬುಡುಗಡೆ ಆಂಡ್.

ತುಳು ಸಂಘದ ಉದಿಪನ

ಕುಡಲದ ಬೆಸೆಂಟ್ ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜಡ್ ಸುರು ಆಯಿನ ತುಳು ಸಂಘೊನು ಕಾಲೇಜಿದ ಪ್ರಾಂಶಪಾಲೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಲೋಚನ ಆರೆನ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆಡ್ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಉದಿಪನ ಮಲ್ತೆರ್.

ಬೊಗ್ಗನ ಭಾಗ್ಯ 'ನಾಟಕ' ಕೃತಿ ಬುಡುಗಡೆ

ಒಡಿಪುದ ಮಧು ಶ್ರೀ ಪ್ರಕಾಶನ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತಿನ ಗಂಗಾಧರ ಕಿದಿಯೂರು ಆರೆನ ಬೊಗ್ಗನ ಭಾಗ್ಯ ನಾಟಕ ಕೃತಿನ್ ಒಡಿಪು ತುಳು ಕೂಟದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ ಡಾ . ಭಾಸ್ಕಾರಾನಂದ ಕುಮಾರ್ ಬುಡುಗಡೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಬ್ರಹ್ಮಶ್ರೀ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ ಆದಿ ಉಡುಪಿದ ಗೌರವಾಧ್ಯಕ್ಷೆ ಯು. ನಾರಾಯಣೆರೆ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆಡ್ ನಡತ್ತಿನ ಈ ಕೂಟೊಡು ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರಾದ್ ಡಾ. ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ ರಾವ್, ಪ್ರೊ. ಮುರಳೀಧರ ಉಪಾಧ್ಯೆರ್ ಪ್ರೊ. ಮೋಹನ ಕೋಟ್ಯಾನ್ ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ, ಶ್ರೀ ಅಂಶುಮಾಲಿ, ಮುರಳೀಧರ ನಕ್ಷತ್ರಿ. ಎಂ. ನಾರಾಯಣ ದೇವಾಡಿಗ, ಬಿ.ಎಸ್. ಹರೀಶ್ ಜೋಳೂರು ಬೊಕ್ಕ ಲೇಖಕೆ ಗಂಗಾಧರ ಕದಿಯೂರು ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್.

ಮಲೆ ಕುಡಿಯರು - ತುಳು ಕಬಿತೆಲು - ಕೃತಿ ಬುಡುಗಡೆ

ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥೇಶ್ವರ ತುಳು ಪೀಠದ ಪ್ರಕಟಣೆಲಾಯಿ 'ಮಲೆಕುಡಿಯರು' ಬೊಕ್ಕ 'ತುಳು ಕಬಿತೆಲು' ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಬುಡುಗಡೆ ಆಂಡ್. ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ ಡಾ. ಡಿ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆರ್ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬುಡುಗಡೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಉಪಕುಲಪತಿ ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಗೋಪಾಲ್ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆಡ್ ನಡತ್ತಿನ ಈ ಕೂಟೊಡು ಶ್ರೀ ಐರ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಆಳ್ವೆರ್, ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಪ್ರಭಾಕರ ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರಾದ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್. ಈ ರಡ್ಡ್ ಬೂಕುಲೆ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ತುಳುಪೀಠದ ಸಂಯೋಜಕೆರಾಯಿ ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ, ಮಲೆ ಕುಡಿಯರು ಕೃತಿತ, ಸಂಪಾದಕೆ ಶ್ರೀ ಯದುಪತಿ ಗೌಡ, 'ತುಳುಕಬಿತೆಲು' ಸಂಪಾದಕಿ ಶ್ರೀಮತಿ ರಾಜಶ್ರೀ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಡಾ. ಕೆ. ಜನಾರ್ದನ್ ಈ ಕೂಟೊಡು ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್.

ಪರ್ವ ಪರ್ಬದ ಪೊರ್ಲುದ ಕಬಿತೆಲು - ಕೃತಿ ಬುಡುಗಡೆ

ಕುಡಲದ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಗೋಕರ್ಣನಾಥೇಶ್ವರ ಸಭಾಭವನೊಡು ನಡಪಾಯಿ ತುಳು ಪರ್ಬದ ಪೊರ್ತುಡು ಮುದ್ದುಮೂಡುಬೆಳ್ಳಿ, ರತ್ನಾಕರ ರಾವ್ ಕಾವೂರು ಬೊಕ್ಕ ಗಣೇಶ ಪ್ರಸಾದ ಪಾಂಡೇಲು ಸಂಪಲಿತ್ತಿ ಪರ್ವಪರ್ಬದ ಪೊರ್ಲುಕಬಿತೆಲು ಕೃತಿನ್ ಕೆ. ಅನಂತರಾಮ ಮೇರ್ ಬುಡುಗಡೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಜೇತೆ ಬೇತೆ ತುಳು ಕವಿಕುಲೆನ ಸುಮಾರ್ 70 ಗೇಯ ಕಬಿತೆಲು ಈ ಬೂಕುಡು ಉಲ್ಲೊ.

ಎರು ಮೈಂದೆ ನಾಟಕ ಕೃತಿ ಬುಡುಗಡೆ

ಶ್ರೀ ಶಿವಾನಂದ ಕರ್ಕೇರೆರ್ ಬರೆಯಿನ ಎರುಮೈಂದೆ ನಾಟಕ ಕೃತಿನ್ ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ ಕುಡಲದ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನೊಡು ಬುಡುಗಡೆ ಮಲ್ತೆರ್.

ತುಳು ಸುದ್ದಿಗಳು

- ಉಡುಪಿಯ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರದ ತುಳು ನಿಘಂಟು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಡಾ. ಯು. ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದ ತುಳು ನಿಘಂಟುವಿನ ೪, ೫ ಮತ್ತು ೬ನೆಯ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಡಾ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆ, ಶ್ರೀ ಜಯ ಪ್ರಕಾಶ ಹೆಗ್ಡೆ, ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆ. ಪೈ ಬಿಡುಗಡೆ ಗೊಳಿಸಿದರು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತುಳುವೇತರರು ತುಳುವಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆಯನ್ನೂ ದಾಖಲಿಸುವ 'ತುಳುವರಿವರು' ಗ್ರಂಥವೂ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಂಡಿತು.

- ಮಂಗಳೂರು ಬೆಸೆಂಟ್ ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ತುಳು ಸಂಘವನ್ನೂ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಲೋಚನ ಅವರ ಅದ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು.

- ಉಡುಪಿಯ ಮಧು ಶ್ರೀ ಪ್ರಕಾಶನ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಗಂಗಾಧರ ಕಿದಿಯೂರು ಅವರ ಬೊಗ್ಗನ ಭಾಗ್ಯ ನಾಟಕವನ್ನು ಡಾ. ಭಾಸ್ಕಾರಾನಂದ ಕುಮಾರ್ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು.

- ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥೇಶ್ವರ ತುಳು ಪೀಠದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಾದ ಮಲೆ ಕುಡಿಯರು ಮತ್ತು ತುಳು ಕಬಿತೆಲು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಡಾ. ಡಿ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದರು. ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಉಪಕುಲಪತಿ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲ್ ವಹಿಸಿದ್ದರು.

- ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಮಂಗಳೂರಿನ ಗೋಕರ್ಣನಾಥೇಶ್ವರ ಸಭಾಭವನದಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ತುಳು ಪರ್ವ ಉತ್ಸವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುದ್ದು ಮೂಡು ಬೆಳ್ಳೆ, ರತ್ನಾಕರ ರಾವ್ ಕಾವೂರು, ಮತ್ತು ಗಣೇಶ್ ಪ್ರಸಾದ ಪಾಂಡೇಲು ಸಂಪಾದಿಸಿದ 'ಪರ್ವಪರ್ಬದ ಪೊರ್ಲುಕಬಿತೆಲು' ಕೃತಿ ಕೆ. ಅನಂತರಾಮ ಅವರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಗೊಂಡಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕವಿಗಳ 70 ರಷ್ಟು ಗೇಯ ಕವಿತೆಗಳಿವೆ.

- ಶ್ರೀ ಶಿವಾನಂದ ಕರ್ಕೇರಾ ಅವರ ಎರುಮೈಂದೆ ನಾಟಕವನ್ನು ಮಂಗಳೂರಿನ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನದಲ್ಲಿ ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿಯವರು ಬಿಡುಗಡೆ ಗೊಳಿಸಿದರು.

ಕರಿಪೋಯಿ ಚೇತೆನೊಗು ಬಕ್ತಿದ ಸೊಲ್ಮೆಲು

ಸೊಣ್ಪತ್ತಾಜಿ ಒರ್ಸೊದ ದಿಂಜಿದಿ ಬದ್‌ಕ್ ಬಾಳ್‌ದ್ ಇನಿಗ್ ಕಾಯಬುಡು ಕೈಲಾಸ ಸೇರಿನ ಡಾ. ಕೋಟ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್ ಈ ಶತಮಾನದ ಒಂಜಿ ಮಾಮಲ್ಲ ನರಮಾನಿ ಮಾತ್ರೆತ್ತ್ ಒಂಜಿ ಇಸ್ಮಯಂದೇ ಪನೊಡು. 'ಚೋಮನ ದುಡಿ', 'ಕುಡಿಯರ ಕೂಸು', ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಾದಂಬರಿಲೆಡಾದ್, 'ಸೋಮಿಯ ಸೌಭಾಗ್ಯ', 'ಯಾರೋ ಅಂದರು' ಇಂಚಿತ್ತಿ ಗೀತ ನಾಟಕೊಳೆಡಾದಪಡ್ 'ಭೂತಾರಾಧನೆ' ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕೃತಿಕ್‌ಲೆಡಾದ್ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಚಿತ್ರಣ ಮಲ್ತಿನಾರ್ ಕಾರಂತೆರ್. ಆರ್ ಬರೆಯಿನ ಗೀತ ನಾಟಕೊಲೆಡ್ ಪಾಡ್ದನದ ಲಯ ಉಂಡು. ಆರೆನ ಚೋಮನ ದುಡಿ ತುಳುಕು ಅನುವಾದ ಆತ್‌ಂಡ್.

ಇಂಚಿಪ ಉಳ್ಳಾಲೊಡು ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಉತ್ಸವ ಸಮಿತಿ ನಡಪಾಯಿನ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಉತ್ಸವದ ಉದಿಪನ ಕೂಟೊಡು, ಪಾಲ್ ಪಡೆದ್ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪ್ರಕಟಣೆ ಆಯಿನ 'ಉಳ್ಳಾಲ ಇತಿ ಆದಿ' ಬೂಕೂನು ಬುಡುಗಡೆ ಮಲ್ತಿನಾರ್ ಕಾರಂತೆರ್. ತುಳುನಾಡ್, ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿಗ್ ಸಮ್ಮಂದ ಪಟ್ಟ್‌ದ್ ಆರೆನ ಕೊಡುಗೆ ಬಾರೀ ಮಲ್ಲವು. ಅಂಡ ಅಯಿನ್ ಮಾತ ಮೀರದ್ ಆರ್ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟೊಡು ಬುಳೆಯಿನಾರ್. ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನಾರ್. ಅಖಿಲ ಭಾರತ 66ನೆದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಮುಗಿತಲ ಕಾರಂತೆರೆ ಪಟ ಪಾಪೆದೀದ್ ಮಲ್ಪೊಡಾದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವ್ವೇ ಪೊರ್ತುಗು ಪ್ರಕಟ ಆಯಿನ ಪೊನ್ನ ಕಂಠಿ ಸ್ಮರಣ ಸಂಪುಟೊಡು ಆರ್ ಬರೆಯಿನ 'ಕನ್ನಡ ಪುರಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಂದು ಮುಖ' ಪನ್ಪಿ ಲೇಖನ ಗ್ರಂಥ ರೂಪೊಡು ಪ್ರಕಟ ಆಯಿ ಆರೆನ ಅಕೇರಿದ ಲೇಖನಂದ್ ಪನೊಡು. ಇನಿಗ್ ಸೆಂಪಾದ್ ಒರಿತಿನ ಚೇತನ ಕಾರಂತೆರೆಗ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಭಕ್ತಿ ಗೌರವದ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಪೊಂದುಂಡು.

ಅಗಲಿದ ಚೇತನಕ್ಕೆ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ

ತೊಂಬತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳ ತುಂಬು ಬಾಳನ್ನು ಬದುಕಿ ಇದೀಗ ನಮ್ಮನ್ನು ಅಗಲಿರುವ ಡಾ. ಕೋಟ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು ಈ ಶತಮಾನದ ಮಹಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಒಂದು ಅದ್ಭುತವೂ ಹೌದು. 'ಚೋಮನ ದುಡಿ', 'ಕುಡಿಯರ ಕೂಸು' ಇಂತಹ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ, 'ಸೋಮಿಯ ಸೌಭಾಗ್ಯ' 'ಯಾರೋ ಅಂದರು' ಇಂತಹ ಗೀತನಾಟಕಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ, 'ಭೂತಾರಾಧನೆ'ಯಂತಹ ಕೃತಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದವರು. ಅವರ ಗೀತನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ತುಳು ಪಾಡ್ದನದ ಲಯವಿದೆ. ಅವರ ಚೋಮನ ದುಡಿ ತುಳುವಿಗೆ ಅನುವಾದಗೊಂಡಿದೆ.

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳಾಲದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮತ್ತು ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಉತ್ಸವ ಸಮಿತಿ ನಡೆಸಿದ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಉತ್ಸವದ ಉದ್ಘಾಟನ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಂಡು 'ಉಳ್ಳಾಲ ಇತಿ ಆದಿ' ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕಾರಂತರು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದವರು. ತುಳುನಾಡು, ತುಳು

ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಂತೆ ಕಾರಂತರ ಕೊಡುಗೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾದುದು. ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೀರಿ ಅವರು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಸಾಧನೆಗೈದವರು.

ಅಖಿಲಭಾರತ ೬೬ನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸಮಾರೋಪ ಸಮಾರಂಭ ಅವರ ಭಾವಚಿತ್ರದ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಯಿತು. ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸ್ಮರಣ ಸಂಪುಟ ಪೊಸ್ನಕಂಠಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಕನ್ನಡ ಪುರಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಂದು ಮುಖ' ಎನ್ನುವ ಲೇಖನ ಗ್ರಂಥರೂಪದಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆಯಾದ ಅವರ ಕೊನೆಯ ಲೇಖನವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಇಂದು ನೆನಪಾಗಿ ಹೋಗಿರುವ ಈ ಚೇತನಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಭಕ್ತಿ, ಗೌರವಗಳಿಂದ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಒರ್ಸೊದ ಬೂಕುಲು

- **ಮನಸ್ಸ್ ಬದಲಾನಗ** (ಕತೆಕುಲು)
  ಜಯಂತಿ ಎಸ್. ಬಂಗೇರ
  ಪ್ರ: ದುರ್ಗಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮಣ್ಣಗುಡ್ಡೆ, ಮಂಗಳೂರು - 575 003
  ಬಿಲೆ: 30 ರೂ. ಪುಟ. 60
- **ಈ ನಲ್ಕೆದಾಯೆ...?** (ನಾಟಕ)
  ವಿಜಯ ಕುಮಾರ್ ಶೆಟ್ಟಿ
  ಪ್ರ: ಕಲಾಜಗತ್ತು ಪ್ರಕಾಶನ, ಮುಂಬಯಿ
  ಬಿಲೆ: 50 ರೂ. ಪುಟ: 84
- **ಎರುಮ್ಮೆಂದೆ** (ನಾಟಕ)
  ಎ. ಶಿವಾನಂದ ಕರ್ಕೇರಾ
  ಪ್ರ: ಸ್ವೀಕಾರ್ ಪ್ರಕಾಶನ, ಕುಡಲ - 575 001
  ಬಿಲೆ: 35 ರೂ. ಪುಟ: 64
- **ಬೊಗ್ಗನ ಭಾಗ್ಯ** (ನಾಟಕ)
  ಗಂಗಾಧರ ಕಿದಿಯೂರು
  ಪ್ರ.: ಮಧುಶ್ರೀ ಪ್ರಕಾಶನ ಉಡುಪಿ
- **ಪಿಲಿಪತ್ತಿ ಗಡಸ್** (ನಾಟಕ)
  ಆನಂದ ಕೃಷ್ಣ
  ಪ್ರ: ದುರ್ಗಾಪ್ರಕಾಶನ, ಮಣ್ಣಗುಡ್ಡೆ, ಮಂಗಳೂರು - 3
  ಬಿಲೆ: 30 ರೂ. ಪುಟ. 56

- **ನಿಲೆ** (ಕಾದಂಬರಿ)
ಮಾಧವ ಪೆರಾಜೆ
ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಬೆಂಗಳೂರು
ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು - 575 003
ಬಿಲೆ: 28 ರೂ. ಪುಟ: 76

- **ಅಮರ್ ಬೀರೆರ್ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರ್** (ಕಾದಂಬರಿ)
ಗಣೇಶ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್
ಪ್ರ: ತುಳುಕೂಟ ಕುಡ್ಲ
ಬಿಲೆ: 40 ರೂ. ಪುಟ: 80

- **ಚಂದ್ರಳ್ಳಿದ್ ಬೊಳ್ಳಾಂದ್** (ಕಾದಂಬರಿ)
ಸಂಕಲಕರಿಯ ಕೃಷ್ಣ ಸಾಲ್ಯಾನ್
ಪ್ರ: ತುಳುಕೂಟ ಉಡುಪಿ, ಮಣಿಪಾಲ - 576 119
ಬಿಲೆ: 40 ರೂ. ಪುಟ: 87

- **ಪರ್ವಪರ್ಬದ ಪೊರ್ಲುದ ಕಬಿತೆಲು** (ಕಾವ್ಯ)
ಸಂ: ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ
ಪ್ರ: ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್, ಮಂಗಳೂರು - 575 003
ಬಿಲೆ: 35 ರೂ. ಪುಟ: 88

- **ಬಾನ ತೋರೊಂದುಂಡು** (ಕಾವ್ಯ)
ಎಸ್. ಪಿ. ಮಂಚಿ
ಪ್ರ: ನೇಹಾ ಧರಿತ್ರಿ ಪ್ರಕಾಶನ, 'ಶ್ರೀ ದುರ್ಗಾ'
ಟಿ/9, ಕೆ. ಹೆಚ್. ಬಿ. ಕಾಲನಿ, ಕುಂಜತ್‌ಬೈಲು
ಕಾವೂರು, ಮಂಗಳೂರು - 575 015
ಬಿಲೆ: 75 ರೂ. ಪುಟ: 115

- **ಬೀರದ ಬೊಲ್ಪು** (ಕಾವ್ಯ)
ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟ
ಪ್ರ: ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು - 575 003
ಬಿಲೆ: 28 ರೂ. ಪುಟ: 93

- **ಯಾನ್ ಪಣ್ಪಿನಿ ಇಂಚ.... (100)** (ಕಾವ್ಯ)
ಶಿಮುಂಜೆ ಪರಾರಿ
ಪ್ರ: ಮನುಕುಲ ಪ್ರಕಾಶನ
17, ಉಪಕ್ರಮ್, ಲಿಬರ್ಟಿ ಗಾರ್ಡನ್,
ಮಲಾಡ್ (ಬ), ಮುಂಬಾಯಿ 400064
ಬಿಲೆ: ಉಚಿತ ಪುಟ: 100

- **ಭೂಮಿ ಪುತ್ರೆ ಬಲಿಯೆಂದ್ರೆ** (ಕಾವ್ಯ)
  ಸೀತಾರಾಮ ಕೆಲಿಂಜ
  ಪ್ರ: ನಿತ್ಯಾನಂದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ
  ಹಂಪನ್‌ಕಟ್ಟೆ, ಮಂಗಳೂರು - 575 001
  ಬಿಲೆ: 8 ರೂ. ಪುಟ: 32
- **ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್** (ಬದ್‌ಕ್ ಬರವು)
  ಎಸ್. ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ
  ಪ್ರ: ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
  ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಮಂಗಳೂರು - 575 003
- **ಮಟ್ಟಾರು ವಿಠಲ ಹೆಗ್ಡೆ** (ಬದ್‌ಕ್ ಬರವು)
  ರತ್ನಕುಮಾರ್ ಎಂ.
  ಪ್ರ: ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
  ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು - 575 003.
  ಬಿಲೆ: 12 ರೂ. ಪುಟ: 38
- **ವಿಶುಕುಮಾರ್** (ಬದ್‌ಕ್ ಬರವು)
  ಬಿ. ಮಾಧವ ಕುಲಾಲ್
  ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
  ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು - 575 003
  ಬಿಲೆ: 12 ರೂ. ಪುಟ: 56
- **ಸತ್ಯಮಿತ್ರ ಬಂಗೇರ** (ಬದ್‌ಕ್ ಬರವು)
  ಡಾ. ಪೀಟರ್ ವಿಲ್ಸನ್ ಪ್ರಭಾಕರ್
  ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
  ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್
  ಮಂಗಳೂರು - 575 003.
  ಬಿಲೆ: 12 ರೂ. ಪುಟ: 48
- **ಪಣೆಪಣೆ ತುಡರ್** (ಅಂಕಣ ಬರವು)
  ಮ. ವಿಠಲ ಪುತ್ತೂರು
  ತುಳು ಅಭಿಮಾನಿ ಬಂಧುಲು, ಮಂಗಳೂರು, ದ.ಕ.
  ಬಿಲೆ: 50 ರೂ. ಪುಟ: 244
- **ತುಳು ನಿಘಂಟು** (ಸಂಪುಟ ೪,೫,೬)
  ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ
  ಡಾ. ಯು.ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ
  ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ, ಉಡುಪಿ - 576 102
  ಬಿಲೆ: ತಲಾ 120 ರೂ. ಪುಟ: 600, 611, 627

ಮದಿಪುದ ಲೇಖಕೆರ್

ಅನಂತ ರಾಂ ಬಂಗಾಡಿ ಕೆ.
ಸಂಧ್ಯಾನಿಲಯ
ಬಂಗಾಡಿ, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕು

ಆನಂದ ಕೃಷ್ಣ
242/ಸಿ III ಬ್ಲಾಕ್, IV ಹಂತ
ವೆಸ್ಟ್ ಆಫ್ ಕಾರ್ಡ್ ರಸ್ತೆ
ಬೆಂಗಳೂರು - 560 079

ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ
ಕವಿತಾ ಕುಟೀರ, ಪೆರಡಾಲ,
ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕು

ಕಿಶೋರ್ ಕುಮಾರ್ ಶೇಣಿ
ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ,
ಮಂಗಳೂರು ವಿ.ವಿ.
ಮಂಗಳಗಂಗೋತ್ರಿ - 5745 199

ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ
C/o. ಡಾ.ಕೆ.ಟಿ. ರೈ
ಶ್ರೀ ಕೆದಂಬಾಡಿ ಕ್ಲಿನಿಕ್, ವಿಟ್ಲ - 574 243

ಗಣಪತಿ ದಿವಾಣ
ಎಡನಾಡು, ಕುಂಬಳೆ-671 321

ಗುಂಡಿಬೈಲು ಶ್ರೀನಿವಾಸ
ಭಾರತ ಸರಕಾರದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರಚಾರ ಇಲಾಖೆ
ಬ್ರಿಟ್ಟೋ ರಸ್ತೆ, ಫಳ್ನೀರ್
ಮಂಗಳೂರು-575 001

ಸಂದೊಳಿಗೆ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗಡೆ
ದಿವಂಗತರು

ಪುರಂದರ್ ರೈ ಎ.
'ಸುಯಿಲ್', ಜಪ್ಪು ಕುದ್ಪಾಡಿ ರಸ್ತೆ
ಮಂಗಳೂರು - 575 002

ಮೋಹನಪ್ಪ ತಿಂಗಳಾಯೆರ್
ದಿವಂಗತರು

ರಘು ಸರ್ಕಳ
ನಂ. 2, ಅಮೂಲ್ಯ ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್
6ನೆಯ ಅಡ್ಡ ರಸ್ತೆ,
ಆಫ್ ಡಿನ್ನೂರ್ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ
ಆರ್. ಟಿ. ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು- 32

ರತ್ನಕುಮಾರ್ ಎಂ.
ಬಿ-1, ಹೌಸಿಂಗ್ ಕಾಲನಿ
ಬಿಜೈ ಹೊಸ ರಸ್ತೆ
ಮಂಗಳೂರು - 575 004

ರಾಮ ಎಂ. (ಡಾ.)
ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ
ಕಾರಿಯಾವಟ್ಟಂ ಕ್ಯಾಂಪಸ್
ಕೇರಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ
ತಿರುವನಂತಪುರಂ – 695 017

ಶಿವಾನಂದ ಕರ್ಕೇರ
ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್
ಕಂಕನಾಡಿ, ಮಂಗಳೂರು - 575 002

ಸಂಕಲ ಕರಿಯ ಕೃಷ್ಣ ಸಾಲಿಯಾನ್
'ಅನುಗ್ರಹ'
ಕಲ್ಲಾಡಿ, ಮುಂಡ್ಕೂರು - 576 121